Moravskoslezský kraj

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje 2012

Moravskoslezský kraj

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje 2012

Ostrava
únor 2012

Úvod 4

1. Vybrané ekonomické a sociální aspekty rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy v kraji – východiska a souvislosti 7

1.1 Stručná socioekonomická charakteristika Moravskoslezského kraje 8

1.2 Demografická situace 9

1.3 Trh práce a lidské zdroje 12

1.3.1 Ekonomická aktivita a zaměstnanost 12

1.3.2 Nezaměstnanost 15

1.4 Rozvojové priority MSK vyjádřené ve strategických dokumentech 19

2 Strategie rozvoje vzdělávání v kraji – analýza stavu a koncepce dalšího rozvoje 21

2.1 Průchod dětí, žáků a studentů vzdělávací soustavou 23

2.1.1 Předškolní vzdělávání, základní vzdělávání a povinná školní docházka 24

2.1.2 Střední vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři 26

2.1.3 Vyšší odborné vzdělávání 33

2.1.4 Základní umělecké vzdělávání a zájmové vzdělávání ve střediscích volného času 34

2.2 Strategické cíle rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy v MSK 36

2.2.1 Naplňování cílů kurikulární reformy implementací a inovací vzdělávacích programů 37

2.2.2 Podpora kvality vzdělávání 42

2.2.3 Podpora rovných příležitostí v přístupu ke vzdělávání a rozvoj poradenských služeb 47

2.2.4 Podpora odborného vzdělávání 54

2.2.5 Podpora jazykového vzdělávání, informačních a komunikačních technologií, podpora rozvoje měkkých kompetencí 60

2.2.6 Podpora pedagogických pracovníků 64

2.2.7 Podpora dalšího vzdělávání v rámci celoživotního učení 68

2.2.8 Optimalizace vzdělávací nabídky 73

3 Kritéria rozvoje vzdělávací soustavy a efektivity sítě škol a školských zařízení 75

3.1 Zajištění efektivity sítě škol pro předškolní a základní vzdělávání 76

3.2 Zajištění efektivity sítě škol pro střední vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři 78

3.3 Zajištění efektivity sítě škol pro vyšší odborné vzdělávání 79

3.4 Zajištění efektivity sítě škol pro základní umělecké vzdělávání 80

3.5 Zajištění efektivity sítě školských zařízení pro zájmové vzdělávání 81

3.6 Zajištění efektivity sítě školských výchovných a ubytovacích zařízení 81

3.7 Zajištění efektivity sítě školských zařízení poskytujících školní stravování 82

3.8 Zajištění efektivity sítě školních hospodářství 83

3.9 Zajištění efektivity sítě školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy 84

4 Financování regionálního školství 85

4.1 Financování škol a školských zařízení ze státního rozpočtu 86

4.2 Financování škol a školských zařízení z rozpočtu kraje 89

4.3 Financování škol a školských zařízení z rozpočtu obcí 91

Přílohy 92

Příloha č. 1 SWOT analýza rozvojového potenciálu MSK a globální cíle rozvoje kraje 92

Příloha č. 2 Přehled o nezaměstnanosti absolventů škol v MSK v letech 2008–2010; přehled o nezaměstnanosti absolventů v MSK – duben 2011 94

Příloha č. 3 Přehled o počtu a podílu nově přijatých žáků/studentů a absolventů 97

Příloha č. 4 Vyhodnocení dosaženého stavu a změn proti předchozímu DZ MSK 2008 z hlediska stanovených cílů 99

Příloha č. 5 Přehled projektů a programů v programovém období 2007-2013 112

Příloha č. 6 Analýza čerpání prostředků z OP v programovém období 2007-2013 115

Seznam zkratek 116

ÚVOD

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje představuje klíčový strategický dokument kraje v oblasti vzdělávání. Současně je významným nástrojem harmonizace systémových opatření na úrovni státu a krajských specifik či priorit při rozvoji regionálního školství.

Dlouhodobý záměr kraje je zpracováván na základě § 9 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, a taktéž v souladu s vyhláškou č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění pozdějších předpisů.

Východiskem pro tvorbu krajského dlouhodobého záměru pro následující období je především Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje 2008 (dále DZ MSK 2008), na nějž nový záměr navazuje, a Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky (2011–2015), který vymezuje strategické tendence, cíle a rámcová kritéria rozvoje regionálního školství pro dané období. Současně je dokument zpracován v souladu s dalšími klíčovými strategickými dokumenty kraje – zejména Strategií rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009-2016 a Programem rozvoje kraje 2010–2012, stejně jako s jednotlivými koncepcemi v resortu školství, mládeže a sportu.

Základním principem a určujícím motivem Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky (2011–2015), dále DZ ČR 2011-2015, je zvýšit kvalitu a efektivitu ve vzdělávání a tím také konkurenceschopnost ČR.

Vedle identifikace rozvojových priorit pro jednotlivé oblasti a stupně vzdělávání klade důraz na následující témata:

- Zvýšení kvality vzdělávání
- Nové metody hodnocení škol
- Optimalizace nabídky vzdělávání
- Rozvoj odborného vzdělávání
- Podpora pedagogickým pracovníkům

Rozvojové priority Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje 2012 (DZ MSK 2012) respektují strategické směry DZ ČR 2011-2015 a současně reflektují, resp. prioritizují specifické potřeby vzdělávání v Moravskoslezském kraji. Při zpracování DZ MSK 2012 bylo uplatňováno hledisko rovného přístupu ke školám všech zřizovatelů.

DZ MSK 2012 je strukturován do čtyř tématických oblastí:

- Kapitola **Vybrané ekonomické a sociální aspekty rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy v kraji – východiska a souvislosti** poskytuje základní sociální a ekonomickou charakteristiku kraje ve vztahu ke vzdělávání a vývoji vzdělávací soustavy.
- Kapitola **Strategie rozvoje vzdělávání v kraji – analýza stavu a koncepce dalšího rozvoje** především shrnuje dosažený stav, identifikuje strategické cíle rozvoje vzdělávání v kraji pro nadcházející období, vč. identifikace opatření k jejich naplnění, stanovuje kvantitativní parametry přijímání do středních škol nezbytné pro rozhodování kraje v oblasti vzdělávací a školské politiky.

- Kapitola **Kritéria rozvoje vzdělávací soustavy a efektivity sítě škol a školských zařízení** definuje hlavní kritéria dalšího rozvoje vzdělávací soustavy.
- Kapitola **Financování regionálního školství** se zabývá finančními nároky plánovaných kroků na veřejné rozpočty.

V rámci strategie rozvoje vzdělávání jsou definovány následující strategické cíle:

Cíl 1 Naplňování cílů kurikulární reformy implementací a inovací vzdělávacích programů

Cíl 2 Podpora kvality vzdělávání

Cíl 3 Podpora rovných příležitostí v přístupu ke vzdělávání a rozvoj poradenských služeb

Cíl 4 Podpora odborného vzdělávání

Cíl 5 Podpora jazykového vzdělávání, informačních a komunikačních technologií, podpora rozvoje měkkých kompetencí

Cíl 6 Podpora pedagogických pracovníků

Cíl 7 Podpora dalšího vzdělávání v rámci celoživotního učení

Cíl 8 Optimalizace vzdělávací nabídky

Do procesu přípravy DZ MSK 2012 byla na krajské úrovni zapojena řada sociálních partnerů (např. zástupci Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě, zástupci školských asociací, zástupci zaměstnavatelů, zástupci odborových organizací, České školní inspekce, Krajské hospodářské komory MSK, Moravskoslezského paktu zaměstnanosti), se kterými byl DZ MSK 2012 konzultován a byl jimi připomínkován. Návrh krajského dlouhodobého záměru byl poskytnut také k veřejné diskuzi a v souladu s příslušnými právními předpisy byl připomínkován také Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Dokument je zpracován s využitím údajů a statistických informací zejména Českého statistického úřadu; Ústavu pro informace ve vzdělávání; Národního ústavu pro vzdělávání, školského poradenského zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků; Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy; Ministerstva práce a sociálních věcí ČR; Úřadu práce ČR - krajské pobočky v Ostravě; Odboru školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje; Agentury pro regionální rozvoj, a. s. Socioekonomická charakteristika kraje je zpracována zejména s využitím poznatků analýzy zpracované v rámci Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2016, aktuálních údajů Českého statistického úřadu a Úřadu práce ČR - krajské pobočky v Ostravě.

Metodické poznámky

V tabulkách nejsou uvedeny počty dětí, žáků, studentů škol zřizovaných ministerstvy (KÚ MSK vůči nim není správním úřadem, údaje o těchto školách nejsou KÚ MSK v databázi ÚIV zpřístupněny).

Prognózy vývoje počtu dětí, žáků a studentů uvedené v kapitole 2.1 vycházejí z aktuálních dat demografického vývoje a současných podmínek (legislativních, trendu poptávky po vzdělávání atd.). Prognózy v oblasti středního vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři odrážejí stav vývoje v případě, že by nebyla aplikována kritéria přijímání do středních škol uvedená v kap. 2.1.2, str. 31-32.

1

Vybrané ekonomické a sociální aspekty rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy v kraji – východiska a souvislosti

1.1 Stručná socioekonomická charakteristika Moravskoslezského kraje

Moravskoslezský kraj leží v severovýchodní části ČR, hraničí s Polskem a Slovenskem, sousedí s Olomouckým a Zlínským krajem a zahrnuje území okresů Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava-město. Z geohospodářského a geopolitického hlediska je kraj **strategicky situován** na hranici tří států téměř ve středu evropského prostoru, což představuje jeden z významných zdrojů jeho rozvojového potenciálu. S cca 1,24 mil. obyvatel se řadí mezi nejlidnatější kraje ČR, s celkovou rozlohou 5 427 km^2 je šestým největším krajem v ČR, současně však patří k regionům s nejmenším počtem sídel. Většina obyvatel kraje (téměř 61 %) žije ve městech nad 20 tisíc obyvatel. V krajské metropoli Ostravě žije přes 306 tis. obyvatel, tj. zhruba čtvrtina obyvatel kraje. Charakteristickým rysem kraje je **národnostní složení obyvatelstva** s relativně vysokým zastoupením obyvatel polské (cca 2,3 %) a slovenské (cca 2,15 %) národnosti[1]. Pro kraj je charakteristické dlouhodobě **záporné migrační saldo**, které je částečně kompenzováno cizinci.

Moravskoslezský kraj je tradiční industriální oblastí s vysokým podílem těžkého průmyslu koncentrovaného zejména v ostravsko-karvinské aglomeraci. V uplynulých desetiletích prošel kraj zásadní **restrukturalizací hospodářské základny** provázenou dramatickým útlumem průmyslové výroby. Přesto dlouhodobě patří mezi nejprůmyslovější regiony nejen v ČR, ale také v Evropě. Ke klíčovým ekonomickým odvětvím patří zpracovatelský průmysl[2], zejména pak hutnický, který vytváří četné vazby na další odvětví – jedná se o hodnotový řetězec v oblasti hornictví, hutnictví, kovodělného a strojírenského průmyslu a navazující hodnotové řetězce v dalších oblastech zpracovatelského průmyslu a oborů strojírenství, **s řadou exportně založených firem s výzkumným a vývojově inovačním potenciálem**. Vedle tradičních oborů je významným odvětvím zpracovatelského průmyslu a současně významnou specializací kraje automobilový průmysl. Z dalších odvětví je třeba zmínit výrobu chemických látek, přípravků, léčiv a chemických vláken, elektrotechnický průmysl, výrobu a rozvod elektřiny, plynu a vody, potravinářský průmysl, výrobu plastových a pryžových výrobků a další. Měřeno podílem přidané hodnoty a zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu se ČR řadí k nejprůmyslovějším zemím světa, k čemuž významně přispívá také Moravskoslezský kraj. Intenzivní hospodářský rozvoj kraje po roce 2002 byl jednoznačně tažen rozvojem zpracovatelského průmyslu a založen na přílivu zahraničních investic. Vedle pozitivních ekonomických aspektů však zaměření zpracovatelského průmyslu (výroba železa a oceli, výroba dílů a montáž automobilů) vyvolává řadu otázek ohledně dlouhodobé udržitelnosti takto založeného ekonomického růstu a současně potenciálu Moravskoslezského kraje vzhledem k žádoucímu přechodu ke znalostní ekonomice s významným podílem odvětví s vysokou přidanou hodnotou. Kromě průmyslových oblastí jsou v MSK také rozsáhlá krajinná území (zemědělské a lesní plochy, rekreační plochy, chráněná krajinná území) vyžadující koordinovaný přístup (ve vazbě na zpracovatelský průmysl) k jejich využití, udržitelnosti a obnově.

Podrobnější charakteristiku kraje poskytuje příloha č. 1 SWOT analýza rozvojového potenciálu MSK a globální cíle rozvoje kraje.

1 Předběžné výsledky SLDB 2011, ČSÚ; www.scitani.cz

2 V roce 2009 připadalo 27,6 % hrubé přidané hodnoty vytvořené v rámci kraje na zpracovatelský průmysl

1.2 Demografická situace

Na území MSK k 30. 6. 2011 žilo 1 241 231 trvale bydlících obyvatel, což kraj řadí mezi nejlidnatější kraje ČR (zejména Ostravsko, Havířovsko, Karvinsko a Frýdecko-Místecko patří mezi nejhustěji osídlené oblasti ČR). Pro kraj jsou charakteristické dva typy osídlení - průmyslové aglomerace s vysokou koncentrací obyvatelstva v centrální ostravsko-karvinské části a řídce osídlené převážně zemědělské, podhorské a horské oblasti na západě a jihovýchodě kraje. Demografický vývoj v kraji je charakterizován dlouhodobým poklesem trvale bydlících obyvatel. Jen ve srovnání s rokem 2007 došlo k 31. 12. 2010 k celkovému poklesu o 6 677 obyvatel, ve věkové kategorii 0–14 let o 2 436, ve věkové skupině 15–64 let pak o 17 153 obyvatel, k nárůstu došlo ve věkové skupině 65 a více let, a to o 12 912 obyvatel. Průměrný věk obyvatel kraje v roce 2010 dosahoval 40,6 let.

Demografická projekce jako faktor kvantitativního vývoje jednotlivých úrovní vzdělávací soustavy

Demografické ukazatele a projekce jejich předpokládaného vývoje patří mezi určující faktory plánování struktury a kapacity vzdělávací soustavy. Věková a vzdělanostní struktura populace, perspektivy populačního vývoje, úroveň migrace a další procesy významným způsobem předurčují předpokládané vzdělávací potřeby, jejichž odhad je jedním z klíčových východisek vzdělávací a školské politiky.

Tab. č. 1 *Vývoj počtu živě narozených dětí v jednotlivých okresech MSK*

Okres	Rok											
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Bruntál	982	940	963	1 007	951	996	978	962	1 064	1 014	1 021	957
Frýdek-Místek	2 021	2 009	1 974	2 013	2 054	2 091	2 110	2 208	2 246	2 207	2 254	2 302
Karviná	2 440	2 432	2 395	2 445	2 360	2 475	2 429	2 546	2 737	2 805	2 728	2 765
Nový Jičín	1 505	1 490	1 531	1 493	1 527	1 538	1 608	1 603	1 714	1 647	1 727	1 683
Opava	1 651	1 557	1 602	1 626	1 650	1 741	1 783	1 857	1 950	1 966	1 893	1 788
Ostrava-město	2 804	2 853	2 867	2 860	3 010	2 980	3 269	3 249	3 662	3 763	3 615	3 604
Celkem	**11 403**	**11 281**	**11 332**	**11 444**	**11 552**	**11 821**	**12 177**	**12 425**	**13 373**	**13 402**	**13 238**	**13 099**

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 1 *Vývoj počtu živě narozených dětí a jeho projekce v MSK*

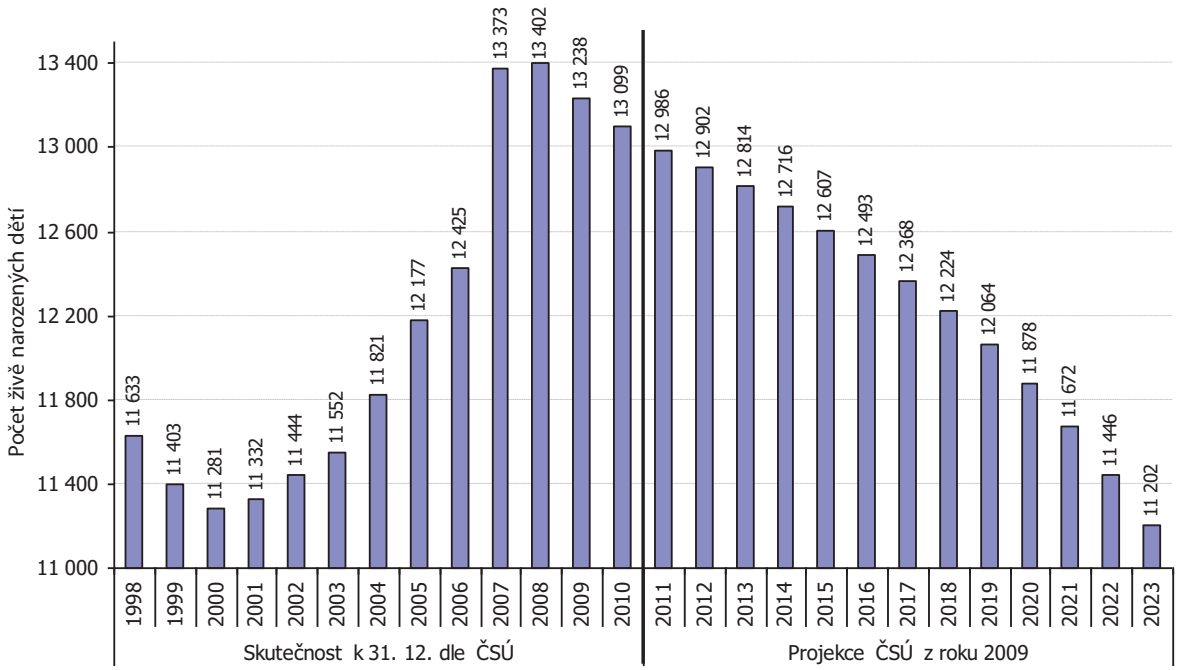

Zdroj: ČSÚ

Vývoj počtu živě narozených dětí v kraji měl do roku 2008 vzestupnou tendenci, meziroční pokles je zřejmý od roku 2009. V roce 2010 se v kraji narodilo 13 099 dětí, dle projekce ČSÚ z roku 2009 bude pokles pokračovat i v následujícím období. Ve srovnání s rokem 2010 se v roce 2023 počet nově narozených dětí odhaduje na 11 202, což je o 1 897 méně, a tedy pokles o 14,5 %.

Graf č. 2 *Demografický vývoj a jeho projekce do roku 2020 u vybraných věkových skupin obyvatel v MSK*

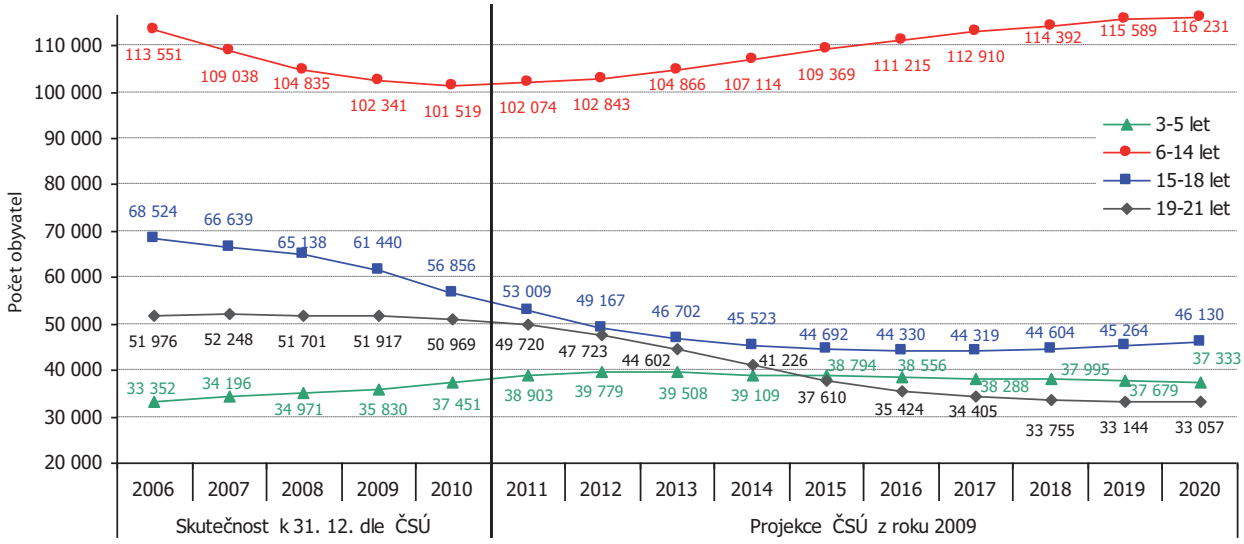

Zdroj: ČSÚ

Věková skupina 3-5 let

V této věkové skupině došlo jako v jediné v období let 2005-2010 k růstu počtu dětí, a to absolutně o 4 052 dětí, což představuje 12,1 %. Tento růstový trend by měl vrcholit v roce 2012 (nárůst ve srovnání s rokem 2010 o 2 328 dětí, tj. o 6,2 %), dále by měl mírně klesat. V porovnání s rokem 2010 by však v roce 2020 měl být počet dětí v této věkové kategorii téměř shodný, odhad předpokládá pokles pouze o 118 dětí (0,3 %).

Věková skupina 6-14 let

Setrvalý pokles již dlouhodobě vykazuje věková skupina 6-14letých, odpovídající žákům základních škol. Od roku 2011 by se však tento klesající trend měl obrátit a ve výhledu do roku 2020 by měly počty dětí v této kategorii růst. Do roku 2016 bude tento růst činit ve srovnání s rokem 2010 absolutně 9 696 obyvatel, což představuje nárůst o 9,6 %, do roku 2020 ještě o dalších 4,5 p. b. (5 016 žáků), a přibližuje se tak stavu v roce 2006.

Věková skupina 15-18 let

Rovněž u skupiny 15-18letých dochází, s výjimkou roku 2003, k trvalému poklesu počtu mladých lidí. V roce 2010 se jedná o největší meziroční pokles, a to o 4 584 osob, tj. o 7,5 %. Celkově ve sledovaném období 2005-2010 činil pokles 11 928 mladých lidí, což je 17,3 %. Klesající trend bude pokračovat až do roku 2017 (pokles o dalších 12 537 osob, tj. 22,1 %). Příčinou je postup populačně slabých ročníků do této věkové kategorie. Tento předpokládaný stav bude mít vliv na naplněnost středních škol a s tím související otázky efektivity financování středního školství v MSK. V období 2017-2020 dojde k mírnému růstu počtu mladých lidí v této skupině, a to o 1 811 osob (4,1 %).

Věková skupina 19-21 let

V této věkové skupině došlo jen k mírnému poklesu, o 1 161 tj. 2,2 % (období 2005-2010). Tento pokles však dle prognózy bude v dalších letech mnohem výraznější a do roku 2020 se odhaduje o dalších 17 912 obyvatel, tedy o cca 35 % ve srovnání s rokem 2010. Rovněž v této kategorii je příčinou nástup populačně slabších ročníků. Lze tedy předpokládat, že tento vývoj bude mít dopad na poptávku po vzdělávání v sektoru vyššího odborného a vysokoškolského vzdělávání.

1.3 Trh práce a lidské zdroje

Trh práce v Moravskoslezském kraji se v důsledku zásadní restrukturalizace hospodářské základny a společenských změn dlouhodobě potýká se strukturálním deficitem. Útlum těžkého průmyslu byl doprovázen značným uvolňováním zaměstnanců, který vedl, zejména vlivem nedostatečné hospodářské restrukturalizace, a s tím související nízké absorpční schopností trhu práce a problematické adaptability uvolněné pracovní síly, k vytrvalému růstu nezaměstnanosti, zvyšování nezaměstnanosti dlouhodobé a v důsledku toho k marginalizaci určitých skupin populace na trhu práce.

1.3.1 Ekonomická aktivita a zaměstnanost

Z celkového počtu obyvatel bylo na základě výběrového šetření pracovních sil v roce 2009 ekonomicky aktivních 617,2 tis., tedy cca 49,4 % obyvatel kraje, což v mezikrajském srovnání představuje průměrnou hodnotu. Pokud se však zaměříme na **podíl zaměstnaných na celkovém počtu obyvatel kraje**, patří tento podíl cca 44,6 % z důvodu dlouhodobě vysoké míry nezaměstnanosti v kraji **k nejnižším v ČR**. Z celkového počtu 617,2 tis. ekonomicky aktivních obyvatel bylo 557,5 tis. zaměstnaných; 59,7 tis. nezaměstnaných; ekonomicky neaktivní populaci (v tom důchodci, studenti, děti do 14 let, ostatní) představovalo 632,7 tis. obyvatel.

Zaměříme-li se na pracovní sílu z hlediska zaměstnanecké struktury, pak jednoznačně nejvýznamnější podíl představují zaměstnanci – cca 88 % (největší podíl v mezikrajském srovnání), s největší pravděpodobností v důsledku zděděné hospodářské struktury, které dominovaly velké podniky s vysokým počtem zaměstnanců. S výše uvedeným úzce souvisí **nízká podnikatelská aktivita v kraji**, podíl osob samostatně podnikajících na celkové pracovní síle nedosahuje 12 %.

V kraji se dlouhodobě projevuje rostoucí ekonomická aktivita obyvatel raného důchodového věku (60–64 let), naopak klesá u mladých lidí do 25 let. Jak vyplývá z analýzy ČSÚ, posun míry ekonomické aktivity směrem k vyššímu věku je dán jednak prodlužující se dobou přípravy na povolání, jednak pozdějšími odchody do důchodu[3]. Ekonomická aktivita žen v kraji v několika posledních letech osciluje kolem 50 % a spíše klesá, u mužů dlouhodobě kolísá kolem 66 %.

Odvětvovou a věkovou strukturu zaměstnanosti v kraji a její meziroční změny v uplynulých letech dokumentují následující tabulky.

3 V letech 2002-2010 ubylo na trhu práce cca 19 tis. mladých lidí (15-29 let), naopak přibylo cca 20 tis. pracovníků starších 54 let.

Tab. č. 2 *Vývoj odvětvové struktury zaměstnanosti v MSK dle klasifikace CZ-NACE[4] v letech 2000-2010, v tis.*

Zaměstnaní v NH	Rok										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celkem	530,5	528,1	536,5	524,3	522,7	535,6	536,9	553,3	568,6	557,5	543,5
z toho:											
Zemědělství, lesnictví a rybářství	16,7	13,5	14,3	15,4	15,3	15,9	14,0	12,6	11,8	11,0	10,4
Těžba a dobývání	31,8	29,4	27,4	23,6	27,8	21,8	23,5	25,5	25,0	22,2	17,5
Zpracovatelský průmysl	147,5	149,6	149,4	153,5	149,3	144,6	154,9	151,2	161,2	146,8	157,4
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	6,8	5,7	8,6	7,7	7,3	9,8	7,9	7,6	8,4	7,3	8,3
Zásob. vodou; činnosti souvis. s odpady	3,4	4,9	6,2	4,4	4,8	4,9	5,6	4,4	6,9	7,6	5,3
Stavebnictví	43,9	40,7	42,5	46,5	45,6	48,6	45,4	49,2	53,2	51,7	43,3
Velkoobchod a maloob.; opr. mot. vozidel	69,5	63,5	65,3	60,5	60,5	65,3	67,3	72,0	69,1	68,5	62,6
Doprava a skladování	41,0	39,4	37,2	33,1	32,2	32,6	36,7	37,7	35,8	34,7	35,5
Ubytování, stravování a pohostinství	13,7	16,0	18,5	21,3	19,4	19,2	16,2	14,9	14,9	17,6	18,6
Informační a komunikační činnosti	8,4	8,2	11,0	10,2	8,0	9,3	12,2	13,2	11,1	10,6	14,0
Peněžnictví a pojišťovnictví	9,6	9,1	7,5	6,2	6,9	8,3	7,5	7,3	9,5	8,6	11,0
Činnosti v oblasti nemovitostí	3,9	2,4	2,7	2,2	2,2	2,1	2,8	3,4	4,1	4,4	2,5
Profesní, vědecké a technické činnosti	9,4	11,3	10,6	11,3	12,4	14,8	13,2	17,5	12,3	15,0	14,0
Administrativní a podpůrné činnosti	7,3	8,4	8,0	7,7	9,1	10,1	9,1	10,9	15,2	15,1	12,2
Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezp.	32,7	36,2	36,0	34,7	33,4	36,2	30,0	31,3	32,3	33,9	34,6
Vzdělávání	36,3	37,3	36,7	32,6	32,3	36,2	35,4	35,2	35,6	36,5	34,8
Zdravotní a sociální péče	33,7	35,9	38,4	37,2	38,2	39,8	38,9	43,7	43,1	41,6	38,6
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	5,8	5,4	5,2	6,4	7,4	6,7	6,8	6,8	9,5	8,7	8,0

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 3 *Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v MSK ve srovnání s ČR dle CZ-NACE, v %*

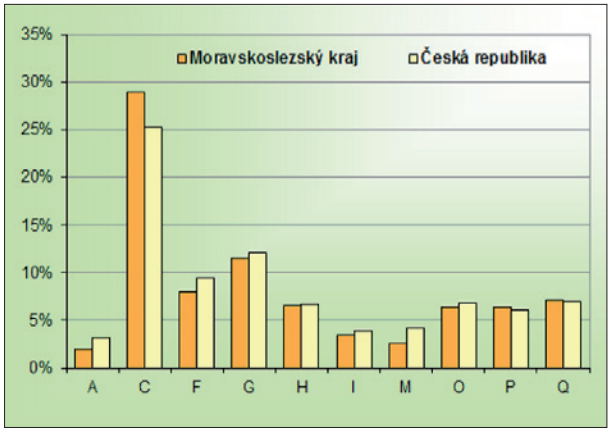

Vysvětlivky:

A Zemědělství, lesnictví a rybářství
C Zpracovatelský průmysl
F Stavebnictví
G Velkoobchod a maloobchod; opravy motorových vozidel
H Doprava a skladování
I Ubytování, stravování a pohostinství
M Profesní, vědecké a technické činnosti
O Veřejná správa a obrana; sociální zabezpečení
P Vzdělávání
Q Zdravotní a sociální péče

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2010

Jak vyplývá z údajů v tabulce a z grafu, jednoznačně **nejvyšší podíl představují zaměstnaní ve zpracovatelském průmyslu**, s velkým odstupem jsou z hlediska zaměstnanosti významnými ekonomickými činnostmi také např. velkoobchod a maloobchod; stavebnictví; veřejná správa, zdravotní a sociální péče; doprava a skladování; vzdělávání. V MSK podíl zaměstnanosti v odvětvích zpracovatelský průmysl, vzdělávání, zdravotnictví a sociální péče převyšuje průměr ČR.

4 Klasifikace CZ-NACE byla vypracována na základě mezinárodní statistické klasifikace a nahradila původní Odvětvovou klasifikaci ekonomických činností (OKEČ). Klasifikace CZ-NACE lépe reflektuje ekonomickou realitu, současně je lépe kompatibilní s mezinárodními klasifikacemi.

Tab. č. 3 *Struktura zaměstnaných v MSK dle postavení v zaměstnání - dle CZ-ISCE, v %*

Postavení v zaměstnání	MSK			ČR		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Zaměstnanci	**86,3**	83,4	90,1	**82,2**	78,0	87,7
Zaměstnavatelé	**3,5**	4,9	1,6	**3,6**	5,0	1,8
Pracující na vlastní účet	**9,8**	11,6	7,5	**13,5**	16,6	9,3
Členové produkčních družstev	**0,0**	0,0	0,0	**0,1**	0,1	0,1
Pomáhající rodinní příslušníci	**0,4**	0,0	0,7	**0,6**	0,3	1,0

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2010

Tab. č. 4 *Struktura zaměstnaných v národním hospodářství (NH) v MSK dle věku a vzdělání*

Počet zaměstnanců ve věkové kategorii		Rok										
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celkem (v tis.)		**530,5**	**528,1**	**536,5**	**524,3**	**522,7**	**535,6**	**536,9**	**553,3**	**568,6**	**557,5**	**543,5**
Věková skupina	15-19 let	4,6	4,0	3,7	3,5	2,4	3,6	3,9	4,7	5,4	3,2	2,6
	20-24 let	56,9	53,6	47,9	43,2	39,3	37,0	36,4	39,5	39,8	38,5	37,0
	25-29 let	72,3	70,7	73,8	76,1	69,8	70,7	66,0	67,5	68,1	62,1	60,6
	30-34 let	68,0	65,8	66,8	68,3	74,4	77,4	78,5	79,3	80,5	79,0	75,1
	35-39 let	75,4	73,4	76,0	72,2	72,1	73,0	73,1	73,9	78,2	81,5	84,0
	40-44 let	74,6	71,5	70,4	68,8	72,5	72,8	76,1	80,4	80,6	76,6	72,5
	45-49 let	75,6	78,6	78,2	75,9	71,5	71,7	71,2	73,7	72,5	73,4	74,9
	50-54 let	66,6	70,8	71,7	70,3	70,2	69,3	71,1	71,5	71,7	70,2	66,8
	55-59 let	28,9	29,0	34,3	35,6	41,4	47,8	46,7	46,1	52,6	53,4	52,3
	60-65 let	5,2	7,2	9,3	7,0	6,8	9,8	10,1	12,8	15,5	13,6	12,9
	65 a více let	2,4	3,4	4,3	3,4	2,4	2,5	3,7	4,0	3,7	6,1	5,0
Vybrané kódy ISCED 97												
Základní vzdělání a bez vzdělání (0,1,2)*		38,9	36,5	38,3	32,5	30,1	29,8	31,1	34,6	34,9	31,4	27,8
Střední bez maturity (část 3)*		246,2	245,3	245,4	249,2	247,0	246,7	241,0	248,2	256,9	232,6	221,6
Střední s maturitou (část 3, 4)*		184,3	180,7	190,1	178,3	182,5	190,1	195,8	195,1	202,4	203,1	197,7
Vysokoškolské (5, 6)*		61,2	65,7	62,6	64,2	63,1	69,0	69,1	75,5	74,3	90,4	96,4

Poznámka: *Klasifikace základních úrovní vzdělání dle ISCED 97

Zdroj: ČSÚ

Důležitým atributem vývoje v MSK, který je odrazem celorepublikového vývoje, je zřejmý **trend růstu podílu zaměstnaných ve vědě a technologiích**, nadprůměrný pak je růst vysokoškolsky vzdělaných pracovníků v těchto oborech. Jak dokládají níže uvedené grafy, v Moravskoslezském kraji je zřejmý růst podílu celkové „zásoby lidských zdrojů ve vědě a technologiích", výrazně celostátně nadprůměrný je pak růst tzv. jádra lidských zdrojů ve vědě a technologiích – „HRSTC" (k čemuž bezesporu přispívá existence VŠ a podniků s výzkumně-technologickou základnou v kraji)[5].

Graf č. 4 *Lidské zdroje ve vědě v MSK*

Růst zásoby lidských zdrojů pro VaT 2000-2009

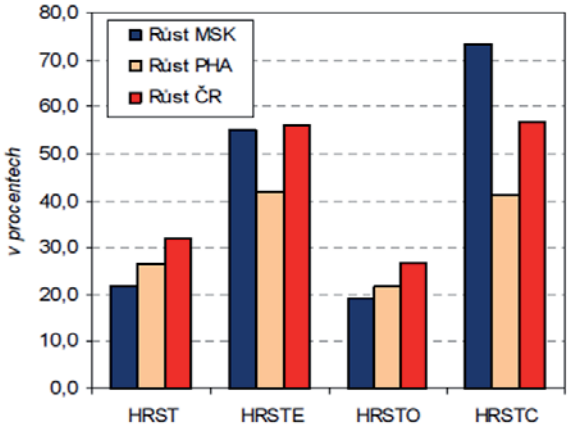

Zásoba lidských zdrojů ve VaT v MSK – podíl na zaměstnaných

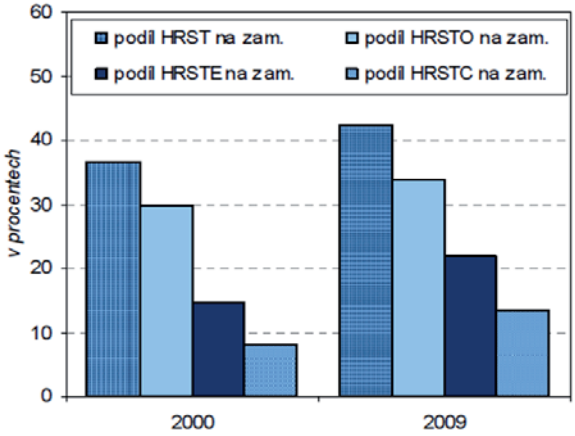

Zdroj: ČSÚ

1.3.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost v Moravskoslezském kraji **patří dlouhodobě k nejvyšším v ČR**. Po růstu nezaměstnanosti do února roku 2004 (kdy byla nejvyšší v celé historii ÚP MSK - 110 792 uchazečů o zaměstnání) nastalo postupné zlepšování přerušené nástupem hospodářské recese v roce 2008. Do prosince roku 2010 došlo k nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání až na 82 776.[6] K 31. 12. 2011 dosahovala míra nezaměstnanosti v kraji 11,2 %, přičemž nejvyšší a přesahující celorepublikový průměr byla v okresech Bruntál (16,5 %), Karviná (13,1 %), Ostrava-město (11,4 %), Opava (10,4 %); Nový Jičín (9 %); nižší než celorepublikový průměr byla v okrese Frýdek-Místek (8 %)[7].

5 **HRSTE** (education) – do této kategorie spadají osoby starší patnácti let, které úspěšně dokončily terciární úroveň vzdělávání (definováno dle Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání ISCED 97) ve všech studijních oborech. Studijní obory přírodních a technických věd jsou dále považovány za nejužší základ. **HRSTO** (occupation) – zaměstnané osoby národního hospodářství, které vykonávají svou pracovní činnost v rámci vědeckých (KZAM-R hlavní třída 2 – Vědečtí a odborní duševní pracovníci) nebo technických zaměstnání (KZAM-R hlavní třída 3 – Techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech), které jsou jejich hlavním zdrojem pracovních příjmů. **HRSTC** (core) zahrnuje osoby, které mají úspěšně ukončené terciární vzdělání a zároveň pracují ve VaT povoláních. Osoby patřící do jádra jsou pro lidské zdroje ve vědě a technice nejcennější, protože se aktivně podílejí na vědeckotechnologickém rozvoji. Celková národní zásoba lidských zdrojů ve vědě a technologiích **HRST** - součet HRSTC a zaměstnaní ve vědě a technologiích bez ukončeného terciárního vzdělání.

6 Analýza stavu a vývoje trhu práce v Moravskoslezském kraji v roce 2010 a předpokládaný vývoj v roce 2011. Úřad práce ČR – krajská pobočka v Ostravě, 2011.

7 Úřad práce ČR – krajská pobočka v Ostravě; http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/msk/statistiky/tab_kraj_int-1211.pdf

Graf č. 5 *Vývoj míry registrované nezaměstnanosti v MSK v letech 2000-2010*

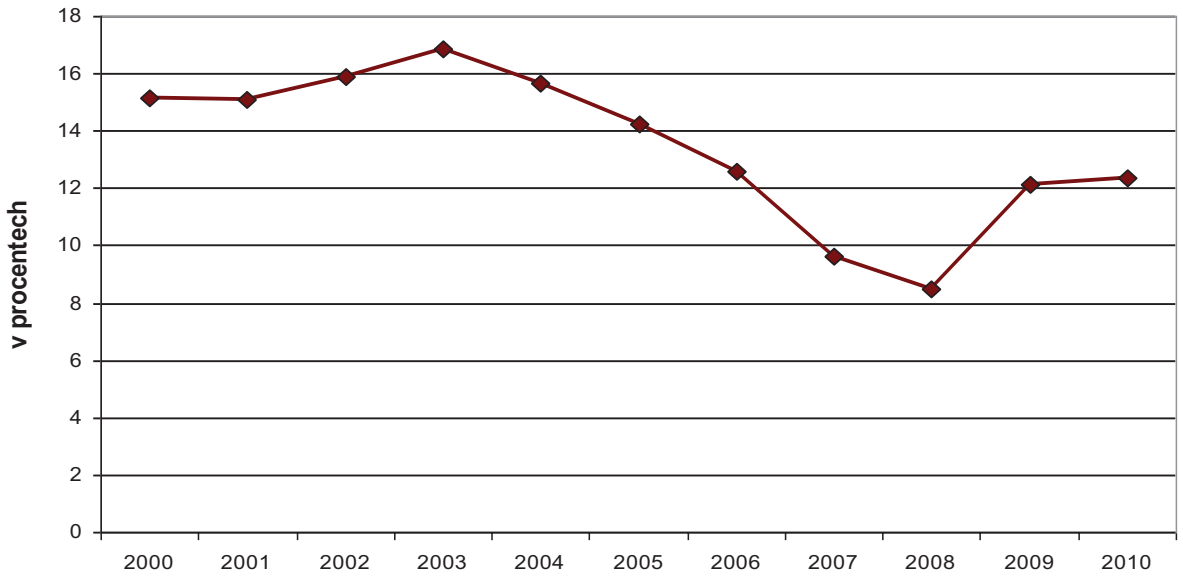

Zdroj: ČSÚ

Tab. č. 5 *Vybrané charakteristiky vývoje nezaměstnanosti v MSK v letech 2000-2010*

Vybrané charakteristiky	Rok										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Nezaměstnaní celkem (tis. osob)[1)]	88,8	88,1	82,4	90,7	89,0	86,4	73,1	51,3	45,3	59,7	61,4
z toho ženy	46,7	47,6	44,8	51,7	48,8	48,3	38,8	29,8	27,6	29,3	28,5
Obecná míra nezaměstnanosti celkem (%)	14,3	14,3	13,3	14,7	14,5	13,9	12,0	8,5	7,4	9,7	10,2
muži	12,3	11,8	11,0	11,5	11,9	11,2	10,1	6,3	5,1	8,8	9,6
ženy	16,9	17,4	16,3	18,8	17,8	17,2	14,3	11,3	10,3	10,9	10,9
Neumístění uchazeči o zaměstnání celkem[2)]	94 609	94 226	101 214	106 304	105 486	96 528	85 422	65 816	57 455	80 581	82 776
z toho dosažitelní	.	.	.	.	99 732	91 177	80 378	61 403	54 193	78 554	79 257
ženy	45 193	45 335	48 388	51 013	52 096	49 111	44 309	34 504	29 483	37 746	39 333
občané se zdravotním postižením	11 449	11 973	12 656	13 514	14 138	13 890	13 487	12 184	10 642	10 661	10 467
absolventi škol a mladiství	12 593	13 258	13 513	9 956	8 904	6 995	5 758	3 752	3 623	4 699	5 224
Evidovaní 12 a více měsíců	42 688	43 572	47 169	52 593	52 548	49 957	43 358	32 266	22 781	24 285	31 478
Míra registrované nezaměstnanosti celkem (%)[3)]	15,13	15,11	15,89	16,84	15,66	14,23	12,58	9,62	8,49	12,14	12,36
muži	.	.	.	.	14,07	12,47	10,88	8,08	7,25	11,35	11,45
ženy	.	.	.	.	17,72	16,50	14,76	11,67	10,16	13,20	13,56
Volná pracovní místa	2 973	2 566	2 301	2 403	2 674	3 306	7 896	10 696	8 795	2 756	3 191

Poznámky: 1) výběrové šetření pracovních sil, roční průměry; 2) podle úřadů práce, stav k 31. 12.; 3) od roku 2004 nová metodika (výpočet z dosažitelných uchazečů, pracovní síla včetně cizinců)

Obecná míra nezaměstnanosti - vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných osob na celkové pracovní síle (součet všech zaměstnaných a nezaměstnaných); vychází z VŠPS.

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Tab. č. 6 *Vývoj vzdělanostní struktury evidovaných uchazečů o zaměstnání v letech 2007-2010*

Stupeň vzdělání	Stav k 31. 12.							
	2007		2008		2009		2010	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
bez vzdělání	240	0,4	247	0,4	377	0,5	498	0,6
základní vzdělání	21 428	32,6	18 537	32,3	22 758	28,2	23 178	28
střední odborné (SOU+OU+OŠ)	29 745	45,2	25 372	44,2	37 690	46,8	38 048	46
střední odborné s maturitou (SOU+SOŠ)	10 630	16,2	9 568	16,7	14 532	18	15 313	18,5
střední všeobecné	1 792	2,7	1 585	2,8	2 090	2,6	2 232	2,7
vysokoškolské	1 981	3,0	2 146	3,7	3 134	3,9	3 507	4,2
Celkem	**65 816**	**100**	**57 455**	**100**	**80 581**	**100**	**82 776**	**100**

Zdroj: analýzy stavu a vývoje trhu práce v Moravskoslezském kraji v letech 2008, 2009, 2010; Úřad práce – krajská pobočka v Ostravě

Úroveň vzdělání má prokazatelný vliv na nezaměstnanost – z neumístěných uchazečů o zaměstnání dlouhodobě zhruba čtvrtinu až třetinu představují lidé se základním vzděláním a bez vzdělání; téměř polovinu vyučení (cca 46 % v roce 2010); uchazeči se středním odborným vzděláním s maturitou cca 18 %; uchazeči se středním všeobecným vzděláním se na tomto počtu podílejí necelými 3 %; uchazeči s vysokoškolským vzděláním cca 4 %. Je zřejmé, že lidé s vyšším vzděláním se mezi nezaměstnané dostávají ve větší míře pouze v obdobích pro trh práce problematických (např. v letech 2000–2004), v obdobích ekonomického růstu trh práce naopak dobře absorboval i méně vzdělané skupiny nezaměstnaných.

Dlouhodobým problémem MSK je pak podíl dlouhodobě nezaměstnaných (déle než 12 měsíců) na celkovém počtu nezaměstnaných, který je v Moravskoslezském kraji výrazně vyšší než celorepublikový průměr.

Nezaměstnanost a uplatnitelnost absolventů na trhu práce

Nezaměstnanost absolventů škol je výrazně ovlivněna celkovou ekonomickou situací v zemi, celkovou nezaměstnaností, nabídkou volných pracovních míst a jejich strukturou a vztahem mezi poptávkou a nabídkou po pracovních silách. Významnou roli hraje vzdělanostní a oborová struktura absolventů škol, počet absolventů v jednotlivých oborech, je třeba mít na zřeteli také sezónní charakter nezaměstnanosti absolventů. **Absolventi škol patří** zejména z důvodu absence odpovídající praxe a pracovních návyků **k rizikovým skupinám na trhu práce**, současně však šetření mezi zaměstnavateli dokazují, že z pohledu některých zaměstnavatelů disponují v porovnání s ostatními uchazeči na trhu práce také určitými komparativními výhodami (zmiňována bývá např. aktuálnost znalostí v oboru, nezatíženost předchozími návyky atd.). Na straně druhé někteří zaměstnavatelé vyjadřují výhrady k připravenosti absolventů jak po stránce odborné, tak z hlediska jejich postojů k práci a z hlediska úrovně kompetencí důležitých pro bezproblémovou integraci do pracovního procesu (mezi často diskutované patří např. komunikační dovednosti, schopnost týmové práce, schopnost řešit problém, adaptabilita a flexibilita, schopnost nést odpovědnost, ale také např. zběhlost v cizích jazycích a v oblasti práce s výpočetní technikou, práce s textem a čísly atd.)[8].

Přehled o počtech absolventů a míře jejich nezaměstnanosti[9] za jednotlivé kategorie vzdělání uvádí následující tabulky. Přehled o nezaměstnanosti absolventů nejen z hlediska kategorií vzdělání, ale také v oborovém členění, nabízí příloha č. 2.

8 Např. studie NÚOV k uplatnění absolventů na trhu práce; www.nuv.cz

9 Míra nezaměstnanosti absolventů je určena poměrem počtu nezaměstnaných absolventů dané kategorie vzdělání či skupiny oborů k celkovému počtu absolventů, tj. zaměstnaných, nezaměstnaných i příp. pokračujících dále ve vzdělávání, dané kategorie vzdělání či skupiny oborů.

Tab. č. 7 *Počet absolventů a počet nezaměstnaných absolventů v MSK - denní studium*

Kategorie vzdělání	Střední vzdělání s výučním listem - E, H		Gymnaziální vzdělání - K		Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem; nástavbové vzdělání - L/0, L/5		Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M		Vyšší odborné vzdělání - N	
Rok	Abs.	NZ	Abs.	NZ	Abs.	NZ	Abs.	NZ	Abs.	NZ
2002	5 310	1 885	2 951	308	821	259	5 414	1 454	737	128
2003	5 367	2 262	2 388	232	1 566	626	5 336	1 493	595	122
2004	5 792	2 293	3 137	256	1 522	504	5 246	1 248	524	78
2005	5 468	1 674	3 053	229	1 602	448	5 334	1 072	589	93

Změna metodiky, od roku 2006 jsou absolventi sledováni dle kraje, ve kterém sídlí škola, kterou vystudovali[10]

2006	5 140	1 400	2 912	187	1 802	435	5 417	944	657	73
2007	5 006	868	2 873	105	1 948	342	5 847	685	536	51
2008	4 653	470	3 008	93	1 987	228	5 894	502	473	31
2009	4 520	665	3 007	83	1 835	235	5 990	550	415	27
2010	3 853	862	3 069	103	1 790	376	5 864	718	420	40
2011	3 597	789	3 125	113	1 852	370	5 611	825	344	55

Poznámka: Abs. – počet absolventů (2000/2001 až 2009/2010), NZ – počet nezaměstnaných absolventů (dubnové hodnoty)
Zdroj: NÚV

Tab. č. 8 *Míra nezaměstnanosti absolventů v MSK - denní studium, dubnové hodnoty*

Kategorie vzdělání	Střední vzdělání s výučním listem - E, H		Gymnaziální vzdělání - K		Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem; nástavbové vzdělání - L/0, L/5		Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M		Vyšší odborné vzdělání - N	
Rok	MSK %	ČR %	MSK %	ČR %	MSK %	ČR %	MSK %	ČR %	MSK %	ČR %
2002	35,5	20,3	10,6	7,2	31,5	21,4	26,9	15,2	17,4	12,9
2003	42,1	23,4	9,7	6,4	40,0	23,5	28,0	16,3	20,5	13,2
2004	39,6	23,2	8,2	6,1	33,1	21,2	23,8	15,0	14,9	13,6
2005	30,6	17,9	7,5	4,8	28,0	16,1	20,1	12,2	15,8	10,9

Změna metodiky, od roku 2006 jsou absolventi sledováni dle kraje, ve kterém sídlí škola, kterou vystudovali

2006	27,2	15,7	6,4	4,4	24,1	14,0	17,4	11,0	11,1	9,1
2007	17,3	10,5	3,7	3,2	17,6	11,1	11,7	7,8	9,5	6,6
2008	10,1	6,9	3,1	2,5	11,5	7,8	8,5	5,7	6,6	5,5
2009	14,7	13,4	2,8	2,4	12,8	11,8	9,2	7,8	6,5	6,8
2010	22,4	19,4	3,4	3,0	21,0	19,3	12,2	10,6	9,5	8,9
2011	21,9	18,7	3,6	3,2	20,0	18,2	14,7	11,4	16,0	9,4

Poznámka: Míra nezaměstnanosti absolventů = NZ/Abs.
Zdroj: NÚV

10 V letech 2006–2011 jsou uváděny počty absolventů i počty nezaměstnaných absolventů v rozčlenění podle kraje, kde absolvovali vzdělávání. V předchozích letech byla míra nezaměstnanosti stanovována z počtu absolventů, kteří ukončili studium na školách v kraji a z počtu nezaměstnaných absolventů evidovaných v kraji (tj. podle místa bydliště). Tím docházelo k disproporcím, někdy i znemožňujícím výpočet, např. v kraji byli evidováni nezaměstnaní absolventi určitého oboru vzdělání a přitom žádná škola v kraji tento obor nevyučovala. Údaje o míře nezaměstnanosti absolventů škol v jednotlivých krajích za roky 2006–2010 tedy nelze porovnávat s předchozími lety – www.nuv.cz

Graf č. 6 *Míra nezaměstnanosti absolventů v MSK*

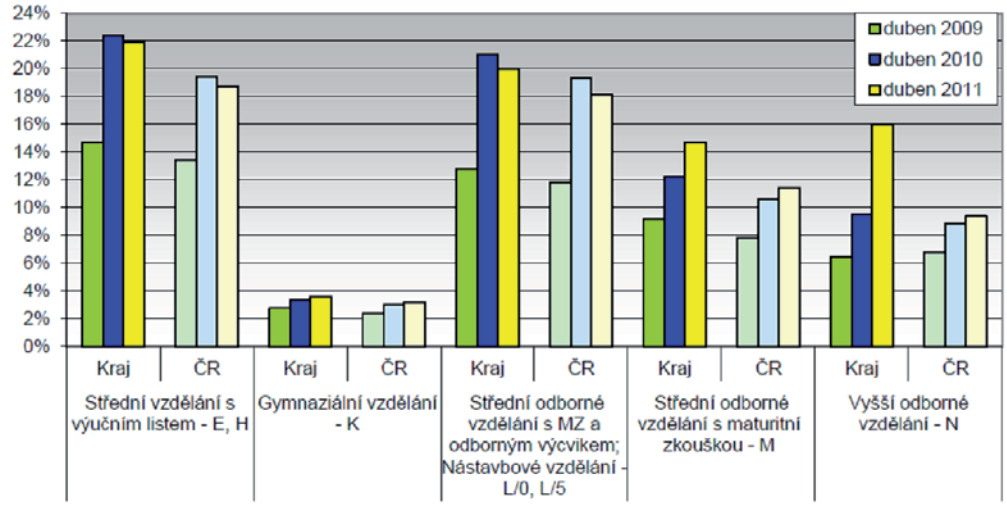

Zdroj: NÚV

Výše uvedený agregátní přehled vč. údajů uvedených v příloze jednoznačně potvrzuje, že riziko nezaměstnanosti roste s klesající úrovní vzdělání. Srovnáme-li míry nezaměstnanosti absolventů dle kategorií dosaženého vzdělání, je zřejmé, že nižší míry nezaměstnanosti dosahují gymnazisté (je však třeba mít na zřeteli, že většina těchto absolventů ve studiu pokračuje), nižších hodnot dosahuje nezaměstnanost také u absolventů středního odborného vzdělání s maturitou (kategorie M). Přitom se míra nezaměstnanosti absolventů všech uvedených kategorií vzdělání v roce 2011 zvýšila.

1.4 Rozvojové priority MSK vyjádřené ve strategických dokumentech

Problematika rozvoje lidských zdrojů v kraji, která úzce souvisí s otázkami vzdělávání a odborné přípravy, je bezesporu jednou z prioritních oblastí strategických úvah o dalším rozvoji kraje a je zohledněna ve všech významných rozvojových iniciativách.

Klíčový střednědobý strategický rozvojový dokument kraje představuje **Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009-2016**[11], která plní podmínky vyplývající ze zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Strategie analyzuje a shrnuje silné a slabé stránky kraje a identifikuje globální cíle k naplnění rozvojové vize – stát se rostoucím rozvojovým pólem střední Evropy, konkurenceschopným regionem úspěšných a spokojených lidí. Jak dále strategie specifikuje, nezbytným předpokladem k naplnění této vize je mj. stimulovat trh práce a zvýšit jeho schopnost zapojit do ekonomiky co nejvíce obyvatel kraje. S tím souvisí i **důraz na celoživotní vzdělávání a rozvoj dovedností a kompetencí**.

11 Schválena usnesením zastupitelstva kraje č. 11/1019 dne 21. 4. 2010.

Strategie identifikuje následující globální cíle:

- Konkurenceschopná, inovačně založená ekonomika;
- Vysoká zaměstnanost a sociální inkluze – příležitost pro všechny;
- Vzdělaná společnost aktivních a sebevědomých obyvatel;
- Kvalitní a kulturní prostředí, služby a infrastruktura pro život, práci a návštěvu;
- Efektivní správa věcí veřejných.

K naplňování výše uvedených cílů napomáhá **Program rozvoje kraje 2010-2012** podrobně rozpracovávající úkoly, které pro kraj, jako veřejnoprávní korporaci a jeho orgány, vyplývají z uvedené strategie rozvoje kraje.

Strategickým dokumentem průřezového charakteru je **Regionální inovační strategie na léta 2010-2016**[12], která v rámci globálního cíle **zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky Moravskoslezského kraje na globálních trzích** identifikuje specifické cíle pro jednotlivé prioritní oblasti, kterými jsou: transfer technologií, lidské zdroje, internacionalizace, koordinace a implementace regionální inovační strategie. Pro prioritní oblast lidské zdroje jsou definovány specifické cíle:

- zvýšení odborných kompetencí lidských zdrojů ve znalostní ekonomice (tento cíl je orientován na podporu efektivního transferu znalostí tvořených v rámci výzkumných a vývojových aktivit do praxe);
- zvýšení kvalifikace lidských zdrojů ve znalostních institucích (tento cíl sleduje výchovu, motivaci a další rozvoj vědeckovýzkumných pracovníků ve znalostních institucích - vysokých školách, výzkumných ústavech v MSK);
- rozvoj systému technického a dalšího vzdělávání (cíl se soustředí na motivaci žáků ZŠ ke studiu technických oborů na SŠ a VŠ, ale také např. na podporu jazykového vzdělávání).

Moravskoslezský pakt zaměstnanosti je dohodou o strategickém partnerství Moravskoslezského kraje, Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje, Krajské hospodářské komory MSK a Regionální rady Regionu soudržnosti Moravskoslezsko při řešení dlouhodobě nepříznivé problematiky trhu práce. Priority Moravskoslezského paktu zaměstnanosti se soustřeďují do následujících oblastí:

- Více a lepších pracovních míst;
- Technická a řemeslná excelence;
- Kvalitní služby;
- Podnikavost a kreativita;
- Zaměstnanost pro všechny (kdo chtějí).

K realizaci těchto priorit byl připraven Integrovaný program rozvoje zaměstnanosti.

12 Schválena dne 22. 9. 2010 usnesením zastupitelstva kraje č. 13/1248.

2

Strategie rozvoje vzdělávání v kraji – analýza stavu a koncepce dalšího rozvoje

Z hlediska trvalého rozvoje společnosti je žádoucí, aby vzdělávací sféra dokázala adekvátně reagovat na měnící se ekonomické a společenské podmínky a tyto změny promítnout do odpovídajících opatření vzdělávací politiky.

Následující kapitola se zabývá dalším rozvojem vzdělávání a vzdělávací soustavy v kraji. Jedním ze základních východisek analýzy dosavadního vývoje a zároveň koncepčních úvah v této oblasti je kromě socioekonomických aspektů znalost demografického vývoje v příslušných věkových skupinách v kraji. Jde zejména o vývoj počtu nově narozených, počtu dětí a mladých lidí ve věku žáků základních, středních a vyšších odborných škol, včetně jeho prognózy, což představuje zásadní předpoklad pro plánování potřebné kapacity vzdělávací soustavy. V kap. 2.1 je proto věnována pozornost právě těmto demografických procesům a jejich předpokládanému dopadu na vzdělávací soustavu, je zde analyzován průchod dětí, žáků a studentů vzdělávací soustavou za několik uplynulých let a současně projektován odhad pro další období. Na základě těchto kvantitativních ukazatelů jsou v závěru kapitoly identifikována kritéria přijímání do středních škol pro následující období, definovaná jednak v souladu s DZ ČR 2011–2015, jednak reflektující situaci v kraji, s cílem dosáhnout žádoucích změn v parametrickém nastavení vzdělávací soustavy v kraji. Tato část je následně úzce provázána s kap. 3, která dále stanovuje a rozvádí kritéria rozvoje vzdělávací soustavy a efektivity sítě škol a školských zařízení. Uvedenou kvantitativní analýzu doplňuje analýza dosaženého stavu – hodnocení plnění cílů předchozího dlouhodobého záměru kraje (kap. 2.2; příloha č. 4), a zejména pak strategie dalšího rozvoje (kap. 2.2), která definuje klíčové strategické cíle rozvoje vzdělávání v kraji, včetně identifikace opatření k jejich naplnění.

2.1 Průchod dětí, žáků a studentů vzdělávací soustavou

Jak již bylo uvedeno, znalost demografických procesů a jejich dopad na vzdělávací soustavu je jedním ze základních předpokladů formování krajské vzdělávací politiky. Demografický vývoj spolu s měnícím se charakterem společenské poptávky po vzdělávání i vývojem v jednotlivých odvětvích a na trhu práce přináší potřebu kvantitativních i kvalitativních opatření ve vztahu k oborové struktuře a kapacitě vzdělávací soustavy.

Níže uvedené prognózy vývoje počtu dětí, žáků a studentů vycházejí z trendu demografického vývoje příslušné věkové kohorty a současných podmínek (legislativních, trendu poptávky po vzdělávání atd.), odrážejí odhad vývoje v případě, že by nebyla aplikována kritéria přijímání do středních škol (uvedená v kap. 2.1.2).

Graf č. 7 *Demografický vývoj v MSK dle obvyklého věku nástupu do MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ*

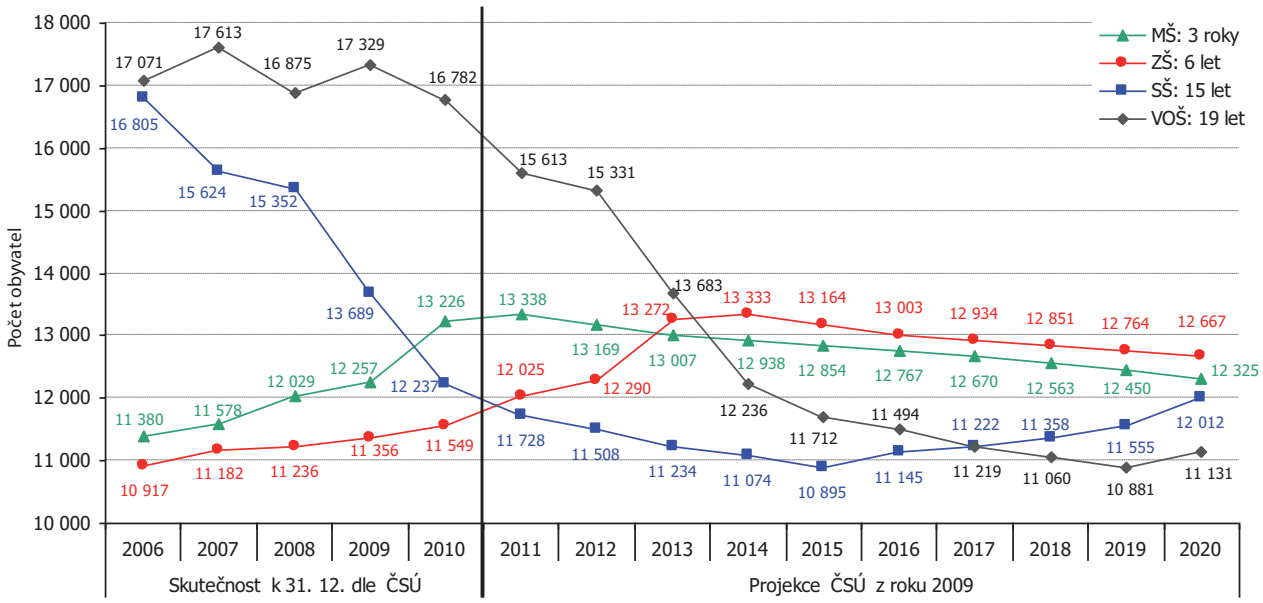

Zdroj: ČSÚ

2.1.1 Předškolní vzdělávání, základní vzdělávání a povinná školní docházka

Graf č. 8 *Vývoj celkového počtu dětí v mateřských školách a demografický vývoj populace ve věkové skupině 3-5letých v MSK*

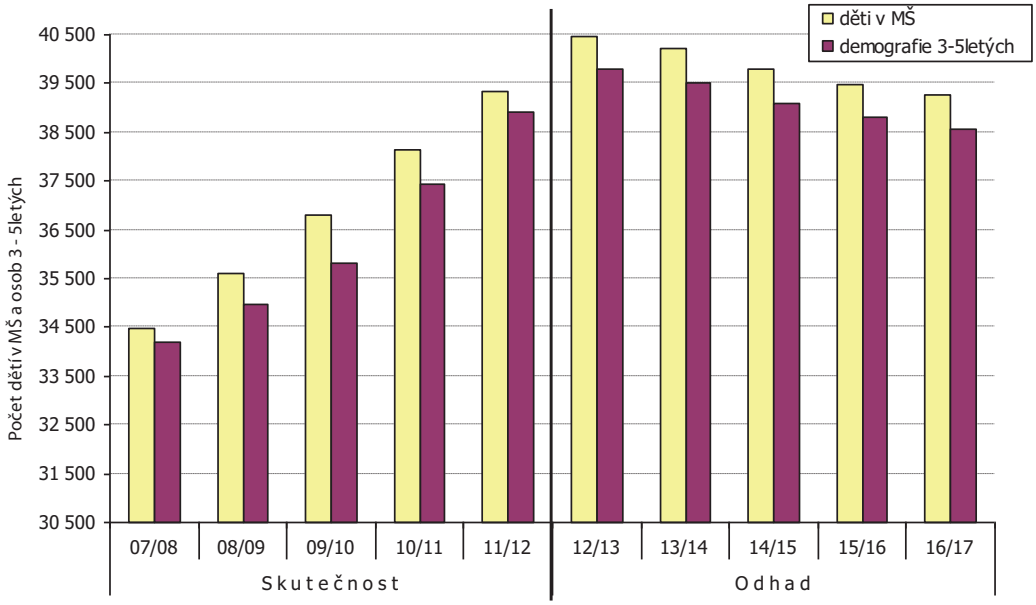

Zdroj: skutečnost - ČSÚ, ÚIV; odhad - ČSÚ, OŠMS

Ve školním roce 2010/2011 byl podíl počtu dětí v MŠ vztažený k populaci dětí 3-5letých 102 %. Z dat ČSÚ vyplývá, že v mateřských školách jsou zastoupeny mimo dětí z populace 3-5letých také děti mladší 3 let a děti s odkladem povinné školní docházky.

Tab. č. 9 *Vývoj celkového počtu dětí v mateřských školách*

Děti v MŠ	Skutečnost					Odhad				
	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
běžné třídy	33 196	34 276	35 437	36 743	37 950	38 977	38 716	38 332	38 029	37 800
speciální třídy	1 290	1 323	1 371	1 393	1 383	1 498	1 488	1 473	1 461	1 452
Celkem	**34 486**	**35 599**	**36 808**	**38 136**	**39 333**	**40 475**	**40 204**	**39 805**	**39 490**	**39 252**

Zdroj: skutečnost - ÚIV, odhad - OŠMS

V období let 2007-2010 došlo vlivem příznivého demografického vývoje ke zvýšení počtu dětí v běžných i speciálních třídách MŠ. Podle odhadu bude počet dětí v mateřských školách mírně stoupat až do roku 2012/2013, a to jak v běžných, tak ve speciálních třídách, následně je očekáván postupný mírný pokles počtu dětí. Do mateřských škol jsou z důvodu zájmu rodičů v případě volných kapacit stále častěji přijímány děti mladší 3 let, jejich podíl činí zhruba 11 %. Do budoucna se očekává nárůst počtu dětí v této věkové kategorii účastnících se předškolního vzdělávání také v souvislosti s očekávaným zřizováním firemních školek.

Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP) je poskytována odborná péče v rámci individuální integrace v běžných třídách nebo ve speciálních třídách mateřských škol, vzdělávání je zajištěno s nejvyšší

mírou podpůrných opatření. Nejpočetnější skupinou dětí se zdravotním postižením jsou děti s vadami řeči. Pro zajištění logopedické péče potřebné k nápravě těchto vad jsou zřizovány speciální třídy v běžných mateřských školách.

Graf č. 9 *Vývoj celkového počtu žáků v základních školách a demografický vývoj populace ve věkové skupině 6-14letých v MSK*

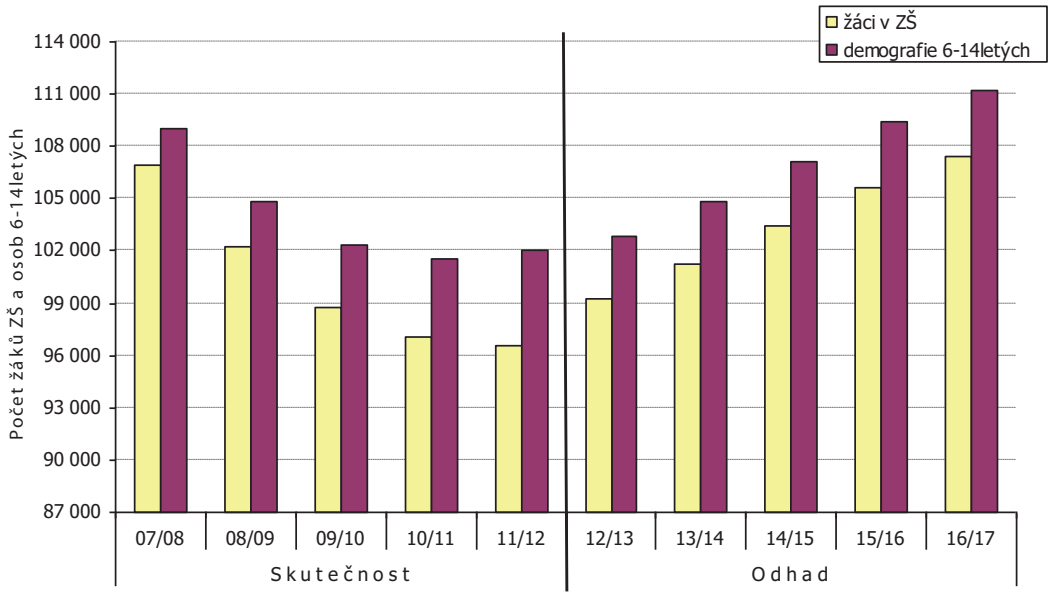

Zdroj: skutečnost - ČSÚ, ÚIV; odhad - ČSÚ, OŠMS)

Tab. č. 10 *Vývoj celkového počtu žáků v základních školách*

Žáci v ZŠ	Skutečnost					Odhad				
	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
běžné třídy	102 253	97 861	94 518	93 189	92 740	95 045	96 965	99 044	101 129	102 836
speciální třídy	4 630	4 386	4 191	3 923	3 810	4 198	4 283	4 375	4 467	4 542
Celkem	**106 883**	**102 247**	**98 709**	**97 112**	**96 550**	**99 243**	**101 248**	**103 419**	**105 596**	**107 378**

Zdroj: skutečnost - ÚIV, odhad - OŠMS

Trend poklesu počtu žáků v základních školách koresponduje s populační křivkou skupiny 6-14letých. Postupný nárůst počtu žáků je očekáván od školního roku 2012/2013 s tím, že v roce 2016/2017 se počet žáků bude přibližovat úrovni počtu žáků v roce 2007/2008.

Žáci se SVP jsou vzděláváni formou individuální integrace v běžných třídách nebo jsou skupinově integrováni. Počet žáků se zdravotním postižením vzdělávajících se ve speciálních třídách měl od školního roku 2007/2008 klesající tendenci. Do budoucna budou počty žáků v těchto třídách v souladu s demografickým vývojem opět mírně stoupat. Procento žáků s postižením se v populaci dlouhodobě pohybuje okolo 3,7 %. Nejčastěji se jedná o žáky s poruchami učení a chování, v souladu s trendem integrace pak také o žáky s lehkým mentálním postižením, kteří jsou skupinově integrováni v běžných základních školách.

Tab. č. 11 *Vývoj počtu nově přijatých do 1. ročníků základních škol*

Nově přijatí do ZŠ	Skutečnost					Odhad				
	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
běžné třídy	10 912	11 122	11 071	11 040	11 650	11 971	12 928	12 987	12 823	12 666
speciální třídy	271	255	248	254	227	279	302	303	299	296
Celkem	**11 183**	**11 377**	**11 319**	**11 294**	**11 877**	**12 251**	**13 230**	**13 290**	**13 122**	**12 961**

Zdroj: skutečnost - ÚIV, odhad - OŠMS

Odhad růstu počtu žáků 1. ročníků základních škol po roce 2011 souvisí se skutečným a predikovaným vývojem počtu živě narozených dětí v MSK, maximálních hodnot by mělo být dosaženo ve školním roce 2014/2015.

2.1.2 Střední vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři

V celorepublikovém pohledu se MSK dlouhodobě řadí mezi kraje s nejpočetnějším průchodem dětí, žáků a studentů vzdělávací soustavou, přičemž k významnému pohybu žáků dochází právě v oblasti středního vzdělávání. Ve školním roce 2011/2012 se ve všech formách středního vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři vzdělávalo celkem 62 216 žáků.

Od školního roku 2007/2008 do roku 2011/2012 klesl, v návaznosti na demografický vývoj v příslušných věkových skupinách, celkový počet žáků ve středních školách a konzervatořích ve všech formách vzdělávání o 10 228, tj. o 14,1 %. K největšímu meziročnímu poklesu počtu žáků došlo mezi školním rokem 2010/2011 a 2011/2012, a to o 4 140 žáků.

Tab. č. 12 *Vývoj počtu žáků ve středních školách a v konzervatořích včetně nižšího stupně víceletých gymnázií a osmileté konzervatoře ve všech formách vzdělávání*

Žáci v SŠ		Skutečnost					Odhad vývoje - bez aplikace kritérií přijímání do SŠ				
		07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
Vzdělávání ve středních školách		**71 926**	**71 206**	**69 667**	**65 885**	**61 758**	**57 680**	**55 349**	**54 063**	**53 155**	**52 372**
Celkem BEZ maturitní zkoušky		16 232	14 810	14 205	13 524	13 157	11 676	11 113	10 835	10 402	10 129
Celkem S maturitní zkouškou		55 694	56 396	55 462	52 361	48 601	46 004	44 236	43 228	42 753	42 243
v tom	střední vzdělání s maturitou bez nástaveb	50 496	50 845	49 625	46 597	43 658	40 674	38 926	37 928	37 463	36 973
	nástavbové studium	5 198	5 551	5 837	5 764	4 943	5 330	5 310	5 300	5 290	5 270
Vzdělávání v konzervatoři		**518**	**494**	**476**	**471**	**458**	**443**	**423**	**417**	**409**	**405**
Celkový počet žáků		**72 444**	**71 700**	**70 143**	**66 356**	**62 216**	**58 123**	**55 772**	**54 480**	**53 564**	**52 777**

Poznámka: odhad vývoje počtu žáků vychází z trendu demografického vývoje příslušné věkové kohorty bez aplikace kritérií přijímání do středních škol.

Zdroj: skutečnost - ÚIV, odhad - OŠMS

Projekce vývoje počtu žáků do školního roku 2016/2017 předpokládá další pokles ve všech formách středního vzdělávání, což v porovnání se školním rokem 2011/2012 představuje snížení o cca 15 %. Při zachování současných podmínek (např. zájem o získání jednotlivých stupňů středního vzdělání, legislativa) by pokles počtu žáků u oborů středního vzdělání bez maturitní zkoušky dosahoval 23 %, u oborů vzdělání s maturitní zkouškou 13 %.

Vývoj celkového počtu žáků v denní formě středního vzdělávání v období 2007/2008 až 2011/2012 měl klesající tendenci, celkový pokles činil cca 15 % (10 134 žáků). V případě oborů bez maturitní zkoušky dosáhl tento pokles ve sledovaném období cca 19 %, z toho v oborech středního vzdělání s výučním listem klesl počet žáků o cca 20 %, v těchto oborech se přitom ve školním roce 2011/2012 vzdělávala cca pětina všech žáků v denní formě středního vzdělávání v MSK.

V rámci maturitních oborů došlo ve stejném období k výraznějšímu poklesu počtu žáků v oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (L/0), a to o cca 19 % (cca 8 % ze všech žáků v denní formě vzdělávání), v případě oborů středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (M) o cca 14 % (v těchto oborech se přitom vzdělává téměř 40 % všech žáků v denní formě středního vzdělávání), v případě gymnaziálního vzdělávání o cca 11 % (v případě čtyřletých gymnázií činí tento pokles cca 19 %; k mírnému nárůstu došlo naopak v případě šestiletých gymnázií, v případě osmiletých gymnázií došlo k poklesu o cca 5 %). Počet žáků v oborech lyceálních klesl o cca 17 %.

Tab. č. 13 *Vývoj počtu žáků v denní formě vzdělávání ve středních školách a konzervatořích včetně nižšího stupně víceletých gymnázií a osmileté konzervatoře*

Žáci v SŠ				Skutečnost					Odhad vývoje - bez aplikace kritérií přijímání do SŠ				
				07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
VZDĚLÁVÁNÍ VE STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH				**67 037**	**65 823**	**64 163**	**60 534**	**56 903**	**52 255**	**49 908**	**48 588**	**47 651**	**46 868**
Celkem BEZ maturitní zkoušky				**16 018**	**14 616**	**14 002**	**13 289**	**12 911**	**11 444**	**10 890**	**10 615**	**10 173**	**9 905**
v tom	střední vzdělání			163	172	192	217	226	188	180	176	165	160
	střední vzdělání s výučním listem			15 855	14 444	13 810	13 072	12 685	11 256	10 710	10 439	10 008	9 745
Celkem S maturitní zkouškou				**51 019**	**51 207**	**50 161**	**47 245**	**43 992**	**40 811**	**39 018**	**37 973**	**37 478**	**36 963**
v tom	střední vzdělání s maturitou bez nástaveb			48 776	48 974	47 802	44 989	42 154	39 021	37 268	36 253	35 788	35 313
	v tom	L bez nástaveb		5 409	5 465	5 288	4 919	4 390	4 003	3 737	3 540	3 371	3 239
		M		26 230	26 396	25 782	24 113	22 510	21 015	20 014	19 525	19 394	19 159
		z M lycea		*3 679*	*3 967*	*3 833*	*3 471*	*3 062*	*3 004*	*2 552*	*2 378*	*2 120*	*1 994*
		gymnázia		17 137	17 113	16 732	15 957	15 254	14 003	13 517	13 188	13 023	12 915
		v tom	*čtyřletá*	*8 438*	*8 326*	*8 017*	*7 292*	*6 863*	*6 012*	*5 880*	*5 710*	*5 614*	*5 535*
			šestiletá	*1 956*	*2 082*	*2 107*	*2 082*	*1 996*	*1 891*	*1 799*	*1 754*	*1 740*	*1 730*
			osmiletá	*6 743*	*6 705*	*6 608*	*6 583*	*6 395*	*6 100*	*5 838*	*5 724*	*5 669*	*5 650*
	nástavbové studium			2 243	2 233	2 359	2 256	1 838	1 790	1 750	1 720	1 690	1 650
VZDĚLÁVÁNÍ V KONZERVATOŘI				**482**	**456**	**440**	**424**	**410**	**391**	**374**	**367**	**362**	**359**
v tom	šestileté			400	385	367	352	341	323	308	302	298	296
	osmileté			82	71	73	72	69	68	66	65	64	63
Celkový počet žáků				**67 519**	**66 279**	**64 603**	**60 958**	**57 313**	**52 646**	**50 282**	**48 955**	**48 013**	**47 227**

Poznámka: odhad vývoje počtu žáků vychází z trendu demografického vývoje příslušné věkové kohorty bez aplikace kritérií přijímání do středních škol.

Zdroj: skutečnost - ÚIV, odhad - OŠMS

Pokles počtu žáků v denní formě vzdělávání se očekává i v budoucích letech, do školního roku 2016/2017 by měl v porovnání se stavem ve školním roce 2011/2012 tento pokles činit necelých 18 %.

Za předpokladu zachování současného trendu zájmu o střední vzdělávání lze očekávat výraznější pokles a to o cca 23 % u středního vzdělání bez maturitní zkoušky; z toho u oborů středního vzdělání s výučním listem lze předpokládat pokles o cca 23 %. Tato skutečnost souvisí také s predikcí vývoje počtu žáků v oborech nástavbového studia, u kterých je za předpokladu poklesu počtu žáků v oborech středního vzdělání s výučním listem prognózován pokles o cca 10 %.

V rámci maturitních oborů se v případě středního odborného vzdělávání zakončeného maturitní zkouškou (M) do roku 2016/2017 očekává pokles o cca 15 %; v případě oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (L0) o cca 26 %. Pro gymnaziální obory vzdělání je prognózován pokles o cca 15 %. Výrazný pokles se předpokládá u oborů lyceí, a to o cca 35 %.

Tab. č. 14 *Vývoj počtu žáků v ostatních formách vzdělávání ve středních školách a konzervatořích*

Žáci v SŠ			Skutečnost					Odhad vývoje - bez aplikace kritérií přijímání do SŠ				
			07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
VZDĚLÁVÁNÍ NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH			**4 889**	**5 383**	**5 504**	**5 351**	**4 855**	**5 425**	**5 441**	**5 475**	**5 504**	**5 504**
Celkem BEZ maturitní zkoušky			**214**	**194**	**203**	**235**	**246**	**232**	**223**	**220**	**229**	**224**
v tom	střední vzdělání		57	54	56	59	28	57	58	60	59	59
v tom	střední vzdělání s výučním listem		157	140	147	176	218	175	165	160	170	165
Celkem S maturitní zkouškou			**4 675**	**5 189**	**5 301**	**5 116**	**4 609**	**5 193**	**5 218**	**5 255**	**5 275**	**5 280**
v tom	střední vzdělání s maturitou bez nástaveb		1 720	1 871	1 823	1 608	1 504	1 653	1 658	1 675	1 675	1 660
v tom	*v tom*	L bez nástaveb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
v tom	*v tom*	M	1 471	1 585	1 597	1 370	1 360	1 430	1 420	1 435	1 440	1 420
v tom	*v tom*	*z M lycea*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
v tom	*v tom*	gymnázia (čtyřletá)	249	286	226	238	144	223	238	240	235	240
v tom	nástavbové studium		2 955	3 318	3 478	3 508	3 105	3 540	3 560	3 580	3 600	3 620
VZDĚLÁVÁNÍ V KONZERVATOŘI (šestileté)			**36**	**38**	**36**	**47**	**48**	**52**	**49**	**50**	**47**	**46**
Celkový počet žáků			**4 925**	**5 421**	**5 540**	**5 398**	**4 903**	**5 477**	**5 490**	**5 525**	**5 551**	**5 550**

Poznámka: odhad vývoje počtu žáků vychází z trendu demografického vývoje příslušné věkové kohorty bez aplikace kritérií přijímání do středních škol.

Zdroj: skutečnost - ÚIV, odhad - OŠMS

V období 2007/2008 až 2011/2012 se vývoj počtu žáků v ostatních formách vzdělávání pohyboval od cca 7 % do cca 8 % z celkového počtu žáků ve středních školách a konzervatořích, celkově došlo ve sledovaném období k jeho růstu, zejména pak v důsledku zvyšování počtu žáků v nástavbovém studiu (nárůst o necelých 19 %, tj. o 553 žáků v letech 2007/2008 až 2010/2011; od školního roku 2011/2012 je zřejmý pokles počtu žáků – meziročně o cca 11 %).

Výhled do školního roku 2016/2017 předpokládá mírný nárůst celkového počtu žáků v ostatních formách vzdělávání, a to o cca 13 %. U oborů vzdělání bez maturitní zkoušky se předpokládá pokles počtu žáků o necelých 9 %, naopak u oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou se předpokládá postupné zvýšení počtu žáků o necelých 15 %.

Počet nově přijatých žáků do 1. ročníků denní formy vzdělávání ve středních školách a konzervatořích včetně příslušných ročníků víceletých gymnázií ve školním roce 2011/2012 ve srovnání s rokem 2007/2008 klesl o 3 891 žáků (21,3 %).

Do oborů vzdělání bez maturitní zkoušky bylo ve školním roce 2011/2012 přijato 4 450 žáků, ve srovnání s rokem 2007/2008 došlo k poklesu počtu přijímaných žáků o 17,6 % (948 žáků), v oborech středního vzdělání s výučním listem (E, H) došlo k poklesu o cca 19 %.

V oborech s maturitní zkouškou se ve školním roce 2011/2012 v 1. ročnících vzdělávalo 9 882 žáků, ve srovnání se školním rokem 2007/2008 o 23 % žáků méně (2 937 žáků), z toho v oborech odborného vzdělávání zakončených maturitní zkouškou (M) o cca 24 % (1 624 žáků). Významný pokles zaznamenala lycea, a to o cca 42 % (443 žáků), a čtyřletá gymnázia o cca 25 % (515 žáků).

Tab. č. 15 *Vývoj počtu nově přijatých žáků do 1. ročníků denní formy vzdělávání ve středních školách a konzervatořích včetně příslušných ročníků víceletých gymnázií a vzdělávání v konzervatoři*

Nově přijatí žáci v SŠ				Skutečnost					Odhad vývoje - bez aplikace kritérií přijímání do SŠ				
				07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
VZDĚLÁVÁNÍ VE STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH				**18 217**	**17 748**	**17 252**	**15 202**	**14 332**	**13 268**	**12 732**	**12 317**	**11 923**	**11 811**
Celkem BEZ maturitní zkoušky				**5 398**	**4 855**	**5 023**	**4 582**	**4 450**	**3 929**	**3 739**	**3 646**	**3 493**	**3 401**
v tom	střední vzdělání			71	86	84	124	124	91	87	86	80	78
	střední vzdělání s výučním listem			5 327	4 769	4 939	4 458	4 326	3 838	3 652	3 560	3 413	3 323
Celkem S maturitní zkouškou				**12 819**	**12 893**	**12 229**	**10 620**	**9 882**	**9 339**	**8 993**	**8 671**	**8 430**	**8 411**
v tom	střední vzdělání s maturitou bez nástaveb			11 540	11 634	10 848	9 341	8 908	8 324	8 001	7 696	7 472	7 475
	v tom	L bez nástaveb		1 517	1 401	1 389	1 262	1 136	1 057	987	935	890	855
		M		6 753	7 051	6 383	5 399	5 129	4 749	4 523	4 413	4 383	4 330
		z M lycea		*1 060*	*989*	*824*	*693*	*617*	*616*	*523*	*487*	*435*	*409*
		gymnázia (přísl. ročníky)		3 270	3 182	3 076	2 680	2 643	2 518	2 491	2 349	2 199	2 290
		v tom	*čtyřletá (1. ročník)*	*2 068*	*1 976*	*1 852*	*1 511*	*1 553*	*1 379*	*1 325*	*1 180*	*1 099*	*1 150*
			šestiletá (3. ročník)	*367*	*347*	*372*	*356*	*313*	*344*	*325*	*315*	*300*	*315*
			osmiletá (5. ročník)	*835*	*859*	*852*	*813*	*777*	*795*	*841*	*854*	*800*	*825*
	nástavbové studium			1 279	1 259	1 381	1 279	974	1 015	992	975	958	936
VZDĚLÁVÁNÍ V KONZERVATOŘI				**76**	**75**	**83**	**76**	**70**	**68**	**65**	**63**	**63**	**62**
Celkový počet žáků				**18 293**	**17 823**	**17 335**	**15 278**	**14 402**	**13 336**	**12 797**	**12 380**	**11 986**	**11 873**

Poznámka: odhad vývoje počtu žáků vychází z trendu demografického vývoje příslušné věkové kohorty bez aplikace kritérií přijímání do středních škol.

Zdroj: skutečnost - ÚIV, odhad - OŠMS

Ve vývoji počtu nově přijatých žáků do 1. ročníků denní formy vzdělávání ve středních školách a konzervatořích včetně příslušných ročníků víceletých gymnázií se od školního roku 2011/2012 do školního roku 2016/2017 očekává pokles počtu žáků o cca 17 %. Poměrně významný pokles je za předpokladu zachování dynamiky současného vývoje prognózován pro obory středního vzdělání s maturitní zkouškou (M), a to o cca 15 %, pro obory středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (L) o cca 25 %; pro obory gymnaziální o cca 13 %. Procentuálně nejvýrazněji by se pokles dle prognózy projevil u lyceí, o cca 34 %.

V rámci nematuritních oborů je poměrně významný propad prognózován pro obory středního vzdělání s výučním listem, u kterých je předpokládán pokles cca 23 %.

Tab. č. 16 *Vývoj počtu nově přijatých žáků do prvních ročníků čtyřletých a víceletých gymnázií a jejich podíl na celkovém počtu žáků příslušných ročníků ZŠ*

Nově přijatí žáci v gymnáziích	Skutečnost			
	07/08	08/09	09/10	10/11
žáci posledních ročníků ZŠ* všech zřizovatelů vč. příslušných ročníků víceletých gymnázií	**14 816**	**13 715**	**11 914**	**11 385**
1. ročníky 4letého gymnázia	2 068	1 976	1 852	1 511
% odcházejících z příslušných ročníků do 4letého gymnázia	13,3	13,5	12,7	13,6
žáci v 5. ročnících ZŠ	**11 779**	**11 308**	**11 152**	**11 142**
prima 8letého gymnázia	858	855	799	824
% odcházejících z 5. ročníků do 8letého gymnázia	7,3	7,1	7,4	7,2
žáci v 7. ročnících ZŠ	**11 868**	**11 313**	**10 875**	**10 598**
prima 6letého gymnázia	378	375	344	340
% odcházejících ze 7. ročníků do 6letého gymnázia	3,2	3,0	3,1	2,9

Poznámka: *žáci 9. ročníků 9letého vzdělávacího programu a žáci 10. ročníků 10letého vzdělávacího programu.
Zdroj: skutečnost - ÚIV

Podíl počtu žáků odcházejících z 5. ročníků do 8letého gymnázia v období 2007/2008 až 2010/2011 přesahoval 7 %, podíl počtu žáků odcházejících ze 7. ročníků ZŠ do 6letého gymnázia osciloval kolem 3 %.

Ve školním roce 2010/2011 byl podíl počtu žáků 5. ročníků základních škol odcházejících do víceletých gymnázií z celkového počtu žáků 5. ročníků základních škol 7,2 %, podíl počtu žáků 7. ročníků základních škol odcházejících do víceletých gymnázií z celkového počtu žáků 7. ročníků základních škol 2,9 %.

Podíl počtu žáků odcházejících do 4letého gymnázia z celkového počtu žáků posledních ročníků základních škol včetně příslušných ročníků víceletých gymnázií se v období 2007/2008 až 2010/2011 pohyboval kolem 13 %, ve školním roce 2010/2011 činil 13,6 %.

2.1.2.1 Kritéria přijímání do středních škol

Probíhající demografický pokles se nutně musí promítnout nejen do kapacit a počtu středních škol a jejich oborové nabídky, ale i do počtů žáků přijímaných do oborů vzdělání k dosažení příslušných stupňů středního vzdělání. Na základě těchto skutečností byla nastavena následující kritéria přijímání do středních škol; při jejich stanovení se vycházelo zejména z analýzy „Kvantitativních parametrů průchodu vzdělávací soustavou“ nastavených v předchozím DZ MSK 2008 a vyhodnocení vývoje a současného stavu vzdělávací soustavy v příslušných souvislostech, současně byla reflektována stávající legislativa pro oblast školství a byla akceptována kritéria pro přijímání do středních škol nastavená v DZ ČR 2011-2015.

V návaznosti na výše uvedené je v oblasti **středního vzdělávání s maturitní zkouškou** stěžejním záměrem nezvyšovat podíl počtu žáků v těchto oborech, a to zejména s ohledem na demografický pokles, v důsledku kterého by mohlo dojít k navyšování počtu žáků v gymnáziích i ve středních odborných školách a k negativnímu dopadu na kvalitu vzdělávání. Naopak v případě **středního vzdělávání s výučním listem** je zásadní udržení podílu počtu žáků v oborech vzdělání s výučním listem; v posledních letech se projevuje nižší zájem o tyto

obory posílený negativními demografickými změnami, záměr koresponduje s vývojem a potřebami trhu práce a přetrvávajícím, v některých oborech zvyšujícím se, zájmem zaměstnavatelů o absolventy oborů vzdělání s výučním listem. V oblasti **lyceálního vzdělávání** se projevuje déletrvající pokles zájmu o lycea. V případě zachování stávajícího zájmu o lyceální obory je možné, s ohledem na optimální zastoupení všeobecného vzdělávání, zachovat podíl počtu žáků v těchto oborech na současné úrovni (žádoucí je zejména zachování podílu počtu žáků v oborech technického a přírodovědného lyceálního vzdělávání). Základní vzdělávání je významně ovlivněno také vzděláváním ve **víceletých gymnáziích**; cílem je nejen udržet kvalitu víceletého gymnaziálního vzdělávání určeného pro žáky s adekvátními studijními předpoklady, ale současně také omezit odchody žáků ze základních škol do víceletých gymnázií v míře negativně ovlivňující kvalitu základního vzdělávání. Demografický pokles doprovázený snížením počtu absolventů oborů vzdělání s výučním listem a zvyšování nároků na studium v důsledku zavedení státní maturitní zkoušky je důvodem záměru dosáhnout snížení podílu počtu žáků v denní formě **nástavbového studia**.

Kritéria:

1. **snížení podílu počtu žáků nově přijatých do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou v denní formě vzdělávání z celkového počtu nově přijatých do všech oborů středního vzdělávání (v denní formě vzdělávání, vč. nástavbového studia a příslušných ročníků víceletých gymnázií, bez zkráceného studia) na maximálně 68 %**; tato hodnota je v souladu s doporučením DZ ČR, aby se uvedený podíl dále nezvyšoval a celostátně nepřesáhl hranici 68 %; ve školním roce 2011/2012 činil zmiňovaný podíl v MSK 69,2 %;
2. **udržení, příp. snížení poměru nově přijatých do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou k nově přijatým do oborů vzdělání bez maturitní zkoušky (v denní formě vzdělávání, bez nástavbového studia, bez zkráceného studia, včetně příslušných ročníků víceletých gymnázií)**; v souladu s DZ ČR, který deklaruje, že by podíl maturitních a nematuritních oborů bylo žádoucí udržet v poměru 70 % : 30 % (bez nástavbového a zkráceného studia, s přihlédnutím ke krajovým diverzifikacím); ve školním roce 2011/2012 uvedený poměr v MSK činil 67,0 % : 33,0 %;
3. **udržení poměru mezi počty nově přijatých do oborů vzdělání s maturitní zkouškou všeobecného vzdělávání a oborů vzdělání s maturitní zkouškou odborného vzdělávání (v denní formě vzdělávání, bez nástavbového studia, bez zkráceného studia, včetně příslušných ročníků víceletých gymnázií) v rozmezí cca 24-30 % : 37-43 %**; v souladu s DZ ČR, který navrhuje jako optimální poměr 25-32 % : 38-45 % s přihlédnutím ke krajovým odlišnostem; ve školním roce 2011/2012 v MSK tento poměr činil 24,5 % : 42,5 %;
4. **udržení podílu počtu nově přijatých do oborů středního vzdělání s výučním listem (v denní formě vzdělávání, bez nástavbového studia) z počtu absolventů ZŠ (absolventi ZŠ jsou absolventy 9., případně 10. ročníku předchozího školního roku)**; v souladu s DZ ČR, který uvádí, že by tato hodnota neměla klesnout pod 30 %; v roce 2011/2012 podíl počtu nově přijatých do 1. ročníků oborů středního vzdělání s výučním listem z počtu absolventů ZŠ činil v MSK 40,4 %;
5. **zachování podílu počtu nově přijatých žáků do 1. ročníku 4letého gymnaziálního vzdělávání v denní formě vzdělávání z celkového počtu nově přijatých do oborů středního vzdělávání v denní formě vzdělávání (bez nástavbového studia a bez příslušných ročníků víceletých gymnázií)**; DZ ČR neuvádí; ve školním roce 2011/2012 činil tento podíl 12,7 %;

6. **zachování podílu počtu nově přijatých žáků do 1. ročníku v lyceálním vzdělávání z celkového počtu nově přijatých do oborů středního vzdělávání v denní formě vzdělávání (bez nástavbového studia) na stávající úrovni**; DZ ČR neuvádí; ve školním roce 2011/2012 činil podíl počtu žáků z posledních ročníků základních škol v MSK odcházejících do lyceí 5,1 %;

7. **snížení podílu počtu žáků odcházejících z 5. ročníků základních škol do 8letých gymnázií z celkového počtu žáků příslušného ročníku základních škol na maximálně 6 % a snížení podílu počtu žáků odcházejících ze 7. ročníků základních škol do 6letých gymnázií z celkového počtu žáků příslušného ročníku základních škol na maximálně 2,5 %**; hodnoty jsou v souladu s DZ ČR, který stanovuje pro následující období snížení podílu počtu žáků odcházejících ze ZŠ do 6 a 8letých gymnázií na 5-10 %; ve školním roce 2010/2011 byl podíl počtu žáků 5. ročníků základních škol v MSK odcházejících do víceletých gymnázií z celkového počtu žáků 5. ročníků základních škol 7,2 % a podíl počtu žáků 7. ročníků základních škol odcházejících do víceletých gymnázií z celkového počtu žáků 7. ročníků základních škol 2,9 %;

8. **snížení podílu počtu žáků nově přijatých do denní formy nástavbového studia k počtu absolventů oborů vzdělání s výučním listem na maximálně 20 %**; na základě prognózy demografického vývoje, která předpokládá propad počtu žáků v oborech vzdělání kategorie E, H, a v souladu s DZ ČR, který doporučuje podíl nově přijatých do denní formy vzdělávání k počtu absolventů středního vzdělání s výučním listem snížit na 20 %; ve školním roce 2011/2012 činil podíl počtu nově přijatých do denní formy nástavbového studia k počtu absolventů denní formy středního vzdělání s výučním listem (E, H) 31,0 %.

2.1.3 Vyšší odborné vzdělávání

Vyšší odborné školy v MSK, obdobně jako v celé ČR, dlouhodobě čelí zejména v důsledku demografického vývoje, ale také v souvislosti s rozšiřováním kapacit vysokých škol, klesajícímu zájmu uchazečů o vzdělávání. V MSK byl tento trend přerušen v roce 2010/2011, kdy po několikaletém poklesu celkového počtu studentů došlo k jeho zvýšení, a to meziročně o 248 studentů, tj. o 10,3 %. Pro následující období je však zejména s ohledem na předpokládaný demografický vývoj ve skupině 19-21letých prognózován významný pokles počtu studentů vyšších odborných škol, v roce 2016/2017 by tento pokles měl dosáhnout cca 34 %.

Zřejmým faktem je setrvalý nárůst počtu studentů v ostatních formách vzdělávání, a tedy zvyšující se podíl studentů (cca třetina) v ostatních formách vzdělávání na celkovém počtu studentů VOŠ. Z této skutečnosti lze dovozovat, že možnost studia v jiných než denních formách vzdělávání je důležitým faktorem pro významnou část zájemců o studium na VOŠ.

Tab. č. 17 *Vývoj celkového počtu studentů vyšších odborných škol ve všech formách vzdělávání*

Studenti ve VOŠ		Skutečnost					Odhad				
		07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
CELKOVÝ POČET STUDENTŮ		2 443	2 411	2 406	2 654	2 644	2 346	2 192	2 026	1 849	1 741
denní forma	Studenti DFV	1 793	1 686	1 639	1 728	1 781	1 618	1 512	1 398	1 275	1 201
	Absolventi předešlého školního roku	428	415	420	344	369	343	447	418	398	326
	Nově přijatí do 1. ročníku	730	604	648	843	788	751	616	504	483	474
	v tom ihned po maturitě	485	405	457	560	435	508	416	341	326	320
	v tom později	245	199	191	283	353	243	199	163	156	153
ostatní formy	Studenti OFV	650	725	767	926	863	728	680	629	574	540
	Absolventi předešlého školního roku	44	114	114	151	163	153	157	285	202	183
	Nově přijatí do 1. ročníku	296	269	276	500	354	320	299	277	252	238
	% podíl z celkového počtu studentů	26,6	30,1	31,9	34,9	32,6	31,0	31,0	31,0	31,0	31,0

Poznámka: odhad vývoje počtu studentů vychází z trendu demografického vývoje příslušné věkové kohorty bez aplikace kritérií přijímání do středních škol.

Zdroj: skutečnost - ÚIV, odhad – OŠMS

Doplňující pohled na oblast středního a vyššího odborného vzdělávání v kraji poskytují informace o počtu a podílu nově přijatých žáků/studentů a absolventů v kraji (příloha č. 3).

2.1.4 Základní umělecké vzdělávání a zájmové vzdělávání ve střediscích volného času

Základní umělecké školy poskytují základy vzdělávání v jednotlivých uměleckých oborech - hudebním, výtvarném, tanečním a literárně dramatickém a připravují pro vzdělávání ve středních školách, konzervatořích, popř. vysokých školách uměleckého nebo pedagogického zaměření. Základní umělecké vzdělávání je určeno žákům základních i středních škol (přípravné studium, základní studium 1. a 2. stupně, studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin), školy mohou organizovat také studium pro dospělé.

Tab. č. 18 *Vývoj počtu žáků v ZUŠ*

Žáci v ZUŠ	Skutečnost					Odhad				
	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
hudební obor	17 727	18 035	18 145	18 046	18 224	18 112	18 153	18 177	18 251	18 321
literárně-dramatický obor	581	643	720	763	786	741	743	744	747	750
taneční obor	2 612	2 783	2 833	2 869	2 691	2 807	2 813	2 817	2 828	2 839
výtvarný obor	4 820	4 785	4 715	4 794	4 822	4 819	4 830	4 836	4 856	4 875
Počty žáků v ZUŠ	**25 740**	**26 246**	**26 413**	**26 472**	**26 523**	**26 480**	**26 540**	**26 574**	**26 683**	**26 785**

Zdroj: skutečnost - ÚIV, odhad - OŠMS

Pokles počtu žáků v základním uměleckém školství v MSK kopíroval demografickou křivku do školního roku 2005/2006, poté se tendence začíná měnit a dochází k průběžnému zvyšování počtu žáků. Celková míra účasti věkové skupiny 6-18letých v ZUŠ vzrostla ze 14,7 % ve školním roce 2007/2008 na 17 % v roce 2011/2012. S přihlédnutím k výběrovému zaměření základních uměleckých škol a demografickému poklesu příslušné populační kohorty by měla být dynamika růstu počtu žáků nižší, a to také vzhledem k tomu, že současný stav absolutního počtu žáků je na hranici přiměřenosti rovněž vzhledem k finančnímu zajištění celého systému regionálního školství.

Graf č. 10 *Vývoj celkového počtu žáků v ZUŠ a demografický vývoj populace ve věkové skupině 6-18letých*

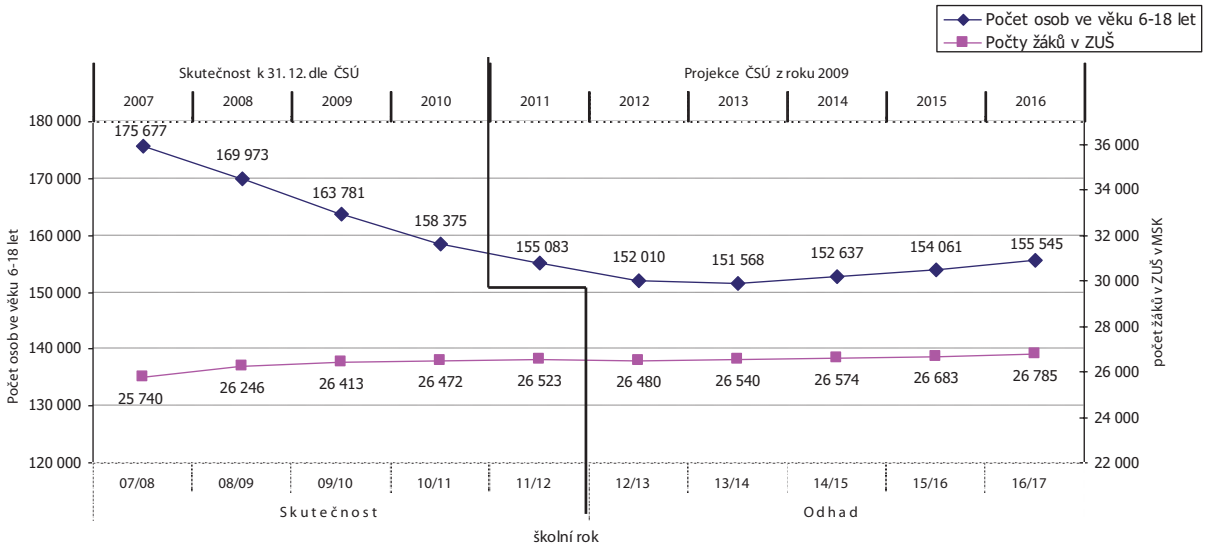

Zdroj: skutečnost - ÚIV, odhad - OŠMS

Střediska volného času nabízejí zájmové vzdělávání dětem, žákům, studentům, pedagogickým pracovníkům, popř. i dalším osobám; mohou poskytovat metodickou, odbornou, popř. materiální pomoc zmíněným účastníkům zájmového vzdělávání, příp. školám a školským zařízením.

Tab. č. 19 *Vývoj počtu účastníků pravidelné činnosti ve střediscích volného času*

Účastníci v SVČ	Skutečnost					Odhad				
	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
děti	2 356	2 267	2 425	2 666	2 572	2 623	2 610	2 584	2 564	2 548
žáci	18 887	18 564	18 114	18 811	18 962	18 583	18 529	18 660	18 847	19 035
studenti	1 627	1 115	1 134	1 337	1 009	969	911	847	779	740
ostatní	3 071	2 958	3 053	3 004	2 552	2 534	2 517	2 500	2 482	2 465
Účastníci celkem	**25 941**	**24 904**	**24 726**	**25 818**	**25 095**	**24 709**	**24 567**	**24 591**	**24 672**	**24 789**

Zdroj: skutečnost - ÚIV, odhad - OŠMS

Ve střediscích volného času v průběhu sledovaného období nedocházelo k výrazným změnám v počtu účastníků. Výrazně největší podíl ze všech účastníků dlouhodobě představují žáci základních škol, následují zbývající kategorie. Do budoucna se neočekávají významné změny vývoje počtu účastníků pravidelné činnosti ve střediscích volného času. Kromě středisek volného času se zájmové vzdělávání uskutečňuje ve školních družinách a školních klubech.

V MSK bude nadále podporováno obsahové zkvalitňování zájmového vzdělávání ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání.

2.2 Strategické cíle rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy v MSK

V následující části jsou identifikovány strategické cíle rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy v kraji, které reflektují jednak rámcová kritéria rozvoje vzdělávání definovaná Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR (2011–2015), jednak jsou odrazem specifických podmínek a potřeb kraje. Zastřešující platformou pro identifikaci uvedených cílů je idea celoživotního učení představující zásadní koncepční změnu pojetí vzdělávání a jeho organizačních principů, propojující prostředí formálního a neformálního vzdělávání a učení, a zejména směřující k vytváření optimálních podmínek pro celoživotní uplatnitelnost člověka ve světě práce. V kontextu formálního počátečního vzdělávání jde zejména o rovnost příležitostí v přístupu ke vzdělávání, zajišťování jeho kvality i adekvátnosti ve vztahu jak ke krátkodobým potřebám regionálního trhu práce, tak dlouhodobým potřebám rozvoje společnosti, orientace na takové kompetence a kvalifikace, které přispívají k celoživotní uplatnitelnosti člověka, jeho schopnosti flexibilně reagovat na změny ve světě práce. V neposlední řadě jde také o ekonomickou udržitelnost vzdělávacího systému. Tyto a další cíle sleduje probíhající kurikulární reforma a iniciativy kraje při realizaci krajské vzdělávací politiky.

Jak již bylo uvedeno, jedním z východisek pro přípravu dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy pro následující období je vyhodnocení plnění cílů předchozího dlouhodobého záměru. Cíle stanovené v DZ MSK 2008 byly průběžně plněny (konkrétní informace o jejich plnění jsou obsaženy ve VZ MSK za jednotlivé školní roky), vzhledem k jejich charakteru je lze považovat za dlouhodobé cíle rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy; jejich postupné plnění bude proto adekvátně pokračovat i v následujícím období. Souhrnné vyhodnocení jednotlivých cílů stanovených v DZ MSK 2008 je uvedeno v příloze č. 4. Přehled projektů směřujících k naplňování těchto cílů obsahuje příloha č. 5, její součástí je také analýza čerpání prostředků z jednotlivých operačních prostředků v programovém období 2007–2013.

V DZ MSK 2012 došlo v porovnání s DZ MSK 2008 k následujícím změnám ve formulaci a řazení jednotlivých strategických cílů:

Strategické cíle DZ MSK 2008		Strategické cíle DZ MSK 2012	
Cíl 1	Podpora kurikulární reformy	**Cíl 1**	Naplňování cílů kurikulární reformy implementací a inovací vzdělávacích programů
Cíl 2	Podpora rozvoje odborného vzdělávání	**Cíl 2**	Podpora kvality vzdělávání
Cíl 3	Podpora využívání ICT a zlepšování komunikace v cizích jazycích	**Cíl 3**	Podpora rovných příležitostí v přístupu ke vzdělávání a rozvoj poradenských služeb
Cíl 4	Vytváření krajského systému kvality vzdělávání	**Cíl 4**	Podpora odborného vzdělávání
Cíl 5	Rovné příležitosti v přístupu ke vzdělávání	**Cíl 5**	Podpora jazykového vzdělávání, informačních a komunikačních technologií, podpora rozvoje měkkých kompetencí
Cíl 6	Vytváření krajského systému poradenství	**Cíl 6**	Podpora pedagogických pracovníků
Cíl 7	Zvyšování profesionality pedagogických pracovníků	**Cíl 7**	Podpora dalšího vzdělávání v rámci celoživotního učení
Cíl 8	Rozvoj dalšího vzdělávání ve školách	**Cíl 8**	Optimalizace vzdělávací nabídky

Názvy cílů byly ve srovnání s DZ MSK 2008 upraveny v souladu se změnami, které nastaly v průběhu jejich realizace v uplynulém období (např. Naplňování cílů kurikulární reformy implementací a inovací vzdělávacích programů/Podpora kurikulární reformy), příp. sloučeny do jednoho cíle s ohledem na tematickou blízkost (Podpora rovných příležitostí v přístupu ke vzdělávání a rozvoj poradenských služeb/Rovné příležitosti v přístupu ke vzdělávání a Vytváření krajského systému poradenství), nebo doplněny o požadované skutečnosti (Podpora jazykového vzdělávání, informačních a komunikačních technologií, podpora rozvoje měkkých kompetencí/Podpora využívání ICT a zlepšování komunikace v cizích jazycích). S ohledem na realizaci nezbytných optimalizačních opatření vyvolaných demografickým poklesem 15-19leté populace v MSK byly strategické cíle rozšířeny o nový cíl Optimalizace vzdělávací nabídky.

U každého strategického cíle DZ MSK 2012 je uvedeno zhodnocení dosavadního vývoje v dané oblasti, návrh opatření k naplnění definovaných cílů, vč. konkretizace gesce, způsobu realizace a finančního zabezpečení a kritérií jejich realizace. Zdroji financování jednotlivých cílů jsou zejména rozpočet MSK, státní rozpočet, prostředky z ESF. Předpokládá se průběžné plnění jednotlivých opatření do roku 2016, mj. také v závislosti na výzvách vyhlašovaných v rámci jednotlivých operačních programů.

2.2.1 Naplňování cílů kurikulární reformy implementací a inovací vzdělávacích programů

Kurikulární reformu lze charakterizovat jako zásadní změnu vzdělávání i vzdělávací politiky pro zvýšení kvality vzdělávání a efektivity výsledků vzdělávání. Její podstatou je změna cílů a obsahu vzdělávání směrem k utváření a rozvoji životních dovedností (klíčových kompetencí) a k přípravě žáků pro praktický život. Změnou procházejí i procesy řízení vzdělávání, diagnostika vzdělávání a způsoby hodnocení dosahovaných výsledků. Úzce souvisí s každodenními potřebami člověka 21. století, jakými jsou potřeba orientovat se ve světě ekonomiky a techniky, zvládat enormní nárůst informací, komunikovat v evropském prostoru, žít v multikulturní společnosti atd. Kurikulární reforma vychází z nové strategie vzdělávání a koncepce celoživotního učení.

Realizace kurikulární reformy je dlouhodobý proces zahrnující tvorbu rámcových a školních vzdělávacích programů, jejich zavádění do praxe i jejich inovaci. Rámcové vzdělávací programy vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání a jsou závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů, podle kterých se uskutečňuje vzdělávání v jednotlivých školách a školských zařízeních.

2.2.1.1 Podpora tvorby, realizace a inovace vzdělávacích programů

Tento proces probíhá v oblastech vzdělávání: předškolního, základního, středního, konzervatoří, základního uměleckého, jazykového a zájmového; proces zkvalitňování a inovace vzdělávání probíhá také v oblasti vyššího odborného vzdělávání.

Předškolní vzdělávání je institucionálně zajišťováno mateřskými školami, popř. je realizováno v přípravných třídách základních škol. Koncepce předškolního vzdělávání je založena na týchž zásadách jako v ostatních oborech a úrovních vzdělávání a řídí se společnými cíli, tj. orientuje se na to, aby si dítě od útlého věku osvojovalo základy klíčových kompetencí a získávalo tak předpoklady pro své celoživotní vzdělávání. RVP pro předškolní vzdělávání byl schválen v roce 2005, výuka podle ŠVP byla zahájena 1. 9. 2007.

Ve školním roce 2009/2010 konstatovala ČŠI ve své výroční zprávě zaměřené na hodnocení vzdělávání v celé ČR přetrvávající nedostatky v charakteristice ŠVP, ve vzdělávacím obsahu a vlastním hodnocení podle zásad a požadavků uvedených v RVP. Za hlavní činitele negativně ovlivňující kvalitu ŠVP jsou považovány slabá metodická podpora a omezená možnost pedagogických pracovníků účastnit se DVPP a rozvojových projektů. V praxi se rovněž ukázala neprovázanost výstupů RVP pro předškolní vzdělávání se vstupními požadavky RVP pro základní vzdělávání. Přes tyto nedostatky konstatovala ČSI mírné zlepšování kvality ŠVP.

Na podporu implementace kurikulární reformy v MŠ, a to především zvýšením schopností a dovedností pedagogických pracovníků MŠ, které povedou ke zlepšení práce s individualitou dítěte, je v MSK a dalších třech moravských krajích realizován projekt **Informatorium školy mateřské** (IPo, OP VK, realizátor KVIC, 2010-2013), v němž je zapojeno 33 MŠ z našeho kraje (7,1 %).

Základní vzdělávání, kterým se dosahuje stupně základní vzdělání, se realizuje oborem vzdělání základní škola. Cílem základního vzdělávání je utvářet a postupně rozvíjet u žáků klíčové kompetence (kompetence k učení; k řešení problémů; komunikativní; sociální a personální; občanské a pracovní) a poskytnout jim spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. RVP pro základní vzdělávání byl schválen v roce 2005, realizace ŠVP začala 1. 9. 2007 v 1. a 6. ročnících ZŠ a v 1. ročnících 8letých gymnázií. Počínaje školním rokem 2011/2012 se podle ŠVP vyučuje ve všech ročnících ZŠ.

V současné době je možné k podpoře výuky (náměty, pomůcky, sdílení zkušeností, vzdělávání) podle ŠVP využívat Metodický portál www.rvp.cz, který je provozován v rámci projektu **METODIKA II** (IPn, OP VK, 2009-2011).

Pro vzdělávání žáků **se speciálními vzdělávacími potřebami** byl vydán RVP ZV s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (2005). Druhým rámcovým vzdělávacím programem je RVP pro obor vzdělání základní škola speciální, který je určen pro vzdělávání žáků se středně těžkým a těžkým mentálním postižením (2008). Ověřování tvorby ŠVP se zúčastnily rovněž dvě pilotní školy z MSK. Školy, které mají v rejstříku škol a školských zařízení zapsán obor vzdělání základní škola speciální, zahájily výuku podle ŠVP v 1. a 7. ročnících 1. 9. 2010.

Podle výroční zprávy ČŠI z roku 2009/2010 přetrvávaly v základních školách v rámci celé ČR ve školním roce 2009/2010 nedostatky v charakteristice ŠVP, učebních osnovách, učebních plánech a vlastním hodnocení školy podle zásad uvedených v RVP. Dochází však také k pozitivním proměnám škol – k posílení spolupráce mezi pracovníky a vedením školy a ke zlepšení celkové atmosféry ve škole. Pozitivní vývoj byl zjištěn ve strategiích škol, zlepšila se pedagogická diagnostika a školy se ve výuce více orientovaly na rozvoj žáků v klíčových kompetencích. V řadě škol se snaží o profilaci a poskytují vzdělávání nad požadavky RVP ZV, nejčastěji je rozšířena výuka cizích jazyků, tělesné výchovy a matematiky.

Vzdělávání ve čtyřletých gymnáziích a na vyšším stupni víceletých gymnázií má žáky vybavit klíčovými kompetencemi a všeobecným rozhledem na úrovni středoškolsky vzdělaného člověka a tím je připravit především pro vysokoškolské vzdělávání a další typy terciárního vzdělávání, profesní specializaci i pro občanský život. RVP pro gymnázia a RVP pro gymnázia se sportovní přípravou byly schváleny v roce 2007, výuka podle ŠVP byla zahájena 1. 9. 2009. V roce 2009 byla schválena pilotní verze RVP pro dvojjazyčná gymnázia. Pokusné ověřování výuky podle pilotních ŠVP potrvá do roku 2015.

Na tvorbu a ověřování ŠVP byl zaměřen systémový projet **Pilot G** (2004–2008), na který navázal projekt **Kurikulum G** (IPn, OP VK, 2009–2011), jenž nabízel všestrannou metodickou podporu, sdílení zkušeností a nové formy profesního rozvoje učitelům a koordinátorům ŠVP na gymnáziích. Výstupy z projektu jsou zveřejňovány na Metodickém portálu www.rvp.cz; specifickou část projektu představoval výzkum Kvalitní škola zaměřený na monitoring průběhu a vyhodnocování výsledků kurikulární reformy.

Podle výroční zprávy ČŠI za školní rok 2009/2010 jsou gymnázia velmi úspěšná při zpracování profilu absolventa, dobře vymezují své strategické priority, aktivně spolupracují s partnery a jejich profily jsou většinou zaměřeny na žáky mimořádně nadané. Pozitivním zjištěním bylo, že jsou dobře zpracovány „Organizace přijímacího řízení“ a „Organizace maturitních zkoušek“ v souladu s platným RVP.

Obecným cílem **středního odborného vzdělávání** je připravit žáka na úspěšný, smysluplný a odpovědný osobní, občanský i pracovní život v podmínkách měnícího se světa.

RVP byly připravovány a schvalovány postupně pro cca 275 šířeji koncipovaných oborů. Proces probíhal ve čtyřech etapách od roku 2007 do roku 2010. Výuka podle ŠVP byla zahájena 1. 9. 2009 v oborech, jejichž RVP byly schváleny v roce 2007. V oborech, jejichž RVP byly schváleny ve 4. etapě v roce 2010, bude výuka podle ŠVP zahájena nejpozději 1. 9. 2012.

Na podporu kurikulární reformy ve středním odborném vzdělávání byly realizovány tyto projekty: systémový projekt **Pilot S** (OP RLZ, 2005–2008), na který navázal projekt **Koordinátor S1** (IPn, OP VK, 2009), jehož cílem bylo pomoci vedoucím pracovníkům a koordinátorům středních odborných škol při vytváření ŠVP; projekt umožnil předat zkušenosti pilotních škol zapojených do projektu Pilot S ostatním školám. Dalším navazujícím projektem je **Kurikulum S** (IPn, OP VK, 2009–2012), který sleduje na 27 pilotních školách výuku podle ŠVP ve 3. a 4. ročnících až do závěrečných či maturitních zkoušek. K hlavním aktivitám projektu patří: sledování realizace ŠVP na pilotních školách, podpora sociálního partnerství v odborném vzdělávání a metodická pomoc školám při tvorbě ŠVP. V rámci projektu vznikla při vybraných školách a dalších vzdělávacích institucích **regionální konzultační centra** určená k výměně zkušeností při tvorbě, realizaci a inovaci ŠVP. V MSK funguje takovéto centrum při Ostravské univerzitě v Ostravě. Do projektu jsou zapojeny dvě školy z MSK.

ČŠI zahájila ve školním roce 2009/2010 kontrolu ŠVP v oborech, pro které byly zpracovány RVP v 1. etapě (2007), a v nichž povinnost zavést výuku podle těchto programů vznikla od školního roku 2009/2010. Z celkového počtu hodnocených ŠVP v celé ČR bylo plně v souladu s RVP středního odborného vzdělávání cca 27 %.

Jedním z důležitých východisek při tvorbě a implementaci ŠVP oborů středního odborného vzdělání je zmapování rozhodujících faktorů regionálního trhu práce, a to zejména na základě informací sociálních partnerů, příp. jiných zdrojů. Tyto informace mohou vést jednak k přizpůsobování vzdělávací nabídky škol požadavkům trhu práce, jednak se mohou odrazit v úpravě hodinové dotace jednotlivých předmětů a profilu absolventa oboru.

Vzdělávání v konzervatoři rozvíjí znalosti, dovednosti a další schopnosti žáka získané v základním a v základním uměleckém vzdělávání, poskytuje všeobecné vzdělání a připravuje žáky pro výkon uměleckých činností v oborech hudba, tanec, zpěv a hudebně dramatické umění. Rámcové vzdělávací programy (dále RVP) pro obory vzdělání v konzervatoři byly vydány v roce 2010, konzervatoře zahájí výuku podle svých ŠVP nejpozději 1. 9. 2012.

Základní umělecké vzdělávání neposkytuje stupeň vzdělání, ale základy vzdělání v uměleckých oborech, připravuje pro sekundární vzdělávání v konzervatořích a ve středních odborných školách s výtvarnými a uměleckořemeslnými obory i terciární vzdělávání uměleckého zaměření. RVP pro základní umělecké vzdělávání byl vydán v roce 2010, výuka podle ŠVP bude zahájena nejpozději 1. 9. 2012.

Na podporu činností škol při zavádění nového kurikula do praxe je na celostátní úrovni realizován projekt **Pilot ZUŠ** (IPn, OP VK, 2009–2012), do něhož je zapojeno 39 pilotních škol, z toho dvě z MSK. Získané zkušenosti budou následně aplikovatelné na celou síť základního uměleckého školství v ČR. Základním uměleckým školám v MSK mají napomoci tyto projekty: **Podpora rozvoje klíčových kompetencí řídících a budoucích řídících pracovníků ZUŠ** (IPo, nositel MÚZA, 2009–2011) a **Artprogram** (GG MSK, nositel MÚZA, 2009-2012), který je určen především učitelům ZUŠ.

Jazykové vzdělávání si klade za cíl zajistit všem vrstvám populace účinné prostředky k získávání znalostí jazyků jiných jazykových společenství a dovednosti pro takové užívání jazyka, jež dostatečně naplňuje komunikační potřeby mluvčích. RVP pro jazykové školy byl schválen v roce 2009, výuka podle ŠVP byla zahájena 1. 9. 2011.

Pro **zájmové vzdělávání**, které se uskutečňuje ve školních družinách, školních klubech a ve střediscích volného času, se RVP nevydávají. Pedagogičtí pracovníci těchto zařízení si tvoří ŠVP sami, což umožňuje tato zařízení výrazně profilovat podle zájmů a potřeb a současně navazovat na ŠVP dané školy (ŠD a ŠK) nebo partnerských škol (SVČ). ŠVP těchto zájmových školských zařízení jsou stejně jako ŠVP škol zaměřeny na získání a rozvoj klíčových kompetencí. Na podporu tvorby ŠVP v zájmovém vzdělávání byla vydána metodická příručka (2007). Oblast volnočasových aktivit dětí a mládeže je podpořena realizací projektu **Klíče pro život - Rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání** (IPn, OP VK, 2009-2013), který je určen osobám pracujícím s dětmi a mládeží v rámci jejich volného času v organizacích v celé ČR.

Na podporu tvorby a realizace ŠVP byla na celostátní úrovni poskytnuta školám řada metodických materiálů, např. manuály k přípravě ŠVP pro jednotlivé stupně vzdělávání nebo metodické texty na Metodickém portálu www.rvp.cz, který se zaměřuje na podporu učitelů všech druhů škol (kromě VOŠ) v oblasti metodiky a didaktiky učení s cílem zvýšit efektivitu vzdělávání. Byla vytvořena konzultační centra (např. pro základní vzdělávání, střední odborné vzdělávání). Většina řídících i pedagogických pracovníků škol absolvovala další vzdělávání zaměřené na realizaci kurikulární reformy.

Školy MSK využily k podpoře kurikulární reformy finanční zdroje strukturálních fondů EU, zejména OP VK, oblast podpory 1.1. Zvyšování kvality ve vzdělávání; byla realizována řada grantových projektů v rámci GG MSK (dosud přerozděleno 792,9 mil. Kč) a rovněž se zapojily do individuálních projektů ostatních (dosud přerozděleno 130,2 mil. Kč). Podporovanými aktivitami byly např. vytváření podmínek pro implementaci ŠVP ve školách a školských zařízeních, implementace kurikulárních dokumentů do praxe, osvětová a informační podpora kurikulární reformy, zavádění metod, forem a činností s důrazem na mezipředmětové vazby, které vedou k rozvoji klíčových kompetencí, zlepšování výuky cizích jazyků v SŠ.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti vzdělávacích programů	KVIC, školy, školská zařízení	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (GG MSK, IPo)	vzdělávání pedagogických pracovníků; projekty
Rozvoj spolupráce středních škol se sociálními partnery při tvorbě, realizaci a inovaci ŠVP	školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (GG MSK, IPo)	spolupráce SŠ se sociálními partnery
Zkvalitnění výuky průřezových témat v rámci ŠVP, zkvalitňování výuky zaměřené zejména na rozvoj čtenářské, matematické a finanční gramotnosti	MSK, školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (GG MSK, IPo)	výuka průřezových témat, čtenářské, matematické a finanční gramotnosti - hodnocení ČŠI; realizované projekty
Zapojení škol do individuálních projektů národních v oblasti implementace a inovace vzdělávacích programů	školy	projektová činnost; OP VK (IPn)	školy zapojené do IPn

2.2.1.2 Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a vzdělávání pro udržitelný rozvoj

Téma vztahu člověka k životnímu prostředí je jedním z průřezových témat zařazených do většiny RVP. Cílem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) a vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR) je pochopení a poznávání komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, vedení jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí, ovlivnění životního stylu a hodnotové orientace v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace.

EVVO a VUR jsou v MSK realizovány v souladu s Koncepcí environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v Moravskoslezském kraji a Strategií vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008-2015).

Jednou z forem podpory EVVO, kterou MSK realizuje již od roku 2005, je **dotační program**, který se zaměřuje na finanční pomoc školám při tvorbě a realizaci projektů, spolupráci se strategickými partnery, realizaci konferencí, odborných i metodických seminářů, kurzů a exkurzí. Od roku 2005 do roku 2011 bylo podpořeno celkem 116 projektů částkou ve výši cca 9 mil. Kč. Díky tomuto programu se ve školách daří úspěšně rozvíjet badatelsky orientované přírodovědné vzdělávání a motivovat k činnosti v této oblasti žáky i učitele.

Od roku 2005 organizuje MSK každoročně **celokrajskou konferenci EVVO**, jejímž cílem je identifikace klíčových směrů, kompetencí a poslání škol jako vzdělávacích institucí v oblasti EVVO a VUR. Díky tomuto setkávání se daří vytvářet partnerství nejen mezi školami, ale také mezi školami a dalšími subjekty. Záměrem pořádání konferencí je rovněž podpora škol jako center pro EVVO a VUR, což je plně v souladu s cíli kurikulární reformy.

MSK získal v rámci programu Comenius Regio finanční prostředky ve výši 810 tis. Kč na mezinárodní projekt „Spaces for Learning“ (Místa k učení), který je zaměřen na výměnu zkušeností v oblasti EVVO prostřednictvím mezinárodních mobilit a zvyšováním kompetencí pedagogů v této oblasti. Specifickým cílem projektu je zmapování vhodných míst pro učení EVVO, a to jak ve školách, tak přímo v terénu. Partnerem MSK v projektu je East Lothian Region ve Skotsku.

Na podporu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve školách a školských zařízeních MSK je vyhlašována soutěž **Ekologická škola v MSK**, jejímž cílem je podpořit, ocenit a zviditelnit probíhající ekologické aktivity škol a školských zařízení včetně práce pedagogů zaměřené na tuto problematiku.

Vzdělávání pro udržitelný rozvoj pozitivně ovlivňují rovněž praktické aktivity škol, jako podpora zdravého školního stravování, ekologicky šetrného provozu školních budov a pozemků, aktivity vedoucí ke zdravému fyzickému rozvoji dětí, žáků a studentů.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Podpora školních projektů zaměřených na EVVO a VUR	MSK, školy	běžná činnost, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK, OP VK (GG MSK, IPo)	vyhlášení dotačního programu, podpořené projekty
Rozvoj sítě škol – center EVVO a VUR	školy	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací	počet center EVVO a VUR
Rozvoj vzájemné spolupráce škol a spolupráce škol s dalšími institucemi v oblasti ekologických aktivit	školy	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací	spolupráce škol v oblasti ekologických aktivit
Realizovat dotační program, celokrajskou konferenci, ekologickou soutěž; činnost v rámci projektu „Spaces for Learning“ (Místa k učení)	MSK	běžná činnost, příp. projektová činnost; rozpočet MSK; OP VK (IPo)	dotační program, celokrajská konference, ekologická soutěž, projekt „Spaces for Learning“ (Místa k učení)
Podpora zdravého školního stravování, zdravého fyzického rozvoje dětí, žáků a studentů prostřednictvím sportu a pobytu v přírodě	školy, MSK	běžná činnost, projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK, ROP NUTS II Moravskoslezsko – Modernizace, rekonstrukce a výstavba sportovišť, vzdělávacích zařízení; Hry, olympiády dětí a mládeže ČR; Sportovní soutěže Asociace školních sportovních klubů ČR; Nejlepší sportovec roku	realizované aktivity, vyhlášené dotační programy MSK
Podpora ekologicky šetrných provozů školních budov a pozemků	školy, MSK	běžná činnost, projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK; OP Životní prostředí; projekt EPC v souvislostech fungování KÚ	počty podpořených škol

2.2.2 Podpora kvality vzdělávání

Podpora a zajištění kvality vzdělávání ve školách a školských zařízeních je jedním z hlavních úkolů všech ředitelů i zřizovatelů škol. Aby byla podpora efektivní, musí být dlouhodobým a systematickým procesem. Pro MSK je tato oblast stálou prioritou, která byla zakotvena ve všech předchozích DZ kraje. Přirozeným partnerem MSK při podpoře kvality vzdělávání je ČŠI.

Sledování a hodnocení výsledků vzdělávání, jejichž cílem je zvyšování kvality vzdělávání, úzce souvisí se zaváděním kurikulární reformy do praxe škol, neboť tato reforma přináší do vzdělávání řadu nových a specifických prvků, kterými se vzdělávání ve školách může lišit.

Zvyšování kvality vzdělávání se uskutečňuje prostřednictvím různých nástrojů; jedná se zejména o přijímání opatření na základě zjištění získaných monitorováním výsledků žáků na různých úrovních vzdělávací dráhy jak v jednotlivých školách, tak na úrovni regionální, celostátní, příp. mezinárodní; o zvyšování úrovně ukončování středoškolského vzdělávání a rovněž o provádění vlastního hodnocení škol a hodnocení škol zřizovatelem.

2.2.2.1 Podpora měření výsledků vzdělávání v základních a středních školách

V oblasti hodnocení kvality vzdělávání je ČR dlouhodobě zapojena do **mezinárodních projektů šetření výsledků vzdělávání**, z nichž nejznámější jsou PISA a TIMSS. Cílem obou výzkumů je poskytnout tvůrcům vzdělávací politiky, učitelům a dalším odborníkům ve školství informace, které povedou ke zvýšení úrovně vzdělávání ve sledovaných oblastech.

Hlavním cílem výzkumu **PISA** je zjistit, jak si žáci na konci povinné školní docházky osvojili vědomosti a dovednosti, které jsou nezbytné pro úspěšné uplatnění v reálném životě. Výzkum probíhá ve tříletých intervalech, přičemž pokaždé je kladen větší důraz na jednu z testovaných oblastí, kterými jsou čtení, matematika a přírodní vědy.

V oblasti čtenářské gramotnosti, na kterou byl výzkum realizovaný v roce 2009 prioritně zaměřen, dosáhla téměř čtvrtina žáků (23 %) velmi slabých výsledků; ČR se v této oblasti umístila pod průměrem zemí OECD. Od roku 2000 se čtenářská gramotnost významně zhoršila jak v základních školách, tak ve středních odborných školách a středních odborných učilištích, s výjimkou gymnázií. Pokud se týká matematické a přírodovědné gramotnosti, čeští žáci dosáhli průměrných výsledků, avšak od posledních výzkumů zaměřených na tyto oblasti se výrazně zhoršili. Z dotazníků, které byly součástí šetření, bylo zjištěno, že výsledky jsou částečně závislé na socioekonomickém zázemí žáků (např. vybavenost domácnosti, povolání rodičů). Vyplynuly také negativní jevy, které ovlivňují vzdělávání žáků: třetina žáků nerada čte a nerada chodí do školy, polovina žáků se ve škole nudí, výrazně se zhoršila kázeň v hodinách českého jazyka. Výzkumu v roce 2009 se zúčastnili rovněž žáci MSK a v oblasti čtenářské gramotnosti dosáhli zároveň s dalším krajem nejslabších výsledků ze všech krajů ČR. Bylo zjištěno, že tyto výsledky jsou výrazně horší, než by odpovídalo socioekonomickému zázemí kraje. Rovněž v roce 2006, kdy byl výzkum zaměřen na přírodovědnou gramotnost, se MSK umístil v hodnocení krajů mezi posledními (podrobné informace o celkových výsledcích na www.uiv.cz).

Výzkum **TIMSS** je zaměřen na školní vědomosti a dovednosti rozvíjené ve výuce a vychází z učebních osnov matematiky a přírodovědných předmětů zúčastněných zemí. Koná se od roku 1995 ve čtyřletých intervalech a ČR se do něj zapojila v roce 2011 již počtvrté; v MSK se šetření zúčastnilo 21 základních škol (výsledky nejsou dosud k dispozici). V roce 2007 se výzkum TIMSS zaměřil na populaci devítiletých a třináctiletých žáků základních škol a víceletých gymnázií. Z výsledků českých žáků v roce 2007 vyplývá, že žáci 4. ročníku byli v matematice podprůměrní, v přírodovědné části nadprůměrní; žáci 8. ročníku byli v matematice průměrní, v přírodních vědách nadprůměrní.

Cílem **celostátních šetření** je nabídnout dostatek informací a doporučení tvůrcům vzdělávací politiky na národní i regionální úrovni k jejich rozhodování při tvorbě vzdělávací strategie.

Na celostátní úrovni byl na zkvalitnění vzdělávání a podporu kurikulární reformy zaměřen systémový projekt **KVALITA I**, jehož cílem bylo vytvořit systém externí evaluace výsledků základního a středního stupně vzdělání. Kromě tvorby nástrojů pro evaluaci a autoevaluaci výsledků vzdělávání (didaktických testů) a vzdělávání pedagogických pracovníků projekt zjišťoval, vytvářel a ověřoval podmínky ovlivňující zavedení nového modelu maturitní zkoušky a zaměřil se rovněž na reformu závěrečné zkoušky.

Ve školním roce 2007/2008 realizovalo Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání v rámci výše uvedeného projektu evaluační projekt **Hodnocení výsledků vzdělávání žáků 9. tříd ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií 2008.** Do projektu se zapojilo i 231 škol (ZŠ a víceletá gymnázia) z MSK. Šetření bylo zaměřeno na zjištění úrovně dovedností v matematice, jazyce českém a na obecné dovednosti.

Žáci MSK dosáhli ve všech třech sledovaných oblastech horších výsledků, než byly průměrné výsledky ČR, avšak nejednalo se o výrazný rozdíl.

Měření výsledků vzdělávání zvláště žáků 5. a 9. ročníků se ukazuje jako nutnost. K 1. 9. 2013 by měl být proto plně funkční projekt ČŠI NIQES – Národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy, jehož součástí bude testování žáků 5. a 9. ročníků ZŠ v rámci národního šetření výsledků žáků v počátečním vzdělávání.

Sledování výsledků vzdělávání ve středních školách v MSK patří mezi důležité oblasti vzdělávací politiky v kraji. **Rozvojový program MSK KVALITA**, jehož hlavním cílem je zjišťování relativního přírůstku znalostí, je v rámci ČR unikátním programem. Tento program se realizuje již od roku 2004, do roku 2007 byl zaměřen střídavě na testování žáků 2. ročníků SŠ, 9. ročníků ZŠ a testování v rámci přijímacích zkoušek. Od roku 2007 do roku 2009 se uskutečnil tříletý cyklus testování žáků 1. ročníků oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou, na které navázalo rovněž tříleté testování týchž žáků ve 3. ročnících v letech 2010–2012. V roce 2008 se v rámci programu uskutečnilo testování moderních českých (československých) dějin. Realizátorem všech testování od roku 2007 bylo Metodické a evaluační centrum, o. p. s.

Hlavním předmětem testování od roku 2007 je zjišťování výsledků žáků v důležitých bodech vzdělávací dráhy – při nástupu do střední školy a před jejím ukončením – a stanovení relativního přírůstku znalostí, tj. rozdílu mezi předpokládaným a skutečně dosaženým výsledkem v předmětech jazyk český, matematika, jazyk anglický a německý. Byla zjišťována rovněž úroveň obecných studijních předpokladů žáků. Výsledky jsou zpracovány do zpráv, které obdrží žáci, školy i MSK. Zjištění přinášejí informace, kterých mohou školy využívat jako zpětnou vazbu ke zlepšování úrovně vzdělávání v testovaných předmětech a lze jich rovněž využívat při provádění vlastního hodnocení školy.

V roce 2011 se uskutečnil první ročník dalšího cyklu testování žáků 1. ročníků oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou. Předpokládá se, že se testování bude konat opět ve třech po sobě jdoucích letech a že na ně naváže testování těchto žáků ve 3. ročníku. Cyklus by měl být ukončen a vyhodnocen v roce 2016.

Výsledky z testování mají sloužit především školám ke zvyšování kvality vzdělávání. Současný stav jejich využívání však není optimální a v příštích letech by školy měly s těmito závěry pracovat mnohem efektivněji. Počítá se rovněž s využitím výsledků, které byly zjištěny nejméně ve třech po sobě jdoucích letech, jako jednoho z kritérií při hodnocení školy zřizovatelem; v příp. zjištění záporných výsledků bude zřizovatel spolupracovat se školou při provádění opatření k jejich nápravě.

Ve školním roce 2010/2011 MSK organizačně a finančně zajistil konání **jednotných přijímacích zkoušek** do oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou, zejména gymnázií, lyceí a obchodních akademií. Cílem takto organizovaných přijímacích zkoušek bylo zajistit, aby do těchto oborů byli přijati žáci, kteří zvládnou náročné studium, a rovněž přispět k objektivitě a transparentnosti zkoušek. Žáci řešili testy z jazyka českého a matematiky, které připravil CERMAT, vlastní realizaci testování ve školách zajišťoval KVIC. Přijímacích zkoušek se zúčastnilo 58 středních škol z celkem 93 škol vyučujících obory středního vzdělání s maturitní zkouškou. Vzhledem k dobrým zkušenostem s jednotným konáním přijímacích zkoušek budou do všech oborů vzdělání s MZ zajištěny rovněž ve školním roce 2011/2012 a záměrem MSK je zajistit jejich konání také v následujících letech, v případě, že přijímání žáků do SŠ nebude řešeno celostátně jinak.

Velká pozornost je zaměřena na zajišťování kvality odborného vzdělávání a přípravy, která je klíčová pro úspěšnost a konkurenceschopnost ekonomiky. V evropském společenství se těmito aktivitami zabývá

Evropská síť pro zajišťování kvality v odborném vzdělávání a přípravě (EQAVET). Na národní úrovni vznikl **Národní referenční bod EQAVET-CZ**, jehož úkolem je mj. zaštítit aktivity spojené se zavedením evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v odborném vzdělávání.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Využívání výsledků z mezinárodních, celostátních i regionálních šetření ke zvyšování kvality vzdělávání ve školách	školy	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací	aplikace výstupů výsledků mezinárodních, celostátních a regionálních šetření, výroční zprávy škol, zprávy ČŠI
Zapojení škol do významných mezinárodních i celostátních šetření sledujících výsledky vzdělávání	školy	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací	školy zapojené do mezinárodních a celostátních šetření
Realizace rozvojového programu MSK KVALITA; zapojení škol a využívání získaných výsledků ke zvyšování kvality vzdělávání ve školách; zjišťování úrovně práce s těmito výsledky při hodnocení ředitelů škol	školy, MSK	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK	rozvojový program MSK KVALITA; hodnocení ŘŠ, výstupy z VZ škol
Podrobněji analyzovat vzdělávací činnost škol, které dlouhodobě (3 roky) dosahují při zjišťování relativního přírůstku znalostí v rámci rozvojového programu MSK KVALITA podprůměrných výsledků, s cílem zvýšit kvalitu vzdělávání (spolupráce s ČŠI)	MSK, školy	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK	analýza výstupů RP KVALITA; spolupráce se školami, které dosahovaly v rozvojovém programu MSK KVALITA podprůměrných výsledků
Zajišťování jednotných přijímacích zkoušek do všech oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou ve středních školách zřizovaných MSK (omezeně, do doby celostátního testování)	MSK, školy	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK	závěrečná zpráva z realizace jednotných přijímacích zkoušek v MSK

2.2.2.2 Podpora realizace maturitní zkoušky a jednotné závěrečné zkoušky

Cílem zavedení nové formy maturitní zkoušky je zvýšení její objektivity, získání srovnatelných a jasných informací o znalostech a dovednostech maturanta, ověření, zda si žák osvojil nově zavedené, pro všechny střední školy povinné společné minimum. Výsledky mají být rovněž využitelné v přijímacím řízení na vysoké školy.

V rámci přípravy na novou maturitní zkoušku byla provedena řada kroků, které byly nezbytné k zajištění jejího bezproblémového průběhu. Po programu Maturita nanečisto byla její realizace odzkoušena v říjnu 2010 při tzv. Maturitní generálce, která měla ověřit funkčnost, spolehlivost a bezpečnost nové maturity; zúčastnily se jí všechny střední školy zřizované MSK.

Kvalitní zajištění průběhu maturitní zkoušky je na celostátní úrovni podporováno systémovým projektem **Příprava podmínek reformované maturitní zkoušky (PRO.MZ)** (IPn, OP VK, 2009–2012), který je zaměřen na přípravu nové struktury MZ, přípravu evaluačních nástrojů, tvorbu podmínek pro certifikace jazykových zkoušek a tvorbu podmínek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Součástí projektu je mj. projekt CISKOM (Certifikace, instruktáže a školení k maturitě), který se zaměřuje na vzdělávání pedagogických pracovníků, kteří se ve stanovených funkcích podílejí na realizaci společné části maturitní zkoušky. První ročník nové maturitní zkoušky ve školním roce 2010/2011 proběhl v MSK bez problémů.

Podpora realizace jednotné závěrečné zkoušky

Cílem nového pojetí závěrečné zkoušky je srovnatelnost výsledků zkoušek, zvýšení prestiže absolventů oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s výučním listem a rovněž jejich lepší uplatnitelnost na trhu práce. JZZ je založena na jednotném zadání, které pro příslušný obor vzdělání vytváří expertní tým složený ze zástupců škol, zaměstnavatelů a odborníků ve vzdělávání; je vytvářeno pro všechny tři zkoušky - písemnou, praktickou a ústní, přičemž stěžejní roli hraje zkouška praktická, při níž žák řeší reálné úkoly a problémy.

Reforma závěrečné zkoušky probíhá v rámci systémových projektů **KVALITA I** (2005–2008) a **Nová závěrečná zkouška** (IPn, OP VK, 2009–2012) a vychází především z reálných potřeb pedagogické praxe a z potřeb zaměstnavatelů, neboť dosavadní stav, kdy si každá škola mohla sestavovat obsah závěrečné zkoušky v podstatě jen podle vlastních potřeb a podmínek, byl nevyhovující.

Jednotná zadání ZZ jsou školám zpřístupněna prostřednictvím webového portálu nové závěrečné zkoušky a při závěrečné zkoušce je mohou využívat všechny školy, které mají ve své vzdělávací nabídce zařazeny příslušné obory středního vzdělání s výučním listem.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Zajištění vzdělávání pedagogických pracovníků v oblastech souvisejících s realizací MZ a JZZ	školy, KVIC	běžná činnost, zapojení do projektů; rozpočty příspěvkových organizací, IPn OP VK	realizované vzdělávací akce
Využívání výsledků MZ a JZZ ke zvyšování kvality vzdělávání	školy	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací	výsledky MZ, výsledky JZZ
Spolupráce škol se zaměstnavateli při realizaci JZZ	školy	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací	realizovaná spolupráce se zaměstnavateli

2.2.2.3 Podpora vlastního hodnocení (autoevaluace) škol a hodnocení škol zřizovatelem

Zvýšení kvality vzdělávání nelze dosáhnout jen vnější kontrolou, ale zejména vnitřním úsilím školy, realizací cílů jejího rozvoje. Smyslem autoevaluačních aktivit je vést školy k reflexi své práce, naučit je analyzovat výsledky své činnosti, naučit je s nimi pracovat a volit strategie vedoucí ke zvýšení kvality a efektivity práce.

Problematika vlastního hodnocení je řešena jak na celostátní, tak na regionální úrovni a především v samotných školách. Systémovým projektem realizovaným na celostátní úrovni zaměřeným na všestrannou podporu škol v oblasti vlastního hodnocení, je projekt **Cesta ke kvalitě** (AUTOEVALUACE - Vytváření systému a podpora škol v oblasti vlastního hodnocení; OP VK, 2009–2012;). Jeho cílem je podpořit školy v jejich autoevaluačních procesech zejména těmito formami: existencí portálu evaluačních nástrojů, poradenstvím, publikacemi, vzděláváním pedagogických pracovníků (vzdělávací aktivity např. Poradce evaluace, Koordinátor evaluace).

V MSK vyvíjelo v oblasti autoevaluace dlouhodobější činnost Metodické a evaluační centrum, o. p. s, které bylo partnerem Ostravské univerzity v Ostravě v projektu **Podpora rozvoje škol MSK v oblasti autoevaluace** (OP VK, 2008–2011), v jehož rámci byla vytvořena metodika autoevaluace, rozpracovaná podle stupňů a typů škol a realizovány kurzy k metodice autoevaluace. Byl vytvořen rovněž informační systém, který slouží k efektivnímu využívání získaných dat a jejich elektronickému zpracování. Metodika byla odzkoušena pilotně v MSK a nyní ji mohou používat všechny školy v ČR. V rámci projektu bylo proškoleno

cca 1 100 pedagogických pracovníků. V současné době nabízí školám metodickou i praktickou pomoc při vlastním provádění autoevaluace Společnost pro kvalitu školy, o. s., se sídlem v Ostravě.

Hodnocení školy a školského zařízení zřizovatelem podle předem zveřejněných kritérií je upraveno školským zákonem (§ 12); je součástí aplikace kontrolního systému zřizovatele sledujícího efektivní využívání finančních prostředků a plnění hlavního účelu a předmětu činnosti, pro který jsou školy zřízeny, tj. poskytování předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání. První zkušenosti v této oblasti získal MSK již v roce 2006/2007, kdy se ve spolupráci s MEC, o. p. s. podílel na realizaci pilotního projektu **Hodnocení škol zřizovatelem**. Projektu se zúčastnilo 9 středních škol a v jeho rámci byla vytvořena metodika hodnocení základních a středních škol a soubor kritérií hodnocení. Podpora využívání různých forem interní a externí evaluace škol v MSK ke zvýšení efektivity vzdělávání byla cílem projektu OU v Ostravě **Podpora efektivity vzdělávání v MSK** (OP RLZ, 2006–2007). V nastávajícím období se předpokládá, že v rámci OP VK bude krajem v případě vyhlášení odpovídající výzvy předložen a realizován projekt zaměřený na hodnocení škol zřizovatelem (krajem).

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Zajišťování dalšího vzdělávání vedoucích pracovníků a pedagogických pracovníků škol a ŠZ v oblasti autoevaluace	KVIC, školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (Ipo, GG MSK)	vzdělávací akce pro vedoucí pracovníky škol a pedagogické pracovníky v oblasti autoevaluace
Využívání výstupů z IPn Cesta ke kvalitě ke zkvalitňování provádění autoevaluace ve školách	školy	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací	výroční zprávy škol (vlastní hodnocení škol)
Spolupráce s ČŠI při tvorbě plánu a oblastí kontrolní činnosti a monitoringu škol a školských zařízení	MSK	běžná činnost; rozpočet MSK	podněty k zařazení škol a školských zařízení do plánu a oblastí kontrolní činnosti
Příprava a realizace projektu, jehož cílem bude zavedení systému hodnocení škol zřizovatelem (v závislosti na zaměření vyhlašovaných výzev)	MSK	projektová činnost; OP VK, IPo	předložení projektové žádosti, realizace projektu
Zajišťování nabídky vzdělávání pro zřizovatele škol v oblasti hodnocení škol	KVIC	běžná činnost; rozpočet příspěvkové organizace	vzdělávací akce pro zřizovatele v oblasti hodnocení škol

2.2.3 Podpora rovných příležitostí v přístupu ke vzdělávání a rozvoj poradenských služeb

Podpora rovných příležitostí je komplexní systém zavádění opatření, která mají napomoci kompenzovat existující znevýhodnění a poskytnout stejné šance v přístupu ke vzdělávání všem dětem, žákům a studentům. Poradenské služby ve školách a školských poradenských zařízeních (pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra) jsou poskytovány dětem, žákům, studentům, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením a zahrnují zejména psychologickou a speciálně pedagogickou diagnostiku a intervenci a také informační a metodickou činnost.

2.2.3.1 Podpora inkluzívního vzdělávání

Inkluzívní vzdělávání umožňuje vzdělávání všech dětí, žáků a studentů v souladu s jejich vzdělávacími předpoklady a potřebami. Škola tak zaujímá důležité místo při výchově mladé generace k pozitivnímu postoji k odlišnostem různých kultur, národností, etnických skupin, náboženství, zdravotního postižení, sociálního původu či sexuální orientace. Žáci jsou vychováváni k toleranci, respektu a chápání odlišností jedinců jako prostředku vzájemného obohacování. Klíčovou úlohu zde sehrávají pedagogové, kteří jsou v této problematice vzděláváni, a tak lépe připraveni k pedagogické práci a individuálnímu přístupu k žákům, kteří tento přístup a podporu potřebují. Problematice inkluzívního vzdělávání je potřeba věnovat zvýšenou pozornost také z důvodu trendu začleňování dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením nebo sociálním znevýhodněním do běžných škol a z důvodu nárůstu počtu dětí, žáků a studentů cizích národností ve školách a školských zařízeních vzhledem k otevřenému systému Evropské unie.

Na podporu inkluzívního vzdělávání zpracovalo MŠMT Národní akční plán inkluzívního vzdělávání, jehož základním cílem je zvýšit míru inkluzívního pojetí vzdělávání v českém vzdělávacím systému. Úkoly a opatření tohoto plánu svými dopady překračují rámec školství jako takového a jsou významným příspěvkem k rozvoji lidských zdrojů v České republice. Inkluzívní charakter českého školství ovlivní vzdělávací podmínky nejen v případě žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, ale týká se všech jeho účastníků. Do podpory inkluzívního vzdělávání jsou zapojeny také nestátní neziskové organizace spolupracující se školami v rámci pomoci rodinám se sociálním znevýhodněním, jedná se např. o pomoc dětem při přípravě na výuku. Do budoucna lze předpokládat další prohlubování mezirezortní spolupráce, například v oblasti podpory spolupráce škol s poskytovateli sociálních služeb.

Další podpůrnou aktivitou směřující k rozvoji inkluzívního vzdělávání je realizace projektu MŠMT **Centra podpory inkluzívního vzdělávání** (OP VK, Ipn). Cílem projektu je podpora zavádění inkluzívních hodnot do procesu vzdělávání v základních školách. V MSK jsou tato centra zřízena v Opavě a Karviné.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Podpora zvyšování kompetencí pedagogů v odstraňování bariér v rovném přístupu všech žáků ke vzdělávání	školy, KVIC	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (GG MSK)	vzdělávání pedagogických pracovníků, realizované projekty
Podpora inkluzívního vzdělávání ve školách	školy, MSK	běžná činnost; projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK, rozpočet MŠMT - RP Na podporu škol, které realizují inkluzívní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním; OP VK, projekt Centra podpory inkluzívního vzdělávání	počet škol zapojených do RP MŠMT, zapojení škol do projektů
Zlepšení podmínek pro inkluzívní vzdělávání ve školách	školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK, oblast podpory 1.4 a 1.5 - Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních a středních školách	monitoring podmínek pro inkluzívní vzdělávání, realizované projekty, spolupráce škol se sociálními partnery

2.2.3.2 Podpora dětí, žáků, studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků, studentů nadaných

Jednou z podporovaných oblastí školství v MSK je vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami. Zahrnuje vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením, zdravotním a sociálním znevýhodněním.

Vzdělávání žáků se SVP a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti péče o tyto žáky je podpořeno realizací krajských projektů. Cílem projektu **Zkvalitnění systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v MSK** (OP VK, Ipo) je zlepšení vzdělávacích podmínek žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve školách, které zřizují školní poradenské pracoviště, prostřednictvím kvalitního a vysoce odborného vzdělávání pedagogických pracovníků těchto škol včetně školních psychologů a školních speciálních pedagogů. Díky práci odborníků je ve školách zaveden systém odborné podpory žáků s výukovými a výchovnými problémy, prostřednictvím aktivit projektu dojde k jeho zkvalitnění a rozšíření. Projekt **Centra integrované podpory v MSK a podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami** (OP VK, Ipo) je zaměřen na zlepšení vzdělávacích podmínek žáků se speciálními vzdělávacími potřebami individuálně integrovaných do hlavního vzdělávacího proudu. V rámci projektu vznikla transformací speciálně pedagogických center (SPC) v MSK centra integrované podpory, jejichž hlavním úkolem je zajištění kvalitních poradenských služeb svým klientům a metodické podpory pedagogickým pracovníkům, kteří vzdělávají žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (zdravotním postižením) individuálně integrované ve školách hlavního vzdělávacího proudu.

Významnou oblastí podpory je rovněž vzdělávání dětí, žáků a studentů se sociálním znevýhodněním. Pro zajištění rovných příležitostí ve vzdělávání jsou v MSK dle potřeby zřizovány pro děti se sociálním znevýhodněním přípravné třídy základních škol, které napomáhají vyrovnat jejich vývoj v posledním roce před zahájením povinné školní docházky.

Značná podpora je věnována zavádění funkce asistenta pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním ve školách s vyšším procentuálním zastoupením těchto žáků. V MSK se jedná o dlouholetý trend. Asistenti pedagoga působí v přípravných třídách, v základních a středních školách.

Vzdělávání asistentů pedagoga vedoucí k získání odborné kvalifikace je zajišťováno akreditovanými vzdělávacími programy pro asistenty pedagoga uskutečňovanými KVIC. Další možností k získání odborné kvalifikace asistenta pedagoga je absolvování oboru vzdělání Pedagogika pro asistenty ve školství vyučovaného ve Střední škole prof. Zdeňka Matějčka, Ostrava-Poruba, 17. listopadu 1123, příspěvková organizace.

Pro žáky a studenty je každoročně vyhlašován dotační program MŠMT Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol. Dotace slouží k zajištění finanční a materiální podpory vzdělávání romských žáků a studentů, jejichž rodinám způsobují náklady spojené se studiem finanční potíže.

Podpora ve vzdělávání je věnována rovněž dětem, žákům a studentům nadaným. Nadané děti, žáci a studenti, kteří prošli diagnostikou PPP, jsou v rámci kraje nejčastěji vzděláváni formou individuální integrace v běžné nebo v samostatně zřízené třídě. Často bývá realizována akcelerovaná výuka (žák postupuje ve výuce rychleji nebo se vzdělává ve vyšším ročníku). Další možností je obohacování učiva, jeho rozšíření nebo prohlubování.

Poradenské služby pro nadané děti, žáky, studenty, jejich rodiče a pedagogy zajišťují pedagogicko-psychologické poradny. Dlouhodobě se prací s nadanými zabývá Pedagogicko-psychologická poradna, Karviná, příspěvková organizace, dále Pedagogicko-psychologická poradna, Nový Jičín, příspěvková organizace. Jmenované organizace zajišťují za podpory dříve IPPP ČR (nyní Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků) metodické vedení pedagogických pracovníků podílejících se na vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů. Podporu nadaným žákům ve vzdělávání poskytují také školní poradenská pracoviště zřízená v základních a středních školách v kraji.

V oblasti středního vzdělávání není zatím práce s nadanými žáky v MSK systematická. Aktivity škol spočívají nejčastěji v zapojování těchto žáků do soutěží a mimoškolních zájmových činností, příp. jsou pro ně zpracovávány individuální vzdělávací programy. Obory vzdělání podporující žáky nadané v oblasti umění a užitého umění realizují střední umělecké školy a konzervatoře.

Postupně se začíná rozvíjet intenzivnější spolupráce s poradenskými zařízeními, jejichž vybraní pracovníci poskytují v této oblasti poradenské služby.

Jednou z dlouhodobých forem podpory nadaných žáků v MSK je každoroční oceňování nejúspěšnějších žáků SŠ hejtmanem kraje. Další formou je finanční přispění MSK na náklady spojené s účastí škol v soutěžích.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti péče o tyto žáky	školy, MSK, KVIC	běžná činnost, projektová činnost; OP VK - např. Zkvalitnění systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Moravskoslezském kraji a Centra integrované podpory v MSK a podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	realizované projekty, výstupy projektů, zapojení škol do projektů
Podpora zřizování funkce AP pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním za předpokladu splnění stanovených kritérií	školy, MSK	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK, rozpočet MŠMT, RP MŠMT Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním; OP VK, oblast podpory 1.4 a 1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních a středních školách	zapojení škol do RP, realizované projekty, počet AP, objem finanční podpory
Zajištění vzdělávání AP pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním	KVIC, SŠ prof. Z. Matějčka, Ostrava-Poruba	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací	vzdělávání k získání kvalifikace AP, počet absolventů
Zlepšení podmínek pro vzdělávání dětí, žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků nadaných v základních a středních školách	školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK, oblast podpory 1.4 a 1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních a středních školách	podmínky pro vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, realizované projekty; výstupy projektů
Podpora vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti práce s dětmi, žáky, studenty se speciálními vzdělávacími potřebami a dětmi, žáky, studenty nadanými	školy, KVIC, PPP	běžná příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (GG MSK)	vzdělávání pedagogických pracovníků, realizované projekty; výstupy projektů
Podpora žáků středních škol v celostátních nebo mezinárodních soutěžích	školy, MSK	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK - Podpora talentů	úspěchy žáků v soutěžích, objem poskytnutých finančních prostředků, počet podpořených žáků
Podpora škol organizujících soutěže, za jejichž uskutečňování zodpovídá MSK	školy, MSK	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK - Podpora soutěží a přehlídek	školy organizující soutěže, objem poskytnutých finančních prostředků, počet zapojených škol

2.2.3.3 Podpora národnostního školství

Listina základních práv a svobod a zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, definuje nárok národnostních menšin na vzdělávání ve vlastním jazyce. V současné době tuto možnost uplatňuje v ČR v souladu s § 14 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, pouze polská národnostní menšina.

Polské národnostní školství je důležitým a specifickým prvkem vzdělávacího systému Moravskoslezského kraje, zejména okresů Karviná a Frýdek-Místek. Mateřské, základní a střední školy s polským jazykem vyučovacím se všechny nacházejí právě na území těchto okresů, kde je největší koncentrace obyvatelstva polské národnosti. Moravskoslezský kraj je zřizovatelem Gymnázia s polským jazykem vyučovacím – Gimnazjum z Polskim Językiem Nauczania, Český Těšín, příspěvková organizace, jenž je jedinečnou školou v síti škol ČR. Její jedinečnost spočívá v tom, že veškerá výuka je vedená v polském jazyce. Institucí zajišťující potřeby škol s polským jazykem vyučovacím v oblasti vzdělávání je Pedagogické centrum pro polské národnostní školství v Českém Těšíně, jehož zřizovatelem je MŠMT.

Podpora vzdělávání v polském jazyce je realizována také prostřednictvím rozvojového programu MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Zajištění informovanosti v oblasti národnostního školství prostřednictvím webových stránek MSK	MSK	běžná činnost; rozpočet MSK	informační podpora na webových stránkách MSK
Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy	školy, MSK	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozvojový program MŠMT, rozpočet MŠMT	zapojení škol do RP MŠMT, školy zajišťující vzdělávání v jazycích národnostních menšin

2.2.3.4 Další rozvoj a zkvalitnění pedagogicko-psychologického poradenství

Zkvalitnění a rozšíření poradenských služeb ve školství, péče o děti, žáky, studenty se speciálními vzdělávacími potřebami je stěžejní oblastí podpory Moravskoslezského kraje. Kraj je zřizovatelem šesti pedagogicko-psychologických poraden (dále PPP), které poskytují služby pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství a pedagogicko-psychologickou pomoc při výchově a vzdělávání dětí, žáků a studentů. Dále je zřizovatelem devíti speciálně pedagogických center (dále SPC), která poskytují poradenské služby žákům se zdravotním postižením a žákům se zdravotním znevýhodněním integrovaným ve školách a školských zařízeních, žákům se zdravotním postižením a žákům se zdravotním znevýhodněním ve školách a třídách s upravenými vzdělávacími programy, žákům se zdravotním postižením v základních školách speciálních a dětem s hlubokým mentálním postižením. V kraji působí rovněž jedno SPC soukromého zřizovatele.

Síť školských poradenských zařízení pokrývá potřeby klientů, kraj nebude podporovat její další rozšiřování ve smyslu vzniku nových poradenských zařízení. U stávajících poradenských zařízení bude sledována jejich efektivita, komplexnost a kvalita poskytovaných služeb. V závislosti na počtu klientů a z důvodu zajištění zkvalitnění či dostupnosti poradenských služeb mohou být realizovány úpravy stávající sítě.

V rámci zajištění dostupnosti poradenských služeb ve školách podporuje kraj od roku 2006 zřízení funkce školního psychologa nebo školního speciálního pedagoga. Ve školách tak vznikají školní poradenská pracoviště, jejich tým je tvořen školním psychologem nebo speciálním pedagogem, výchovným poradcem a metodikem prevence. Každé pracoviště má stanovenou vlastní koncepci dle aktuálních potřeb školy.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Podpora materiální vybavenosti PPP a SPC	MSK, PPP, SPC	běžná činnost, projektová činnost; ROP NUTS II Moravskoslezsko - Diagnostické nástroje, ICT a pomůcky pro PPP; Diagnostické nástroje, ICT a pomůcky pro SPC	realizace krajských projektů, vybavení PPP a SPC
Podpora zkvalitnění a rozšíření poradenských služeb SPC	MSK, SPC	běžná činnost, projektová činnost; rozpočet MSK, OP VK – např. Centra integrované podpory v MSK a podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	poradenské služby SPC, realizované projekty, počet klientů SPC
Podpora činnosti školních poradenských pracovišť	školy, MSK	běžná činnost, projektová činnost; rozpočet MŠMT; rozpočet MSK - Školní psychologové, školní speciální pedagogové	činnost ŠPP, objem poskytnutých finančních prostředků, počet školních poradenských pracovišť, počet klientů ŠPP
Podpora a rozšíření poradenských služeb PPP	PPP	běžná činnost, projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK, GG - Rozvoj podpory rovných vzdělávacích příležitostí žáků v MSK rozšířením a zdokonalením poradenských služeb v pedagogicko-psychologických poradnách MSK	poradenské služby PPP, realizované projekty (počet podpořených žáků, počet podpořených pracovníků PPP)

2.2.3.5 Prevence sociálně-patologických jevů dětí a mládeže a zlepšování klimatu ve školách a školských zařízeních

Zásadním strategickým materiálem MŠMT pro tuto oblast je **Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství na období 2009-2012**.

Na podporu aktivit v oblasti specifické primární prevence rizikových forem chování dětí a mládeže, zejména na podporu Preventivních programů škol, jsou každoročně MŠMT ČR a MSK vyhlašovány dotační programy. Cílem těchto dotačních programů je finančně podporovat aktivity specifické primární prevence ve školách a školských zařízeních komplexně, systematicky a dlouhodobě. V těchto aktivitách hodlá kraj nadále pokračovat. Kromě toho bude aktivně využívat možnosti získání finančních prostředků z fondů EU.

V oblasti prevence rizikových forem chování podporuje kraj konání krajské konference prevence, která je určena především pro školní metodiky prevence a další pedagogické pracovníky zabývající se prevencí rizikových forem chování u dětí a mládeže.

Preventivní činnosti jsou systémově realizovány od MŠMT, prostřednictvím krajských školských koordinátorů prevence – pracovníků krajských úřadů, přes okresní (oblastní) metodiky prevence v PPP až ke školním metodikům prevence ve školách a školských zařízeních.

Metodická podpora Preventivních programů škol je realizována prostřednictvím preventivního týmu Moravskoslezského kraje, který tvoří 6 okresních metodiků prevence z PPP, kteří jsou zároveň garanty jednotlivých preventivních programů škol, a krajský školský koordinátor prevence, působící na odboru školství, mládeže a sportu KÚ MSK, oddělení mládeže a sportu. Preventivní tým poskytuje jednotné informace z oblasti legislativní, dotační, efektivních forem prevence, metodiky postupu řešení výskytu rizikového chování u dětí

apod. Preventivní tým vyhodnocuje situaci v jednotlivých okresech z hlediska výskytu rizikových forem chování a podílí se na tvorbě strategických dokumentů kraje.

Problematikou zvyšování kompetencí učitelů v oblasti prevence a řešení rizikových forem chování se zabývá projekt **Vytváření pozitivního sociálního prostředí ve školách** realizovaný MSK (OP VK, Ipo), který je realizován ve spolupráci s občanským sdružením Centrum nové naděje Frýdek-Místek, v rámci projektu je proškolováno 72 pedagogických pracovníků.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Realizovat a využívat finanční podporu v oblasti prevence rizikových forem chování	školy, MSK	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací, dotační programy MŠMT a MSK; rozpočet MŠMT; rozpočet MSK	zapojení škol do dotačních programů, objem získaných finančních prostředků, dotační programy
Realizace krajské konference Prevence rizikových projevů chování	MSK	běžná činnost; rozpočet MSK	krajská konference, účast škol
Metodická podpora Preventivních programů škol	preventivní tým MSK, školy	běžná činnost; rozpočet MSK	preventivní programy škol, aktivity preventivního týmu
Zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků v problematice prevence a řešení rizikových forem chování	školy, MSK, KVIC	běžná činnost, projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK, OP VK - Vytváření pozitivního sociálního prostředí ve školách	vzdělávání pedagogických pracovníků, počet účastníků

2.2.3.6 Rozvoj kariérového poradenství

Aktivity v oblasti kariérového poradenství jsou, kromě škol, nadále prováděny zejména prostřednictvím Informačního a poradenského střediska pro volbu a změnu povolání (IPS) při úřadu práce. IPS poskytuje poradenské služby všem občanům, kteří chtějí získat kvalifikaci, zvýšit si ji nebo potřebují poradit při změně povolání. IPS při poskytování svých služeb úzce spolupracuje se základními a středními školami a s ostatními sociálními partnery.

Taktéž každoročně v rámci akce rozpočtu Podpora aktivit k rozvoji vzdělanosti se kraj finančně podílí na akci Učeň, středoškolák, vysokoškolák, jejímž cílem je představení vzdělávací nabídky středních škol žákům základních škol, zákonným zástupcům, výchovným poradcům, zaměstnavatelům a dalším zájemcům o oblast středního vzdělávání.

Ke zlepšení kvality služeb poskytovaných zejména výchovnými poradci ve školách slouží např. informační systém dostupný na webové adrese www.infoabsolvent.cz vytvořený v rámci projektu VIP Kariéra. V květnu 2010 byl zahájen národní projekt **Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy (VIP Kariéra II - KP)**, jehož hlavním cílem je rozšíření, racionalizace a další zkvalitnění informační, vzdělávací a metodické podpory kariérového poradenství a vzdělávání ve školách, vytvoření vazby na služby celoživotního poradenství a mj. příprava e-learningových kurzů pro pedagogické pracovníky. Na nutnost zkvalitnění kariérového poradenství v ČR upozornila expertní zpráva OECD, která zkoumala odborné vzdělávání ve 14 členských zemích.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Zkvalitnění kariérového poradenství ve školách	školy, PPP	běžná činnost, projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (GG MSK)	činnost výchovných poradců v oblasti kariérového poradenství; realizace projektů - výstupy
Propagace středních a vyšších odborných škol (např. tzv. burza škol, dny otevřených dveří), informační kampaně k prohlubování zájmu o jednotlivé obory a profese	školy, MSK	běžná činnost, projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK, OP VK (GG MSK)	propagační a informační akce škol, realizace projektů - výstupy
Spolupráce institucí počátečního vzdělávání se sociálními partnery (např. s aktéry trhu práce, státní správou a samosprávou na regionální úrovni)	školy	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací	zapojení sociálních partnerů v kariérovém poradenství, spolupráce výchovných poradců se sociálními partnery
Vzdělávání výchovných poradců ZŠ a SŠ	KVIC, školy	běžná činnost, popř. projektová činnost; rozpočet příspěvkové organizace, OP VK (GG MSK)	realizované vzdělávání výchovných poradců
Aktualizace webových stránek s informacemi o středních a vyšších odborných školách a oborech	školy, MSK	běžná činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK	informace o školách v kraji, např. webové stránky škol, webové stránky kraje

2.2.4 Podpora odborného vzdělávání

Střední vzdělávání v ČR i v jiných rozvinutých zemích prochází v posledních desetiletích dynamickým vývojem, který rozšiřuje jeho tradiční funkce, mění jeho poslání a postavení v rámci vzdělávací soustavy i vůči trhu práce.

Moravskoslezský kraj, stejně jako celá Česká republika a ostatní vyspělé země, se v současnosti a zejména v budoucnu bude muset mnohem energičtěji vyrovnávat s globálními ekonomickými, sociálními a environmentálními výzvami a problémy. Do centra pozornosti se proto čím dál více dostává vzdělávání populace a využití jejího potenciálu. Nejde přitom pouze o rozšiřování nabídky vzdělávání v kraji, ale i o podporu poptávky po takové struktuře vzdělávání, která je pro rozvoj kraje optimální.

Podpora odborného vzdělávání byla v souvislosti s vývojem na trhu práce v MSK deklarována již v DZ MSK 2008 a bude nadále pokračovat. Zejména vzhledem k hospodářským specifikům MSK a jeho trhu práce je v rámci odborného vzdělávání podpora směřována prioritně do oborů technického a přírodovědného zaměření s dobrou uplatnitelností absolventů na trhu práce. S ohledem na stávající a především předpokládanou strukturu hospodářství v MSK budou proto podporovány především ty skupiny oborů vzdělání, u jejichž absolventů je očekávána dlouhodobější perspektiva jejich dobrého uplatnění na trhu práce. Tato podpora se bude do budoucna týkat zejména oborů hutnických, strojírenských, elektrotechnických, chemických a zdravotnických, částečně také oborů potravinářských. S útlumem se naopak počítá u některých oborů skupiny 64 Podnikání v oborech, odvětví a u některých oborů ekonomického zaměření v závislosti na jejich zastoupení v jednotlivých částech kraje.

2.2.4.1 Zvyšování kvality a modernizace odborného vzdělávání ve spolupráci se sociálními partnery

Podmínky, v nichž se žáci vzdělávají, patří mezi základní faktory ovlivňující kvalitu vzdělávání, a proto je kladen velký důraz na modernizaci odborných učeben, laboratoří a dílen. Při modernizaci odborného vzdělávání hrají významnou roli finanční prostředky získávané prostřednictvím projektů spolufinancovaných Evropskou unií. Další zdroje představují rozvojové a dotační programy MŠMT a MSK.

Podpora odborného vzdělávání, s důrazem na technické a přírodovědné vzdělávání, se uskutečňuje především v rámci Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko a Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Neméně významná pro rozvoj školství je také finanční podpora projektů v rámci Programu celoživotního učení (např. Leonardo da Vinci, Comenius).

V oblasti globálních grantů MSK Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost bylo od roku 2007 do konce roku 2011 přerozděleno 1 362,7 mil. Kč (332 projektů) v rámci čtyř výzev prvního globálního grantu a první výzvy druhého globálního grantu prioritní osy 1 – Počáteční vzdělávání (oblast podpory 1.1 - Zvyšování kvality vzdělávání – 792,9 mil. Kč, oblast podpory 1.2 - Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami – 255,2 mil. Kč, oblast podpory 1.3 - Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení - 314,6 mil. Kč). Prostřednictvím vyhlašovaných výzev MŠMT na předložení individuálních projektů ostatních získaly příspěvkové organizace kraje 61,8 mil. Kč (celkem 7 projektů) a Moravskoslezský kraj pro své 4 projekty cca 54,2 mil. Kč. Mnohé z projektů směřují ke zvyšování kvality a k modernizaci odborného vzdělávání.

Jedním z individuálních projektů ostatních MSK v oblasti odborného vzdělávání je projekt TIME (tréninkové, inovační, metodické a edukační týmy škol poskytujících střední odborné vzdělání), který získal finanční podporu téměř ve výši 15 mil. Kč z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Do projektu jsou v roli finančních partnerů zapojeny 4 střední odborné školy a v roli sociálního partnera bez finanční spoluúčasti je zapojena Krajská hospodářská komora Moravskoslezského kraje.

V rámci Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko, oblast podpory 2.1.1 Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání, získaly školy a školská zařízení od počátku programovacího období do července 2011 finanční prostředky především na technické vybavení a modernizaci prostor potřebných pro kvalitní realizaci výuky. Na modernizaci výuky bylo doporučeno k financování 27 projektů příspěvkových organizací kraje (ze 71 schválených projektů) v celkovém objemu 92,6 mil. Kč (z požadovaných 322 mil. Kč), ve výzvách zaměřených na oborová centra byly doporučeny k financování 4 projekty MSK v celkovém objemu 182,2 mil. Kč přidělených finančních prostředků.

Od roku 2007 do března 2012 MSK získal v rámci Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko finanční prostředky na realizaci 7 projektů v oblasti odborného vzdělávání (podrobněji viz příloha č. 5). Projekt Vybavení oborových center - dřevoobráběcí CNC stroje s celkovými náklady cca 30,1 mil. Kč a projekt Multifunkční posluchárny s celkovými náklady cca 16,5 mil. Kč jsou již ukončeny. Projekt Centra technického vzdělávání na Bruntálsku s náklady cca 60,6 mil. Kč byl ukončen začátkem roku 2012. V roce 2012 jsou v realizaci 4 investiční projekty: Modernizace škol ve stavebnictví s předpokládanými náklady cca 50,1 mil. Kč; projekt ELEKTROTECHNICKÁ CENTRA s předpokládanými náklady cca 41,3 mil. Kč, projekt MECHATRONIKA s předpokládanými náklady ve výši cca 45 mil. Kč, který je zaměřen na vybudování nové laboratoře automatizace a technických měření v 6 středních průmyslových školách všech okresů Moravskoslezského

kraje a projekt Multifunkční velkoprostorové odborné učebny - gastrocentra s předpokládanými výdaji cca 11 mil. Kč.

V prosinci roku 2011 schválilo zastupitelstvo kraje přípravu dalších 4 krajských projektů. Jedná se o projekt s názvem **Zlepšení podmínek pro praktické vyučování žáků v technicky zaměřených oborech středního vzdělávání v Ostravě**, který bude zaměřen na vybudování odborného centra pro výuku oborů souvisejících s dopravou, interdisciplinárními obory, elektrotechnikou, telekomunikační a výpočetní technikou s předpokládanými náklady ve výši cca 30 mil. Kč; projekt s názvem **Modernizace výuky ve zdravotnických oborech**, který bude zaměřen na obnovu, modernizaci a nákup vybavení pro odbornou výuku středních zdravotnických škol zřizovaných krajem k zajištění komplexní přípravy žáků v oblasti zdravotnických oborů s předpokládanými náklady ve výši cca 20 mil. Kč; projekt **Podpora jazykového vzdělávání ve středních školách**, který bude zaměřen na vybudování, příp. modernizaci stávajících jazykových učeben na vybraných gymnáziích a obchodních akademiích s předpokládanými náklady ve výši cca 25 mil. Kč a projekt **Modernizace výuky informačních technologií a stavebnictví**, který bude zaměřen na vybudování, příp. modernizaci stávajících odborných učeben pro výuku informačních technologií a stavebnictví ve vybraných středních školách s předpokládanými náklady ve výši cca 27 mil. Kč. Předpokládá se, že posledně jmenovaný projekt se dle zaměření rozdělí na dva samostatné projekty.

V letech 2009–2011 byl realizován krajský mezinárodní projekt Vzdělávání v oborech služeb cestovního ruchu v rámci programu Projekty partnerství Comenius Regio mezi MSK a Nitranským samosprávným krajem. Cílem projektu bylo navázání dlouhodobé spolupráce mezi oběma kraji v oblasti rozvoje oborů vzdělání zaměřených na cestovní ruch a služby cestovního ruchu. Z prostředků Evropské unie byl kraji přidělen grant ve výši 14 872,00 EUR. Zkvalitňování a modernizaci odborného vzdělávání významně podporují rovněž projekty mobilit předkládané školami.

Jednou z iniciativ Moravskoslezského kraje je také Podpora projektů programu EU Leonardo, který je každoročně realizován k posílení zahraničních mobilit žáků. Prostřednictvím tohoto programu školy zřizované Moravskoslezským krajem získávají příspěvek na finanční spoluúčast při realizaci vlastních projektů mobilit v rámci programu Leonardo da Vinci zaměřených na odborné stáže žáků a pedagogických pracovníků středních a vyšších odborných škol. V období 2008-2011 bylo v rámci tohoto rozvojového programu kraje přerozděleno 1 833,9 tis. Kč.

Další možnosti pro zlepšování podmínek pro vzdělávání ve středních školách poskytuje projekt OP VK, vyhlášený MŠMT pro oblast podpory 1.5 - Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách, pro který je alokována celková částka ve výši 1,5 mld. Kč.

Ke zvyšování kvality a modernizace odborného vzdělávání významně přispívá i spolupráce škol se sociálními partnery. Partnerství škol a sociálních partnerů je často realizováno v rámci běžné činnosti škol, mnohdy také při realizaci neinvestičních a investičních projektů. Příkladem může být spolupráce středních škol a Moravskoslezského automobilového klastru (projekt AutoAcademy) nebo spolupráce škol a Moravskoslezského dřevařského klastru (např. projekt Zvyšování kvality ve vzdělávání a projekt Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení).

Vícestranná partnerská spolupráce je uskutečňována např. v rámci projektu Střední škola – brána k technické kariéře, realizovaného Krajskou hospodářskou komorou MSK za zapojení 12 středních škol a 14 průmyslových podniků; v rámci projektu došlo k prohloubení spolupráce podniků a škol, bylo uzavřeno 54 nových dohod o spolupráci při propagaci a podpoře technického vzdělávání a byl založen interaktivní portál http://www.studentprofil.cz/.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Rozvoj partnerství škol se sociálními partnery	školy, MSK	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK, OP VK, ROP NUTS II Moravskoslezsko, OP LZZ; Comenius Regio	zapojení škol do projektů, partnerství škol, spolupráce škol se sociálními partnery
Zajištění DVPP, zejména učitelů přírodovědných a odborných předmětů, praktického vyučování a odborného výcviku	KVIC, školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK, např. GG MSK	akce DVPP pro učitele přírodovědných a odborných předmětů a učitele odborného výcviku, realizace projektů
Propagace středních škol ve spolupráci se zaměstnavateli a ostatními sociálními partnery (např. ÚP)	školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK	propagační akce škol, zaměstnavatelů a ostatních sociálních partnerů; spolupráce se sociálními partnery, realizace projektů - výstupy
Zvyšování kvality a modernizace odborného vzdělávání	školy, MSK	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK, ROP NUTS II Moravskoslezsko, OP VK, oblast podpory 1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách	realizované projekty v této oblasti, kvalita a modernizace vzdělávání - aktivity

2.2.4.2 Podpora technického a přírodovědného vzdělávání

Zájem o technické a přírodovědné vzdělávání mezi žáky základních a středních škol nekoresponduje s požadavky zaměstnavatelů, kteří projevují zájem právě o absolventy zejména technických a přírodovědných oborů.

V současnosti je jednou z možností, jak na regionální úrovni podpořit technické a přírodovědné vzdělávání a jeho kvalitu, využívání projektů financovaných ze strukturálních fondů EU. V MSK je realizována řada projektů, které slouží k dosažení tohoto cíle a do kterých se zapojuje široká škála subjektů od základních škol, přes školy střední až po školy vysoké, občanská sdružení či další organizace.

Regionálně je tato podpora dlouhodobě realizována prostřednictvím oblasti podpory 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání v rámci globálních grantů MSK (OP VK), přičemž v roce 2011 byla jedna výzva s celkovou alokovanou částkou ve výši 220 mil. Kč cílena na podporu přírodovědného a technického vzdělávání a rozvoj řemesel. Hlavní aktivity směřovaly kromě samotného rozvoje technického a přírodovědného vzdělávání také do oblasti zvyšování motivace žáků ke vzdělávání se v těchto oborech a do oblasti spolupráce institucí počátečního vzdělávání s aktéry na trhu práce (včetně zahraničních).

Podpora přírodovědného vzdělávání je realizována nejen v rámci odborného vzdělávání, ale také na gymnáziích (např. Projekt podpora přírodovědných předmětů, ROP NUTS II Moravskoslezsko).

Na rozvoj technického a přírodovědného vzdělávání jsou zaměřeny také krajské projekty realizované v ROP NUTS II Moravskoslezsko (podrobněji v části 2.2.4.1).

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Popularizovat a zatraktivnit technické a přírodovědné vzdělávání	MSK, školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočet MSK, rozpočty příspěvkových organizací, OP VK, ROP NUTS II Moravskoslezsko	projekty realizované krajem nebo školami; aktivity k popularizaci technického a přírodovědného vzdělávání
Využívat výzev k předkládání projektů k podpoře technického a přírodovědného vzdělávání	školy, MSK	projektová činnost; OP VK, GG MSK; oblast podpory 1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách, ROP NUTS II Moravskoslezsko	projekty realizované krajem nebo školami v této oblasti
Modernizace vzdělávání v technických a přírodovědných oborech, oborová centra	školy, MSK	běžná činnost, projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK, ROP NUTS II Moravskoslezsko	realizované projekty v této oblasti, oborová centra, celková vynaložená částka na tuto oblast

2.2.4.3 Podpora oborů středního vzdělání s výučním listem a řemesel

Zaměstnavatelé často vyjadřují obavy související s vývojem počtu absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem; ty jsou posilovány jednak nízkým zájmem 15letých o vzdělávání v oborech středního vzdělání s výučním listem, jednak demografickým poklesem v této věkové kategorii. Lze předpokládat, že pokud nedojde k potřebným změnám, může dojít k dalšímu propadu nabídky pracovních sil odborně připravených pro řemeslné a dělnické profese.

I přes podporu oborů vzdělání s výučním listem a řemesel a zdůrazňování zájmu o jejich rozvoj zejména zaměstnavateli, ať již informačními kampaněmi či podporou formou stipendií či jiných výhod, se podíl nově přijatých žáků do oborů středního vzdělání s výučním listem na celkovém počtu žáků přijatých ke střednímu vzdělávání výrazně neměnil.

Jedním z opatření MSK v této oblasti je podpora tzv. málopočetných oborů středního vzdělání s výučním listem požadovaných trhem práce, jejichž výuka probíhá ve víceoborových třídách; podpora se uskutečňuje od roku 2009. Na podporu těchto oborů bylo za 3 roky realizace vynaloženo z krajského rozpočtu 12 mil. Kč. Uvedená finanční podpora směřovala do škol vzdělávajících žáky v trhem práce požadovaných oborech - např. Obkladač, Montér suchých staveb, Tesař, Zedník, Truhlář, Klempíř – stavební a strojírenská výroba, Instalatér, Elektrikář, Elektrikář – silnoproud, Nástrojař, Autoelektrikář, Zámečník.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Pokračovat v podpoře tzv. málopočetných oborů středního vzdělání s výučním listem požadovaných trhem práce	MSK	běžná činnost; rozpočet MSK	podpořené obory vzdělání a podpořené školy, vynaložená částka
Popularizace oborů s výučním listem a řemesel ve spolupráci se zaměstnavateli	MSK, školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočet MSK, rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (IPo, GG MSK); projekt Region4Tech (OP VK; GG MSK)	projekty financované ze SF EU, aktivity k popularizaci řemesel, spolupráce se zaměstnavateli
Zkvalitňování podmínek pro realizaci vzdělávání v oborech středního vzdělání s výučním listem a řemesel	MSK, školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočet MSK, rozpočty příspěvkových organizací, OP VK; ROP NUTS II Moravskoslezsko	realizované projekty v této oblasti, podmínky vzdělávání
Využívat výzev k předkládání projektů k podpoře oborů středního vzdělání s výučním listem a řemesel	školy	projektová činnost; OP VK, GG MSK; OP VK, oblast podpory 1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách	předložené a realizované projekty v této oblasti
Realizací přijímacích zkoušek do oborů středního vzdělání s MZ zvýšit zájem o obory vzdělání s výučním listem	školy, MSK	běžná činnost; rozpočet MSK, rozpočty příspěvkových organizací	přijímací řízení, vývoj počtu uchazečů o obory vzdělání s výučním listem

2.2.5 Podpora jazykového vzdělávání, informačních a komunikačních technologií, podpora rozvoje měkkých kompetencí

2.2.5.1 Podpora jazykového vzdělávání

Schopnost občanů komunikovat cizími jazyky je v éře globalizace jedním z klíčových předpokladů jejich konkurenceschopnosti. Vzhledem k ekonomickým možnostem ČR a jejímu předchozímu vývoji je důležité podporovat získávání a rozvoj jazykových kompetencí jednotlivců.

Jazykové vzdělávání v MSK poskytují základní školy, střední školy, vyšší odborné a vysoké školy, se základy cizích jazyků se mohou děti seznamovat již v mateřských školách.

V Moravskoslezském kraji dále působí 4 jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky a další vzdělávací instituce poskytující jazykové vzdělávání na komerční bázi. Celkové počty žáků v jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky klesají, stávající kapacity těchto škol nejsou využity, vzhledem k tomu není potřebné v následujících letech zřizovat nové jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky.

V souladu s vyhláškou č. 322/2005 Sb. o dalším studiu, popřípadě výuce, které se pro účely státní sociální podpory a důchodového pojištění považují za studium na středních nebo vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů, mohou v oblasti jazykového vzdělávání 3 jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky a dalších 16 soukromých organizací nabízet jednoleté kurzy cizích jazyků s denní výukou.

Požadavky na jazykové kompetence stanovuje Národní plán výuky cizích jazyků, podle kterého by jazykové kompetence absolventů střední školy měly dosáhnout alespoň úrovně B2 (úrovně definuje Společný evropský referenční rámec pro jazyky). Tento požadavek se odráží i v RVP středních škol.

Dle tematické zprávy ČŠI (únor 2010), která shrnuje poznatky o podpoře a rozvoji výuky cizích jazyků v předškolním, základním a středním vzdělávání v období let 2006-2009, ve všech druzích škol v ČR převažuje výuka anglického jazyka. Německý jazyk je druhým nejčastěji vyučovaným jazykem, avšak počet škol, které jej vyučují, se výrazně snížil. Na gymnáziích se ve větší míře vyučuje také francouzský a španělský jazyk, zvyšuje se počet škol, v nichž je vyučován ruský jazyk, přesto také zde výrazně převažuje výuka anglického jazyka (80 %). Dle uvedené zprávy ČŠI přetrvávají problémy v personálním zajištění výuky cizích jazyků. Nedostatečný počet učitelů kvalifikovaných pro výuku anglického jazyka je hlavně v základních, ale i ve středních školách (kromě gymnázií), i když v této oblasti došlo k mírnému zlepšení. Rodilí mluvčí ve školách působí jen ojediněle.

Jedním z účinných nástrojů vedoucích ke zlepšení jazykových znalostí a dovedností žáků je např. bilingvní výuka. V MSK realizuje bilingvní výuku jedna střední škola, a to ve španělštině, mimoto sedm dalších středních škol a šest základních škol nabízí výuku vybraných předmětů v cizím jazyce. V poslední době se v oblasti jazykového vzdělávání prosazuje také metoda CLIL, jejíž podstatou je plná integrace výuky učiva jak daného předmětu, tak i cizího jazyka. NIDV realizoval projekt Obsahově a jazykově integrované vyučování na 2. stupni ZŠ a nižším stupni víceletých gymnázií - CLIL, jehož hlavním cílem bylo proškolení pedagogů, kteří mají zájem se této metodě věnovat.

Důležitým faktorem jazykového vzdělávání žáků jsou jazykové kompetence a kvalifikace pedagogů. Jejich rozvoj je podporován také realizací projektů, které jsou zaměřeny na tuto oblast, např. grantový projekt Dialog bez bariér (Op VK, oblast podpory 1.3, realizátor KVIC). Mimo tuto organizaci řada středních škol realizuje projekty na zvyšování jazykových kompetencí pedagogických pracovníků nebo zvyšování kvality výuky jazyků samostatně (OP VK, oblast podpory 1.1 a 1.3), případně spolupracují se sociálními partnery s cílem podporovat a rozvíjet výuku cizích jazyků.

MSK každoročně vyhlašuje rozvojový program Podpora projektů programu EU Leonardo, jehož cílem je finančně podporovat projekty mobilit žáků a pedagogických pracovníků škol zřizovaných krajem, a tím také pozitivně ovlivňovat jejich jazykové kompetence.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Realizace jazykových a výměnných pobytů žáků a pedagogických pracovníků v zahraničí	školy, KVIC, MSK	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK, RP Podpora projektů programu EU Leonardo; OP VK (GG MSK)	jazykové a výměnné pobyty žáků a pedagogických pracovníků v zahraničí
Posilování výuky odborného cizího jazyka, jazyků méně vyučovaných; kurzů k získání standardizovaných jazykových zkoušek	školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (GG MSK)	nabídka výuky odborných cizích jazyků, nabídka nepovinných předmětů výuky cizího jazyka se zaměřením na odbornou terminologii, nabídka kurzů cizích jazyků nad rámec výuky
Podpora jazykového vzdělávání pedagogických pracovníků v rámci DVPP	školy, KVIC	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (GG MSK); OP VK, oblast podpory 1.4 a 1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních a středních školách	realizace jazykových kurzů pro pedagogické pracovníky v rámci DVPP
Využívání moderních forem a metod jazykového vzdělávání ve školách a příprava pedagogických pracovníků k výuce v těchto metodách (např. metoda CLIL)	školy, KVIC	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (GG MSK)	školy vyučující cizí jazyky za pomocí moderních forem výuky, nabídka vzdělávání pedagogických pracovníků
Zajištění kvalifikované výuky cizích jazyků a větší zapojení rodilých mluvčích do výuky	školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (GG MSK)	kvalifikovanost pedagogických pracovníků a zapojení rodilých mluvčích do výuky cizích jazyků
Realizace projektů ke zkvalitnění jazykového vzdělávání, zvyšování hodinové dotace pro výuku cizích jazyků	školy, KVIC	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK, oblast podpory 1.4 a 1.5, GG MSK	realizované projekty, výuka cizích jazyků

2.2.5.2 Informační a komunikační technologie

Oblast informačních a komunikačních technologií se dlouhodobě dynamicky rozvíjí. Současně je oblastí, o kterou projevují žáci velký zájem, proto je důležité, aby se v této oblasti vzdělávali také učitelé a byli na využívání ICT ve výuce i při přípravě na výuku připraveni. Oblast ICT je aktuálně zastřešena koncepcí „Koncepce rozvoje informačních a komunikačních technologií ve vzdělávání v období 2009-2013“, která vznikla v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a byla dále rozpracována a konkretizována v akčním plánu „Škola pro 21. století (Škola[21])“. Tato koncepce však není provázána s finančním zajištěním plánovaných aktivit, proto nelze hovořit o systémové podpoře oblasti ICT, ale spíš o podpoře metodické.

MSK v oblasti ICT podporuje školy, které zřizuje, finančně ze svého rozpočtu; v rámci akce rozpočtu Podpora zajištění přístupu k ICT a podpora inovativních metod ve výuce s využitím ICT bylo od roku 2007 školám za tímto účelem z rozpočtu MSK poskytnuto ročně cca 6 500 tis. Kč. Část finančních prostředků do roku 2009 směřovala také k podpoře vzdělávání v oblasti ICT, podpoře realizace soutěží s tematikou ICT, zajištění metodického zázemí. Tyto aktivity byly zajišťovány především KVIC ve spolupráci se sítí informačních center MSK (vybraných škol, jejichž územní působnost rovnoměrně pokrývá celé území MSK). V uvedených aktivitách KVIC nadále pokračuje zejména v rámci projektové činnosti.

K podpoře zajištění vybavení škol ICT a rozvoji vědomostního potenciálu přispěla také realizace projektů, mezi nimiž byl např. krajský projekt Multifunkční posluchárny (ROP NUTS II Moravskoslezsko); projekty škol předložené a schválené v rámci globálního grantu MSK a v rámci ROP NUTS II Moravskoslezsko.

Informace o vybavenosti škol v oblasti ICT nejsou systematicky monitorovány. Proběhlo několik šetření, v roce 2009 byla zpracována tematická zpráva ČŠI mapující úroveň ICT v základních školách v ČR, dále výroční zpráva ČŠI za školní rok 2009/2010, avšak komplexní zpráva, která by se uceleně zabývala celou oblastí vzdělávání v ICT, vybavením škol HW, SW, vybaveností interaktivními učebnicemi, kvalitou připojení k internetu, praktickým využíváním ICT ve výuce, zpracována není.

Ze zpráv ČŠI vyplývá, že nejlepší úroveň vybavenosti a také připravenosti v oblasti ICT je ve středních školách. Naopak nejméně uspokojivá je situace ve školách mateřských, kde jsou tyto hlavní překážky: nízká úroveň technické vybavenosti, malá informovanost o vhodných výukových SW produktech pro děti předškolního věku a nízká připravenosti učitelek MŠ pro práci s ICT. V základních školách není také situace vyhovující, zde je hlavní příčinou, dle zjištění ČŠI, nízká informační gramotnost pedagogických pracovníků, kde ještě stále (stav v roce 2009) existovala skupina pedagogů, kteří nezískali žádné vzdělání z oblasti ICT, ani s nimi dosud nepracovali.

Z pohledu mezinárodního srovnání je vybavenost ICT v základních školách uspokojivá, pohybuje se zhruba uprostřed pole evropských zemí, slabé místo je však v oblasti obměny zastarávajících technologií (jejichž životnost je v průměru 3-5 let), kterou školy nejsou schopny udržet a zajistit. Studii ve stejném rozsahu, která by mapovala situaci ve středních školách, ČŠI neprováděla.

Vzhledem k absenci systémové podpory, včetně finanční, ze strany MŠMT je důležité, aby oblasti ICT věnovali pozornost také zřizovatelé škol a školských zařízení.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Podpora zajištění materiálně-technických podmínek a vybavování škol ICT a didaktickými pomůckami	školy, MSK	běžná činnost, projektová činnost; rozpočet MSK; OP VK, oblast podpory 1.4 a 1.5; ROP NUTS II Moravskoslezsko - projekt Podpora přírodovědných předmětů	realizace projektů, vybavenost škol ICT, obměna ICT
Využívání ICT ve výuce a přípravě na výuku, vč. využívání nástrojů umožňujících dálkový přístup a vzdělávání pomocí e-learningu, podpora zajištění přístupu k ICT a podpora inovativních metod ve výuce s využitím ICT	školy, KVIC, MSK	běžná činnost, projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK, OP VK, např. Efektivní vzdělávání v prostředí digitální školy (OP VK - GG, KVIC), Technické vzdělávání nově, inspirativně a kreativně (OP VK - GG, KVIC)	realizované projekty, využívání ICT ve výuce, zapojení škol do projektů
Metodická podpora škol v oblasti ICT a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti ICT a organizace doplňkových vzdělávacích aktivit v oblasti ICT (např. soutěže, konference)	školy, KVIC, MSK	běžná činnost, projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK, OP VK (GG MSK)	metodická pomoc v oblasti ICT a DVPP, organizace seminářů, workshopů, soutěží s tematikou ICT, realizované soutěže

2.2.5.3 Podpora rozvoje měkkých kompetencí

Oblast měkkých kompetencí má mimořádný vliv na úspěšnost v práci i v osobním životě. Jsou to zejména měkké kompetence, jako je například orientace na zákazníka, flexibilita nebo komunikativnost, které ovlivňují kulturu chování i výkon člověka. Rozvoj měkkých kompetencí již v rámci počátečního vzdělávání požadují zaměstnavatelé v České republice i v dalších zemích Evropy a současně upozorňují na přetrvávající nízkou kvalitu v této oblasti. Často jsou to právě měkké kompetence, které rozhodují o přijetí či nepřijetí čerstvých absolventů škol do zaměstnání, proto je důležité jim věnovat pozornost.

Zastupitelstvem Moravskoslezského kraje byl již v roce 2004 schválen Kompetenční model, který obsahuje 14 kompetencí definovaných na základě rozsáhlého průzkumu názorů zaměstnavatelů a srovnáním s relevantními dokumenty na národní i evropské úrovni. Systematický popis kompetencí, vyvinutý poprvé pro Kompetenční model Moravskoslezského kraje, se stal také východiskem pro katalog měkkých kompetencí používaný v současnosti při tvorbě Národní soustavy povolání České republiky.

Důležitost měkkých kompetencí pro další rozvoj MSK je zmíněna také ve Strategii rozvoje MSK, kde jedním ze specifických cílů je „Být evropským lídrem v systémovém rozvoji měkkých kompetencí u všech skupin obyvatel“.

K rozvoji měkkých kompetencí v počátečním vzdělávání může přispět projekt Kompetence pro život (OP VK, Ipo), který realizuje RPIC-ViP s. r. o. v letech 2010–2013 v sedmi krajích České republiky, včetně Moravskoslezského. V rámci projektu jsou vyvinuty a postupně předávány k využití do základních a středních škol tréninkové programy k rozvoji následujících šesti měkkých kompetencí:

1) Kompetence k efektivní komunikaci
2) Kompetence ke kooperaci (týmové spolupráci)
3) Kompetence k podnikavosti
4) Kompetence k řešení problému
5) Kompetence k celoživotnímu učení
6) Kompetence k objevování a orientaci v informacích

Problematiku rozvoje žákovských kompetencí k podnikavosti řeší také projekt Ostravské univerzity v Ostravě Podpora rozvoje kompetencí k podnikavosti a inovativnosti žáků základních škol, do kterého jsou zapojeny základní školy a víceletá gymnázia v MSK i dalších krajích.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Podpora rozvoje měkkých kompetencí u pedagogických pracovníků v rámci DVPP	školy, RPIC-ViP, KVIC	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (GG MSK)	schválené a realizované projekty; nabídka vzdělávání pro pedagogické pracovníky v rámci DVPP
Podpora rozvoje měkkých kompetencí u žáků	školy, RPIC - ViP	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (GG MSK)	schválené a realizované projekty, hodnocení ČŠI, nabídka vzdělávání pro žáky

2.2.6 Podpora pedagogických pracovníků

Předpokladem pro to, aby mohly být ve školství realizovány změny, je odborně připravený a motivovaný učitel. Nároky na kvalitu vzdělání na pracovním trhu a ve společnosti rostou a s tím rostou také nároky na přípravu učitelů a na jejich další profesní rozvoj – na další vzdělávání.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků je v Moravskoslezském kraji prioritně zajišťováno prostřednictvím organizace Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, příspěvková organizace, kterou zřizuje Moravskoslezský kraj. KVIC nabízí široké spektrum školení a kurzů. Řada kurzů a dalších typů vzdělávacích akcí je realizována prostřednictvím projektů, které jsou spolufinancovány z prostředků Evropského sociálního fondu, a jsou tudíž pro pedagogické pracovníky k dispozici zdarma. Mimo KVIC v rámci Moravskoslezského kraje pořádají kurzy pro další vzdělávání pedagogických pracovníků i jiné subjekty, např. vysoké školy, NIDV. Mezi prioritní okruhy DVPP vytvářející rámec pro vzdělávací nabídku patřily: rovnost příležitostí ve vzdělávání; klíčové kompetence učitele; efektivní řízení škol; jazyková komunikace; udržitelný rozvoj; technická komunikace a informační gramotnost; zkvalitňování a modernizace výuky. Vzdělávací aktivity byly realizovány z velké části v rámci projektů podporovaných zcela nebo z podstatné části z prostředků Evropského sociálního fondu, jako individuální projekty či projekty v rámci globálních grantů Moravskoslezského kraje. Z projektů to byly např. tyto: **Dialog bez bariér** (zaměřen na jazykové vzdělávání), **Perspektiva 2010** (podpora využívání inovativních metod a ICT nástrojů, využití sítě školících a informačních center); **Personální řízení** (zaměřený na podporu rozvoje a zvyšování kompetencí řídících pracovníků škol a školských zařízení v oblasti personálního řízení).

Z dalších projektů je realizován projekt **TIME (tréninkové, inovační, metodické a edukační týmy škol poskytujících střední odborné vzdělání)**, jehož cílem je podpořit spolupráci škol a zaměstnavatelů při tvorbě a realizaci modulů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a metodik na podporu odborného vzdělávání (realizátor MSK, 2010–2013). Řadu dalších projektů zaměřených např. na vzdělávání pracovníků mateřských a základních škol, učitele odborných předmětů, podporu využívání ICT a zlepšování komunikace v cizích jazycích realizují jednotlivé školy, příp. další vzdělávací instituce.

Podpora v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v Moravskoslezském kraji byla pro roky 2007–2013 integrována především do obsahu globálního grantu MSK (OP VK, prioritní osy 1, oblasti podpory 1.3 – další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení). Mezi stěžejní oblasti, rozpracované v globálním grantu pro oblast DVPP, patří podpora profesního rozvoje pedagogických pracovníků škol a školských zařízení

např. v oblastech kurikulární reformy, výuky cizích jazyků - výuky technických, přírodovědných oborů a řemesel; ICT ve výuce.

Školy mohou využívat také program „EU peníze školám“ (OP VK, oblast podpory 1.4 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách a oblast podpory 1.5 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách).

Podpora pedagogických pracovníků významně souvisí s otázkou jejich odměňování. Finanční podmínky jako motivační faktor pro učitele nelze opomíjet. Studie McKinsey & Company „Klesající výsledky českého základního a středního školství - fakta a řešení“ konstatuje, že pedagogické školy nejsou pro studenty s nejlepšími studijními předpoklady atraktivní. Současně však mj. i podle této studie je právě učitel nejvýznamnějších faktorem vzdělávacího procesu. S účinností od 1. ledna 2011 byly pro pedagogické pracovníky nově upraveny dvě stupnice platových tarifů s preferencí vysokoškolsky vzdělaných začínajících (resp. mladších) kvalifikovaných pedagogů. 1. stupnice se vztahuje na pedagogické pracovníky, kteří mají vysokoškolské vzdělání a současně splňují odbornou kvalifikaci, 2. stupnice se vztahuje na všechny ostatní pedagogické pracovníky (tj. na pedagogické pracovníky, kteří splňují odbornou kvalifikaci, avšak nemají vysokoškolské vzdělání, a dále na pedagogické pracovníky, kteří odbornou kvalifikaci nemají). Platové podmínky pro tzv. kvalifikované a nekvalifikované učitele byly nastaveny nerovnoměrně, proto je snahou odborné veřejnosti prosadit novelu zákona, která by platové podmínky narovnala.

Následující grafy ilustrují srovnání vývoje platů ve školství v letech 2002–2010.

Graf č. 11 *Srovnání vývoje průměrného platu pedagogických pracovníků s průměrným platem všech zaměstnanců ve školách a školských zařízeních v Moravskoslezském kraji v letech 2002-2010 v Kč*

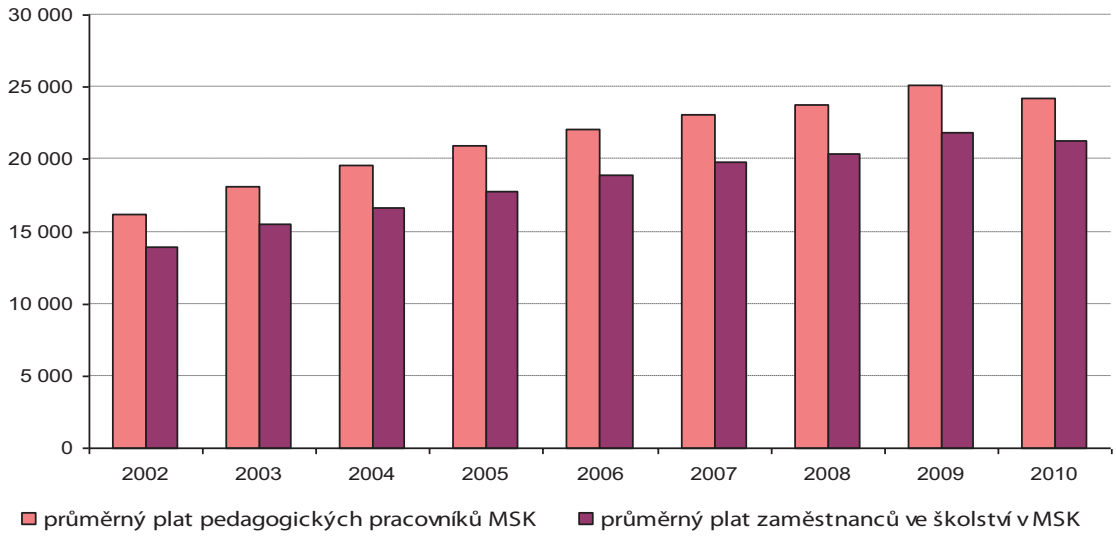

Zdroj: ÚIV, OŠMS

Průměrný plat pedagogických pracovníků ve sledovaném období rostl až do roku 2010, kdy dochází k meziročnímu poklesu, a to také v průměrných platech všech pracovníků ve školách a školských zařízeních v MSK.

K poklesu objemu mzdových prostředků v roce 2010 došlo v důsledku přijetí Usnesení Vlády České republiky ze dne 18. ledna 2010 č. 54 o výdajových opatřeních k dodržení schváleného deficitu státního rozpočtu České republiky na rok 2010 a Usnesení Vlády České republiky ze dne 28. července 2010 č. 552 k návrhu opatření k zabezpečení podílu deficitu veřejných rozpočtů na HDP ve výši 5,3 % v roce 2010. Těmito usneseními byly vázány prostředky na platy a byl uložen jejich povinný odvod do státního rozpočtu, což se projevilo v poklesu objemu vyplacených mzdových prostředků.

Graf č. 12 *Vývoj průměrných platů pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v Moravskoslezském kraji v letech 2002-2010 v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ v MSK v Kč*

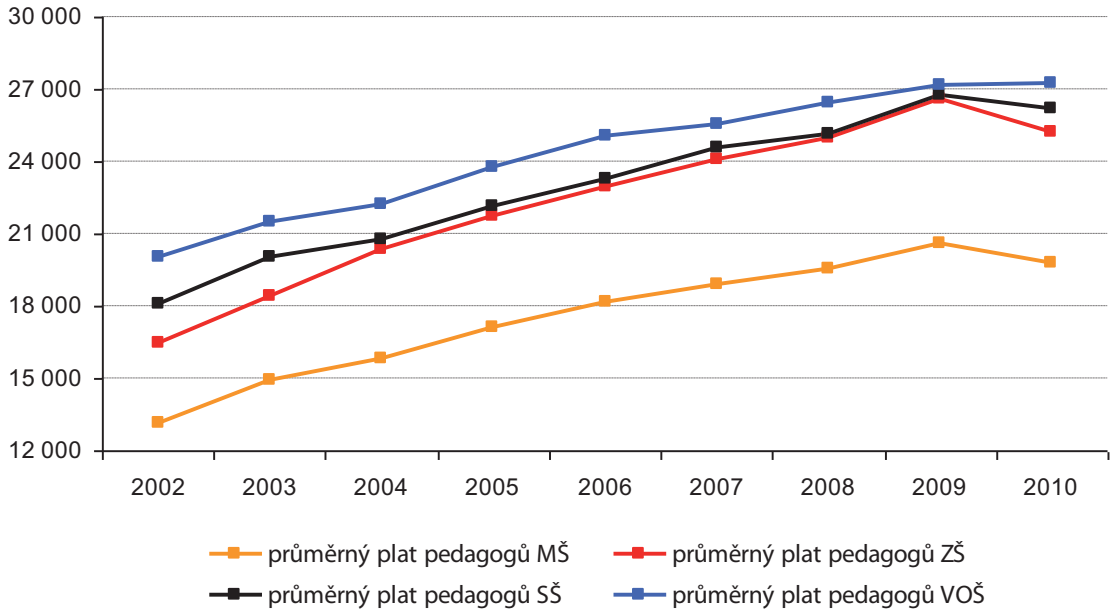

Zdroj: ÚIV, OŠMS - OPN

V letech 2002-2009 měl průměrný plat pedagogických pracovníků ve všech sledovaných druzích škol rostoucí tendenci, přitom nejnižší platové úrovně dosahovali pedagogičtí pracovníci v MŠ, nejvyšší potom pedagogičtí pracovníci ve VOŠ. Zatímco u VOŠ pokračoval nárůst průměrného platu i v roce 2010, v průměrných platech pracovníků MŠ, ZŠ i SŠ došlo v tomto roce ke znatelnému poklesu.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Vytváření nabídky vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v závislosti na struktuře poptávky, zajištění dostupnosti DVPP	KVIC, školy, MSK	běžná činnost, projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, rozpočet MSK, OP VK, projekty zaměřené na různé oblasti DVPP a cílové skupiny, v tom např.: jazykové vzdělávání, vzdělávání v oblasti ICT, vzdělávání vedoucích pracovníků škol a školských zařízení, vzdělávání pedagogických pracovníků základních a středních škol, pracovníků dětských domovů atp.	akreditované vzdělávací programy pro pedagogické pracovníky, kurzy a neakreditované vzdělávací akce
Podpora vytváření a spolupráce profesních center dalšího vzdělávání v oblasti odborného vzdělávání	KVIC, školy	běžná činnost, projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK - např. TIME; GG MSK	profesní centra dalšího vzdělávání – počet, činnost
Zvyšování odbornosti a metodických a poradenských dovedností lektorů v oblasti DVPP	KVIC, školy	běžná činnost, projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK, např. Podpora poradců pro implementaci kurikulární reformy (OP VK – GG MSK, KVIC)	realizované projekty, vzdělávací akce – nabídka pro lektory DVPP
Podpora začínajících učitelů	KVIC, školy	běžná činnost, projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK	realizované projekty; formy podpory absolventům pedagogických fakult
Podpora managementu škol jako klíčových osob pro rozvoj školy	KVIC, školy	běžná činnost, projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK, např. Manažer či pedagog? (OP VK, GG MSK, KVIC)	realizované projekty, nabídka vzdělávacích akcí pro management škol

2.2.7 Podpora dalšího vzdělávání v rámci celoživotního učení

Další vzdělávání by mělo být samozřejmou součástí života většiny pracovně aktivní dospělé populace. V současnosti již neplatí, že kvalifikace získaná ve školách - v počátečním vzdělávání - bude postačovat po celý život. Většiny lidí se dotkne potřeba původní kvalifikaci změnit, zvýšit, oživit či doplnit, a tedy absolvovat např. profesní vzdělávání probíhající nejčastěji v rámci zaměstnání, vzdělávání vedoucí k získání stupně vzdělání (závěrečná zkouška, maturitní zkouška, státní zkouška), rekvalifikační kurzy nebo se „jen“ sebevzdělávat. Účast dospělých na dalším vzdělávání v ČR činila v roce 2010 pouze 7,5 % (výsledky šetření Labour force survey 2010; účast na dalším vzdělávání je v tomto případě definována jako počet osob ve věku 25 až 64 let, které se vzdělávaly v posledních čtyřech týdnech před realizací šetření) a nedosahuje tak úrovně zemí EU (27 států), kde účast populace na dalším vzdělávání v roce 2010 dosahovala 9,1 %.

V MSK dlouhodobě probíhají aktivity směřující k rozvoji a podpoře dalšího vzdělávání a ke zvyšování účasti dospělých na dalším vzdělávání. S ohledem na současný a budoucí negativní demografický vývoj populace 15-19letých MSK jako zřizovatel většiny středních škol v kraji usiluje o to, aby uvolňující se prostorové, materiální a personální kapacity škol byly využívány také pro další vzdělávání.

2.2.7.1 Podpora nabídky dalšího vzdělávání a zvýšení účasti v dalším vzdělávání

Základním předpokladem pro realizaci dalšího vzdělávání ve školách je zařazení dalšího vzdělávání (např. pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně zprostředkování; provádění rekvalifikačních kurzů, vzdělávacích kurzů a odborného školení včetně zprostředkování; svářečských kurzů včetně přezkoušení) mezi doplňkové činnosti školy. Hlavním důvodem aktivní účasti škol v dalším vzdělávání je lepší perspektiva školy v situaci, kdy v návaznosti na demografické změny významně klesají počty žáků v počátečním vzdělávání, a lze zároveň předpokládat zvýšení zájmu o další vzdělávání. Školy mají nejen potřebné vybavení a prostory, ale disponují i personálním a odborným zajištěním pro realizaci dalšího vzdělávání.

Nezanedbatelnou motivací je finanční přínos nejen pro školu, ale i pro pedagogické pracovníky, kteří jako lektoři mohou své pedagogické a odborné kompetence uplatnit i v rámci dalšího vzdělávání. V roce 2010 si vzdělávací instituce zřizované Moravskoslezským krajem (zejména střední školy a KVIC) na vzdělávání dospělých vydělaly téměř 2,5 mil. Kč (zdroj: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace, část hospodaření organizace).

Významnou pomocí v propojování počátečního a dalšího vzdělávání jsou národní projekty Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy UNIV 2 – KRAJE, Kompetence II, Koncept, NSK 2. Pro školy je důležitý hlavně projekt UNIV 2 – KRAJE, v MSK je do něj zapojeno 35 středních škol. Obecným cílem projektu je proměna škol z institucí poskytujících počáteční vzdělávání v centra naplňující koncept celoživotního učení.

Nástrojem pro podporu nabídky dalšího vzdělávání a zvýšení účasti v dalším vzdělávání je realizace globálních grantů MSK v rámci OP VK, oblasti podpory 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání. Celková alokace na GG pro projektové období 2007-2013 v této oblasti činí v MSK více než 393,1 mil. Kč.

Školy, které se zabývají kromě počátečního i dalším vzděláváním, standardně tvoří a aktualizují příslušné vzdělávací programy pro potřeby dalšího vzdělávání. Předpokladem je znalost požadavků trhu práce, zájmu a poptávky po dalším vzdělávání, tedy spolupráce se zaměstnavateli, ÚP, cechy a asociacemi a dalšími sociálními partnery. V rámci spolupráce s ÚP se školy podílí mimo jiné na realizaci rekvalifikačních

kurzů v kraji. V průběhu školního roku 2010/2011 proběhlo cca 12,6 % z celkového počtu všech realizovaných rekvalifikačních kurzů ve středních, vyšších odborných a vysokých školách. Novější záležitostí v oblasti rekvalifikací je vyhláška č. 176/2009 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádosti o akreditaci vzdělávacího programu, organizace vzdělávání v rekvalifikačním zařízení a způsob jeho ukončení. Vyhláška je provázána se zákonem č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Pokud existuje v Národní soustavě kvalifikací příslušná dílčí kvalifikace vztahující se k rekvalifikaci, pak obsah vzdělávacího programu musí být v souladu s kvalifikačním standardem dílčí kvalifikace.

Aktuálním příkladem spolupráce sociálních partnerů je Moravskoslezský pakt zaměstnanosti, který je dohodou o strategickém partnerství Moravskoslezského kraje, Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje, Krajské hospodářské komory MSK a Regionální rady Regionu soudržnosti Moravskoslezsko při řešení problematiky trhu práce (podepsán v únoru 2011). Očekává se, že se k partnerství oficiálně připojí také úřady práce. Hlavním cílem je vytvářet více a lepších pracovních míst a připravovat kompetentní lidi pro ekonomický rozvoj kraje - provázanost s dalším vzděláváním je tedy více než zřetelná.

V MSK působí Svět vzdělávání - síť místních center celoživotního vzdělávání (SV). SV je zájmovým sdružením právnických osob, jehož cílem je provozování organizované sítě jeho členů – jednotlivých místních center celoživotního vzdělávání. Z 28 členů sdružení je 24 středních škol zřizovaných MSK a soukromými subjekty.

Účast a poptávka po dalším vzdělávání není v ČR a ani v MSK dostačující. Dle výsledků Průzkumu vnímání problematiky vzdělávání dospělých u laické a odborné veřejnosti (Vzdělávání dospělých v ČR, listopad 2009, Donath-Burson-Masteller a Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR) je důvodem především časová a finanční náročnost, ale i nepřehledná nabídka vzdělávání, a někdy také problematická kvalita kurzů. Z výsledků tohoto průzkumu vyplývá i požadavek na aktivnější roli státu v oblasti finanční motivace občanů ke vzdělávání, to se týká především nezaměstnaných a lidí s nižší úrovní dosaženého vzdělání.

Ke zvýšení poptávky po dalším vzdělávání přispívá informační podpora dalšího vzdělávání ve středních školách v Moravskoslezském kraji na webových stránkách kraje: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_kvalifikace.html.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Rozšíření nabídky dalšího vzdělávání, využívání kapacity škol k dalšímu vzdělávání dospělých	školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK (projekty individuální národní, GG MSK)	nabídka dalšího vzdělávání
Aktivní zapojení škol do individuálních projektů národních a globálních grantů MSK v oblasti DV	školy	projektová činnost; OP VK (projekty individuální národní, GG MSK)	zapojení do individuálních projektů národních a globálních grantů MSK
Rozvoj a posílení spolupráce mezi školami a sociálními partnery, např. s úřady práce, AIVD	školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK	spolupráce se sociálními partnery
Zajištění informační podpory dalšímu vzdělávání na webových stránkách MSK	MSK	běžná činnost; rozpočet MSK	informace k dalšímu vzdělávání na webových stránkách MSK
Finančně motivovat ředitele příspěvkových organizací v případě zajišťování dalšího vzdělávání v rámci celoživotního učení	MSK	běžná činnost; rozpočet MSK	další vzdělávání ve školách zřizovaných MSK

2.2.7.2 Zvyšování kvality a efektivity dalšího vzdělávání

Výše zmíněná nejistá kvalita některých nabízených vzdělávacích produktů často souvisí také s profesní úrovní vzdělavatelů/lektorů. Pro oblast vzdělávání dospělých neexistuje jednotný systém jejich přípravy ve formálním vzdělávacím systému a lektoři jsou často odborníci z praxe, kterým však v některých případech schází pedagogické, didaktické, metodologické znalosti, nebo znalosti např. z psychologie a specifik vzdělávání dospělých, nebo jsou jimi pedagogičtí pracovníci, kterým naopak může chybět propojení s praxí.

Podpora profesionality vzdělavatelů v dalším vzdělávání, tedy i pedagogických pracovníků v roli lektorů, je jednou z aktivit globálního grantu MSK v rámci OP VK, oblasti podpory 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání v Moravskoslezském kraji: vzdělávání pedagogů, lektorů, řídících a organizačních pracovníků škol a dalších vzdělávacích a poradenských středisek působících v oblasti specializačního vzdělávání a vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Aktivity týkající se vzdělávání lektorů jsou také mj. obsahem projektu UNIV 2 – KRAJE, projekt připraví více než 3 tisíce pedagogických pracovníků na tvorbu modulových vzdělávacích programů, tito pedagogičtí pracovníci budou také proškoleni v kompetencích a specifikách vzdělávání dospělých.

Přístup k dalšímu vzdělávání a zvyšování účasti dospělých na vzdělávání jsou podmíněny snadno přístupným poradenstvím a zajištěním potřebných informací nejlépe na jednom místě. V současnosti jsou informace o možnostech vzdělávání roztříštěné (např. stránky Ústavu pro informace ve vzdělávání, Národního ústavu pro vzdělávání, portál Ministerstva práce a sociálních věcí), nejsou systémově přístupné na jednom místě, zájemce se v této problematice nesnadno orientuje. Za nedostatečné lze považovat také marketingové aktivity škol, veřejnost nemá potřebný přístup k informacím o nabídce dalšího vzdělávání.

Problematickým se jeví chybějící efektivní koordinační řízení a metodická pomoc aktérům na trhu dalšího vzdělávání (viz dílčí výstupy individuálního projektu národního Koncept). Pro zajištění rozvoje a kvality dalšího vzdělávání ve školách je žádoucí určitá koordinace dalšího vzdělávání, podpora v oblasti získávání finančních prostředků z fondů EU, metodická podpora a zajištění medializačních, reklamních a marketingových aktivit. Z dosavadních zkušeností také vyplývá, že v případě, že škola chce efektivně a ve větší míře realizovat další vzdělávání, je vhodné oddělit další vzdělávání od počátečního a vytvořit „centrum dalšího vzdělávání“, tzn. především vyčlenit zaměstnance, kteří se dalšímu vzdělávání budou profesně věnovat.

Pozitivně lze hodnotit větší ochotu zaměstnavatelů participovat na celoživotním učení (např. účast v sektorových radách), jsou k tomu motivováni také nedostatkem některých profesí na trhu práce a potřebou vzdělávat své zaměstnance tak, aby drželi krok s vývojem v příslušném oboru. V některých oborech (např. technických) školy nejsou schopny vzhledem k nízkému počtu absolventů zabezpečit ani generační obměnu ve firmách.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Zajištění vzdělávání pedagogických pracovníků, lektorů, řídících pracovníků v kompetencích potřebných pro lektorskou činnost v dalším vzdělávání	MSK, KVIC	běžná, příp. projektová činnost; rozpočet MSK, rozpočet příspěvkové organizace, OP VK (globální granty MSK)	vzdělávání pedagogických pracovníků, lektorů, řídících pracovníků v kompetencích potřebných pro lektorskou činnost
Aktivní zapojení škol do individuálních projektů národních a globálních grantů MSK v oblasti DV	školy	projektová činnost; OP VK (projekty individuální národní, globální granty MSK)	zapojení škol do individuálních projektů národních a globálních grantů MSK
Rozvoj marketingových aktivit pro podporu dalšího vzdělávání ve školách	školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK	marketingové aktivity k podpoře dalšího vzdělávání
Zvyšování kvality dalšího vzdělávání (provázanost s požadavky trhu práce, využívání systému ratingu a standardů lektora dalšího vzdělávání - v případě jeho vytvoření ministerstvem)	školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK	provázanost dalšího vzdělávání s trhem práce (spolupráce se zaměstnavateli), využívání systému ratingu a standardů lektora dalšího vzdělávání

2.2.7.3 Uznávání výsledků dalšího vzdělávání

Oblast uznávání výsledků dalšího vzdělávání je upravena zákonem č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání (zákon). Zákon umožňuje, aby lidé získali dílčí nebo případně i úplnou kvalifikaci a doklad o jejich získání (osvědčení). Dílčí kvalifikace je odborná způsobilost vykonávat určitou pracovní činnost nebo ucelený soubor pracovních činností v určitém povolání, lze ji získat u autorizovaných osob, kterými jsou nejčastěji školy a hospodářská komora. Jejich přehled a veškeré související informace uvádí veřejný registr dílčích a úplných kvalifikací, viz www.narodnikvalifikace.cz. Škole zůstává výlučné postavení při uznávání úplných kvalifikací, tedy kvalifikací spojených se získáním stupně vzdělání. Problémem se jeví velmi nízká informovanost o možnostech, které dává zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, a to nejen občanů, ale i zaměstnavatelů.

Školy, které se zapojily do systému ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání dle zákona (autorizované osoby), realizují nejen vytváření vzdělávacích programů zaměřených na získávání dílčích kvalifikací, ale zájemcům i vzdělávání, složení zkoušky a tedy získání osvědčení o uznání dílčí kvalifikace. Moravskoslezský kraj zajišťuje informační podporu těmto školám na svých webových stránkách http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_119.html. Důležité jsou také aktivity v rámci projektu UNIV 2 – KRAJE a globálního grantu MSK, oblasti podpory 3.2 – Podpora nabídky dalšího vzdělávání v Moravskoslezském kraji.

Novým prvkem v této oblasti je vyhláška o rekvalifikacích, která významně propojila rekvalifikace s Národní soustavou kvalifikací. V praxi to znamená, že by stále větší počet absolventů rekvalifikačních kurzů měl obdržet certifikát s osvědčením o získání tzv. dílčí kvalifikace. Tato skutečnost je dána novým pravidlem zmíněné vyhlášky: pokud existuje dílčí kvalifikace v NSK, pak rekvalifikace musejí vést k získání této dílčí kvalifikace. Školy proto musejí počítat s tím, že je jejich povinností zajistit absolventům rekvalifikačních kurzů složení zkoušky z dílčí kvalifikace.

Důležitou úlohu hrají sektorové rady; sektorová rada je sdružení významných zástupců zaměstnavatelů, profesních organizací a odborníků na lidské zdroje v daném sektoru. Sektorové rady pokryjí prakticky celé národní hospodářství, aktuálně je ustaveno 24 rad. Sektorové rady spolupracují na tvorbě a aktualizaci dílčích kvalifikací. Novým nástrojem umožňujícím ovlivnit rozvoj lidských zdrojů prostřednictvím koordinovaných

intervencí na trhu práce jsou sektorové dohody, které mj. upozorňují na problémy v oblasti počátečního i dalšího vzdělávání.

Přínosy systému uznávání výsledků dalšího vzdělávání a Národní soustavy kvalifikací jsou podstatné i pro zaměstnavatele, kteří jej začínají využívat hlavně v personální práci - osvědčení o získané kvalifikaci se pro ně stává dostatečným dokladem o kompetencích, kterými potenciální zaměstnanec disponuje. Systém tak přispívá k řešení stávajících a případně i budoucích disproporcí na trhu práce.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Zajistit prostupnost a propojenost dalšího a počátečního vzdělávání, dílčích a úplných kvalifikací	školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK	nabídka získání dílčích kvalifikací a následně úplných kvalifikací
Aktivní zapojení škol do individuálních projektů národních a globálních grantů MSK v oblasti uznávání výsledků DV	školy	projektová činnost; OP VK (projekty individuální národní, globální granty MSK)	vyhodnocení zapojení škol do individuálních projektů národních a globálních grantů MSK
Příprava a aktualizace modulárně uspořádaných vzdělávacích programů škol k získání dílčích kvalifikací	školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK	nabídka vzdělávání (vzdělávacích programů) k získání dílčích kvalifikací
Využívání systému uznávání výsledků dalšího vzdělávání (implementace systému uznávání do praxe)	školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK	ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání
Propagace a medializace Národní soustavy kvalifikací a informací o možnostech občanů získat osvědčení o uznání dílčí kvalifikace	školy, MSK	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK	informace o možnostech vzdělávání a získání osvědčení o uznání dílčí kvalifikace
Spolupráce škol se zaměstnavateli v oblasti implementace zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání	školy	běžná, příp. projektová činnost; rozpočty příspěvkových organizací, OP VK	ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání - spolupráce se zaměstnavateli

2.2.8 Optimalizace vzdělávací nabídky

Jedním ze současných problémů vzdělávací soustavy v MSK je kapacitně předimenzovaná síť škol a školských zařízení. Tento stav je způsoben prohlubujícím se demografickým propadem, který je v MSK obzvláště výrazný, a ze statistických predikcí plyne, že se tento trend bude dále prohlubovat. Jedním z opatření, kterým se Moravskoslezský kraj snaží čelit nastalé situaci, je optimalizace sítě škol jím zřizovaných.

Návrhy optimalizace sítě škol zřizovaných Moravskoslezským krajem jsou pokračováním dlouhodobých prací na kvantitativní a kvalitativní racionalizaci vzdělávací nabídky ve školách v kraji, jejímž cílem je systematicky reagovat na pokračující nepříznivý demografický vývoj zejména věkové skupiny 15-19letých žáků (viz graf č. 13) a s tímto vývojem související současnou a budoucí nenaplněnost kapacit středních škol v kraji. Redukce stávajících kapacit škol v MSK plně koresponduje se záměry MŠMT specifikovanými mj. v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR (2011–2015) a v Modelu ideální sítě škol, materiálu MŠMT z prosince 2010.

Graf č. 13 *Vývoj věkové skupiny 15-19letých dle projekce Českého statistického úřadu (2010 = 100 %)*

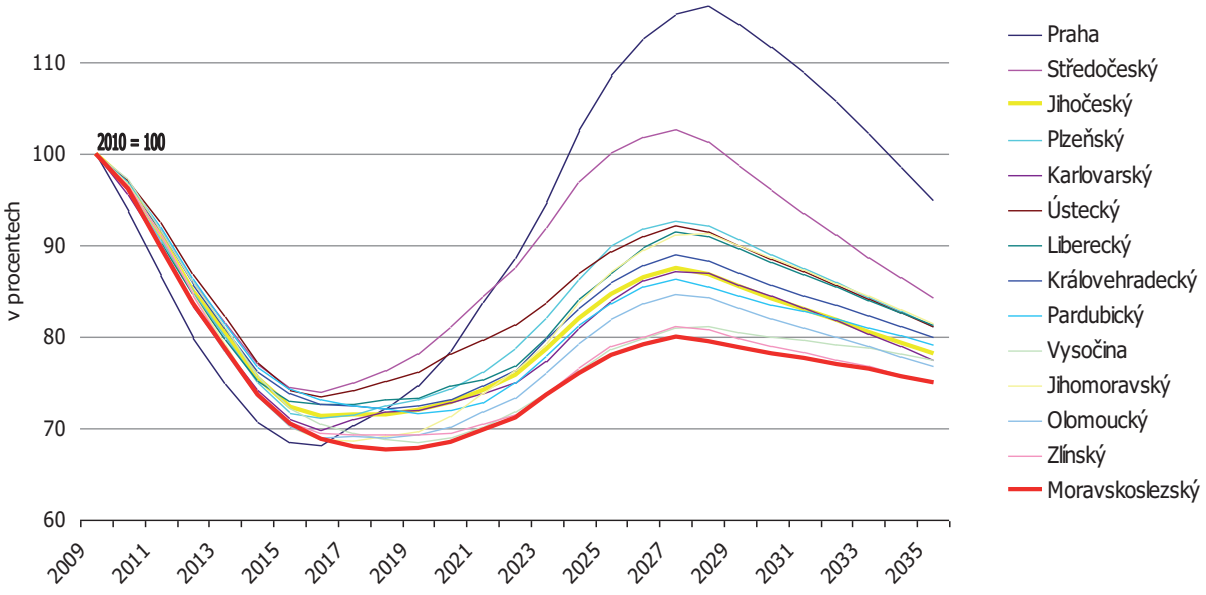

Zdroj: ČSÚ

Průběžně připravované optimalizační změny směřující do oblasti středního vzdělávání v jednotlivých okresech MSK vycházejí z podrobné analýzy demografického vývoje, kapacit středních škol všech zřizovatelů (se zaměřením na školy zřizované MSK) a z potřeb vzdělávací nabídky ve střednědobém výhledu zpracované OŠMS KÚ MSK. Hlavní závěry této analýzy, tzv. Mapa škol Moravskoslezského kraje, byly projednány v Radě Moravskoslezského kraje, konané dne 19. 1. 2011 (usnesení č. 73/4435). V souladu s touto analýzou jsou postupně připravovány a průběžně realizovány jednotlivé optimalizační záměry. V období od 1. 7. 2011 do 31. 12. 2011 bylo uskutečněno, případně připraveno k realizaci 12 změn týkajících se 21 příspěvkových organizací kraje. Cílem optimalizačních kroků je především zajistit potřebné snížení stávajících vzdělávacích kapacit škol o cca 15–20 % v porovnání se stavem ve školním roce 2009/2010 a současně zefektivnit vynakládání

finančních prostředků kraje i státu. V souvislosti s optimalizačními opatřeními je zohledňována podpora oborů vzdělání (mj. technických a přírodovědných), jejichž absolventi mají dobrou uplatnitelnost na trhu práce a ekonomická efektivita vzdělávání.

Souběžně jsou připravovány a řešeny také optimalizační návrhy pro základní školy zřizované Moravskoslezským krajem, které vzdělávají žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Počty žáků ve všech základních školách soustavně klesají, jednou z variant řešení je mj. posouzení možnosti skupinové integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami realizované v rámci organizací vykonávajících činnost základních škol zřizovaných obcemi. Každý optimalizační návrh je analyzován a realizován dle situace v jednotlivé škole a obci a s ohledem na místní specifické odlišnosti.

Součástí optimalizačních procesů je projednání převzetí zřizovatelských funkcí k základním školám zřizovaným Moravskoslezským krajem, které vzdělávají žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, se zástupci příslušných obecních samospráv. Jedná se o školy, které vzdělávají žáky s lehkým mentálním postižením, u nichž je skupinová integrace v běžné základní škole možná. Tímto krokem je mj. následně zajištěn sociální kontakt s vrstevníky bez postižení, který má pozitivní dopad na začlenění žáků s lehkým mentálním postižením do společnosti.

Opatření	Gesce	Způsob realizace a finanční zabezpečení	Kritérium realizace
Průběžná aktualizace analýzy struktury škol, školských zařízení a oborové nabídky škol	MSK	běžná činnost; rozpočet MSK	aktualizovaná analýza
Průběžná aktualizace strategie optimalizace	MSK	běžná činnost; rozpočet MSK	optimalizační návrhy
Přizpůsobování vzdělávací nabídky demografickému vývoji postupnými optimalizačními kroky a zajištění provázanosti oborové nabídky s požadavky trhu práce	MSK	běžná činnost; rozpočet MSK	optimalizace škol, vzdělávací a oborová nabídka
Projednávání optimalizačních záměrů s příslušnými sociálními partnery	MSK	běžná činnost; rozpočet MSK	spolupráce se sociálními partnery při řešení konkrétních optimalizačních záměrů

3

Kritéria rozvoje vzdělávací soustavy a efektivity sítě škol a školských zařízení

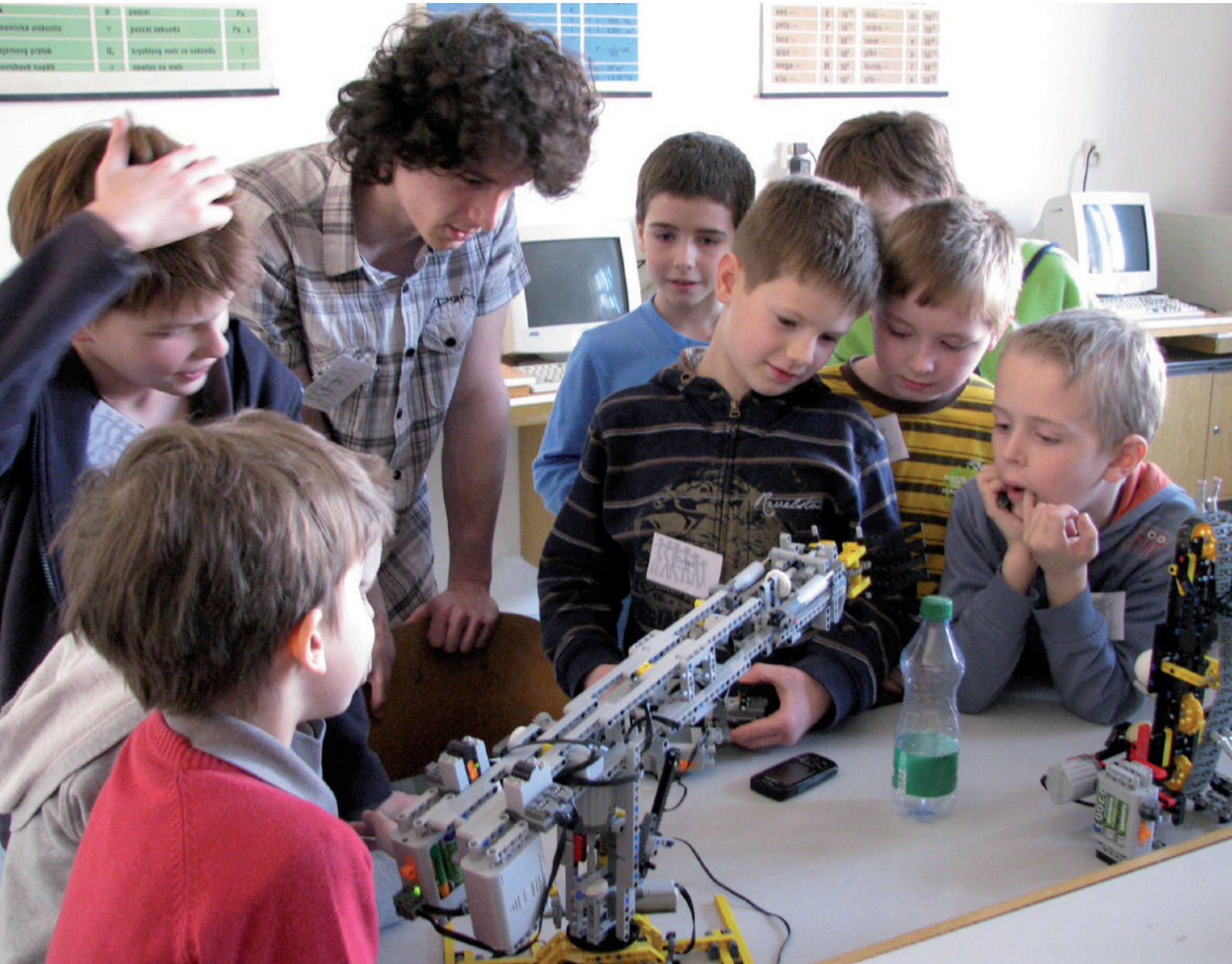

3.1 Zajištění efektivity sítě škol pro předškolní a základní vzdělávání

Dle oficiální projekce demografického vývoje dané věkové skupiny se v oblasti předškolního vzdělávání předpokládá v příštích letech slabý vzestup a následná stabilizace počtu dětí. Počet dětí přijímaných do předškolního vzdělávání může být ovlivněn také přijímáním i dětí mladších tří let. Síť škol pro předškolní a základní vzdělávání je k 1. 9. 2011 tvořena 447 základními školami a 470 mateřskými školami.

V oblasti základního vzdělávání se předpokládá nárůst počtu žáků vzdělávajících se v základních školách. V této souvislosti bude kraj ve spolupráci s obcemi posuzovat efektivitu stávající sítě škol a v závislosti na populačním vývoji bude v případě potřeby možná úprava kapacit mateřských a základních škol.

V oblasti vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami bude podporován trend integrace (individuální i skupinové). Dle potřeby a s ohledem na racionální posouzení situace v konkrétní oblasti bude podporováno zřizování tříd pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, vzhledem k aktuální potřebě pak zejména tříd pro děti a žáky s vadami řeči.

Vybrané základní a střední školy mohou organizovat kurzy pro získání základního vzdělání, což umožňuje občanům, kteří nezískali základní vzdělání v době plnění povinné školní docházky, toto vzdělání si doplnit.

Pro osoby s těžkým mentálním postižením, více vadami nebo autismem, které nezískaly základy vzdělání, může základní škola speciální organizovat kurzy k jejich získání. Organizace těchto kurzů bude realizována v závislosti na aktuálních potřebách.

V případě zvýšeného požadavku na zajištění vzdělávání dětí s těžkým zdravotním postižením bude podpořeno zřizování tříd přípravného stupně základní školy speciální.

Kritéria rozvoje:

Předškolní vzdělávání

- úprava kapacit mateřských škol v závislosti na populačním vývoji při preferenci vícetřídních mateřských škol;
- podpora vzniku nových mateřských škol pouze za předpokladu nedostatečných volných kapacit stávajících mateřských škol v dané lokalitě;
- podpora vzniku tzv. firemních školek za předpokladu splnění podmínek stanovených příslušnou legislativou;
- úprava kapacit mateřských škol při zdravotnických zařízeních v závislosti na počtu dlouhodobě hospitalizovaných dětí;
- podpora vzniku přípravných tříd pro děti se sociálním znevýhodněním v souladu s platnou legislativou a v závislosti na aktuálních potřebách v posuzované lokalitě.

Základní vzdělávání

- vznik nové školy jen výjimečně, s ohledem na aktuální podmínky v dané lokalitě;
- úprava kapacit stávajících základních škol všech zřizovatelů v závislosti na populačním vývoji a situaci v konkrétní lokalitě;
- v rámci stávající sítě základních škol zřizovaných obcemi podporovat zvyšování podílu škol se skupinovou integrací žáků se speciálními vzdělávacími potřebami;
- úprava kapacit základních škol speciálních, úprava kapacit základních škol praktických v závislosti na aktuálních potřebách;
- úprava kapacit základních škol při zdravotnických zařízeních v závislosti na počtu dlouhodobě hospitalizovaných žáků.

3.2 Zajištění efektivity sítě škol pro střední vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři

Síť středních škol a konzervatoří v MSK k 1. 9. 2011 tvořilo celkem 148 právnických osob, z nich bylo 147 středních škol a 2 konzervatoře (jedna právnická osoba vykonává současně činnost konzervatoře a střední školy).

Prostřednictvím této sítě nabízejí střední školy v kraji výuku širokého spektra oborů v rámci středního vzdělávání a je tak zajištěna jeho dostupnost a dostatečná nabídka v souladu se vzdělávacími potřebami žáků v kraji i potřebami regionu.

Snižování celkového počtu žáků odcházejících ze základních škol do středního vzdělávání jako důsledek negativního demografického vývoje postupně vyústilo až do současného neuspokojivého využití kapacit a nízké naplněnosti řady středních škol, příp. i jednotlivých tříd, což vyvolává potřebu realizace optimalizačních opatření, aby do budoucna byla zachována dostupnost a kvalita středního vzdělávání, ale také efektivita naplněnosti jednotlivých škol i tříd.

Negativní demografický vývoj a snižující se počet absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem se rojevil mj. také v nenaplňování kapacit nástavbového studia; u některých oborů vzdělání nástavbového studia se navíc projevuje problematická uplatnitelnost absolventů na trhu práce.

Kritéria rozvoje:

- nepředpokládá se vznik nových středních škol ani míst poskytovaného vzdělávání; pouze zcela výjimečně, na základě jednoznačně prokazatelné společenské potřeby plynoucí ze zásadních změn vzdělávacích potřeb v kraji (a v souladu se strategickými dokumenty rozvoje kraje);
- nezvyšovat kapacitu stávajících středních škol v kraji;
- v souladu s demografickým vývojem průběžně racionalizovat stávající kapacity a oborovou nabídku škol a zajistit tak prostorovou, materiální a personální efektivitu poskytovaného vzdělávání;
- provádět institucionální a oborovou optimalizaci směřující k lepší naplněnosti tříd a tím k efektivnějšímu vynakládání investičních, provozních a mzdových prostředků;
- zápis nebo kapacitní posílení oboru vzdělání realizovat pouze u oborů požadovaných trhem práce, s ohledem na potřeby kvalifikované pracovní síly v kraji a uplatnitelnost absolventů příslušné skupiny oborů na trhu práce a s ohledem na nabídku požadovaného oboru, příp. skupiny oborů, v dané oblasti;
- zápis nového perspektivního oboru uskutečnit pouze v případě recipročního utlumení jiného aktivního oboru, zejména s vysokou nezaměstnaností jeho absolventů (která převyšuje průměrnou hodnotu v kraji);
- přizpůsobovat počty tříd čtyřletých a víceletých gymnázií a lyceí demografickému vývoji příslušné věkové kategorie v MSK a situaci v jednotlivých regionech; při zohlednění výše uvedených kritérií;
- zápis nebo kapacitní posílení oborů vzdělání určených zejména pro vzdělávání žáků se SVP (obory kategorie C - Praktická škola jednoletá a Praktická škola dvouletá, E - dvouleté a tříleté obory vzdělání poskytující střední vzdělání s výučním listem určené hlavně pro žáky se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním) realizovat v závislosti na aktuálních potřebách a s ohledem na dostupnost vzdělávání;
- optimalizovat oborovou nabídku v oborech vzdělání nástavbového studia (především denní forma vzdělávání) s ohledem na demografický vývoj, vývoj počtu žáků v oborech středního vzdělání s výučním listem, uplatnitelnost absolventů na trhu práce a s důrazem na profesně zaměřené obory vzdělání a situaci v daném regionu;
- podpořit záměry směřující ke zvýšení nabídky zkráceného studia pro získání středního vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou.

3.3 Zajištění efektivity sítě škol pro vyšší odborné vzdělávání

Sektor vyššího odborného vzdělávání se dlouhodobě potýká s ne zcela jednoznačným postavením v rámci vzdělávací soustavy a v době přípravy tohoto dokumentu také s vyvíjejícími se koncepčními představami o možnostech jeho dalšího systémového rozvoje. Z dostupných analýz je zřejmé, že vyšší odborné vzdělávání představuje pro část populace uspokojivou variantu při rozhodování o další vzdělávací dráze, mezi jeho přednosti jsou často řazeny zejména dobrá uplatnitelnost absolventů na trhu práce, užší provázanost studia s reálným pracovním prostředím a s tím související důraz na aplikační stránku studia, která se příznivě promítá do zaměstnavateli uspokojivě hodnocené připravenosti absolventů. Zejména v kontextu demografického vývoje, nárůstu kapacit vysokých škol, ale i prognózovaných vývojových trendů na trhu práce je často diskutována otázka transformace části kapacit stávajícího vyššího odborného vzdělávání do sektoru profesně zaměřeného vysokoškolského vzdělávání (zejména úrovně ISCED 5, 6).

Síť vyšších odborných škol v MSK k 1. 9. 2011 tvoří 13 vyšších odborných škol (zřizovatelem 5 VOŠ je MSK, 7 VOŠ zřizuje soukromý zřizovatel, 1 VOŠ ministerstvo vnitra).

Kritéria rozvoje:

- nepředpokládá se vznik nových vyšších odborných škol ani míst poskytovaného vzdělávání; zařazení nové vyšší odborné školy, vzdělávacího programu oboru vzdělání nebo zvýšení kapacity stávající vyšší odborné školy pouze v případě realizace vzdělávacího programu oboru vzdělání, který má ojedinělý charakter v kraji a jehož koncepce vznikla na základě projevené a jednoznačně prokazatelné dlouhodobé společenské potřeby příslušně vzdělaných odborníků na trhu práce;
- zápis nového perspektivního vzdělávacího programu uskutečnit pouze v případě recipročního utlumení jiného aktivního oboru, zejména s vysokou nezaměstnaností jeho absolventů (která převyšuje průměrnou hodnotu v kraji);
- v souladu se systémovými opatřeními a platnou legislativou posuzovat a vyhodnocovat záměry stávajících VOŠ směřující k transformaci do vysokoškolského sektoru vzdělávání s ohledem na konkrétní podmínky jednotlivých VOŠ, zajištění kvality vzdělávání a konkrétní podmínky zamýšlené transformace; současně stabilizovat VOŠ, které se nevydají cestou transformace v rámci vysokoškolského sektoru, s ohledem na uplatnitelnost jejich absolventů na trhu práce.

3.4 Zajištění efektivity sítě škol pro základní umělecké vzdělávání

Základy vzdělávání v jednotlivých uměleckých oborech jsou poskytovány v MSK v síti 52 základních uměleckých škol (stav k 1. 9. 2011). Průměrná naplněnost základních uměleckých škol je 87 %, to znamená, že tyto školy mají i dále prostor k růstu absolutního počtu žáků, což může negativně ovlivnit finanční stabilitu systému financování regionálního školství.

Kritéria rozvoje:

- vzhledem k dostatečným kapacitám a rozmístění stávajících základních uměleckých škol nezřizovat nové základní umělecké školy;
- s ohledem na dosavadní vývoj nezvyšovat (v místech demografického poklesu snižovat) kapacity ZUŠ;
- zřizování nových míst poskytovaného vzdělávání pouze výjimečně, z jasně uvedených objektivních důvodů, při zachování kvality základního uměleckého vzdělávání a při současném nenavyšování počtu žáků.

3.5 Zajištění efektivity sítě školských zařízení pro zájmové vzdělávání

Aktivní trávení volného času a možnost zájmového vzdělávání poskytují střediska volného času, školní družiny a školní kluby. Touto činností významně přispívají k individuálnímu rozvoji a socializaci osobnosti a nemalou měrou tak preventivně předchází mj. také sociálně patologickým jevům ve společnosti.

Vývoj počtu účastníků zájmového vzdělávání, zejména ve školních družinách a školních klubech, dlouhodobě kopíruje demografické změny v příslušných věkových kategoriích.

V MSK dlouhodobě probíhá transformace a optimalizace středisek volného času korespondující s jejich lokálním zaměřením.

Kritéria rozvoje:

- zápis nového zařízení pro zájmové vzdělávání (střediska volného času, školní družiny a školní kluby) jen zcela výjimečně, v jednoznačně odůvodněných případech, v souladu s populačním vývojem a za předpokladu zajištění dobré úrovně zájmového vzdělávání; ohled bude brán rovněž na dostupnost stávajících zařízení pro zájmové vzdělávání v dané lokalitě;
- zvyšování nejvyššího povoleného počtu žáků v případě školních družin a školních klubů z jasně uvedených objektivních důvodů, v souladu s demografickými změnami a při zachování kvality zájmového vzdělávání.

3.6 Zajištění efektivity sítě školských výchovných a ubytovacích zařízení

Žákům středních škol a studentům vyšších odborných škol jsou školské ubytovací služby poskytovány v domovech mládeže. Speciální ubytování a výchovně vzdělávací činnost pro žáky se zdravotním postižením a pro děti přípravného stupně základní školy speciální jsou zajišťovány v internátech.

Nepříznivý demografický vývoj se již v minulosti odrazil také ve sníženém zájmu o ubytovací služby. Situace byla řešena snižováním lůžkové kapacity, ale také snížením počtu ubytovacích zařízení zejména v případech, kdy se jednalo o zařízení, která dostatečně nevyhovovala současným požadavkům na ubytování. S ohledem na další nepříznivý demografický vývoj bude nezbytné v tomto nastoleném trendu pokračovat i v nadcházejících čtyřech letech.

Kritéria rozvoje:

- síť a kapacitu školských ubytovacích zařízení upravovat v jednotlivých lokalitách podle reálných potřeb a s ohledem na demografický vývoj;
- pro zajištění školských ubytovacích služeb maximálně využívat kapacitu stávajících zařízení;
- v závislosti na místních podmínkách upřednostňovat centralizaci ubytovacích služeb před provozem málo naplněných domovů mládeže a domovů s vysokými nároky na provoz a na reprodukci majetku;
- v případě racionalizace sítě škol a školských zařízení zachovávat pouze ta školská ubytovací zařízení, která nejlépe vyhovují současným podmínkám, legislativním požadavkům, potřebám školských služeb, a jejichž kapacitu nelze nahradit jinými místně dostupnými zařízeními.

3.7 Zajištění efektivity sítě školských zařízení poskytujících školní stravování

Školní stravování je poskytováno dětem, žákům a studentům v rámci hmotného zabezpečení po dobu jejich pobytu ve škole a ve školském zařízení. Zajišťuje se přednostně v zařízeních školního stravování, řídí se výživovými normami a požadavky na naplnění spotřebního koše, jeho skladba musí odpovídat věkové skupině strávníků.

S ohledem na nepříznivý demografický vývoj, který v uplynulém období postihl především základní školy, ve kterých významně poklesl počet žáků, došlo k úpravám sítě zařízení poskytujících školní stravování. Řada školních jídelen se transformovala na školní jídelny - výdejny, zejména v případech, kdy zařízení nesplňovalo náročné hygienické požadavky a podmínky pro provoz. Obdobnou situaci lze v nadcházejícím období očekávat v zařízeních školního stravování při středních a vyšších odborných školách. Důležitým aspektem je přitom i potřeba reprodukce majetku s ohledem na stáří školních jídelen a přísné legislativní požadavky, která je spojena se značnými investičními náklady. Zkvalitnění podmínek pro poskytování školního stravování se většinou odrazí ve zvýšeném zájmu o tyto služby, což se pozitivně projeví v životosprávě dětí a mládeže a ovlivní jejich zdravé stravovací návyky.

Kritéria rozvoje:

- síť a kapacitu zařízení školního stravování v jednotlivých lokalitách upravovat podle skutečných potřeb zajištění školního stravování a za předpokladu odpovídající stavebně technické kapacity;
- v závislosti na posouzení konkrétních podmínek a s ohledem na finanční možnosti nahrazovat nevyhovující a nerentabilní školní jídelny školními jídelnami - výdejnami;
- rozšiřovat síť zařízení školního stravování jen v případě, že stávající síť těchto zařízení v dané lokalitě nestačí potřebnou kapacitu stravovaných pokrýt nebo nejsou vhodné podmínky pro stravování příslušné věkové kategorie;
- v případě racionalizace sítě škol a školských zařízení zachovávat provoz pouze těch zařízení, která vyhovují současným podmínkám, legislativním požadavkům a nelze je nahradit jiným vhodným a dostupným zařízením.

3.8 Zajištění efektivity sítě školních hospodářství

Školní hospodářství jsou určena k zajišťování praktického vyučování žáků středních škol v oblasti zemědělství, zahradnictví, lesnictví a rybářství podle školních vzdělávacích programů příslušných škol. Na území MSK působí celkem čtyři školní hospodářství, všechna zřizovaná krajem, z toho jedno samostatné a tři při středních školách.

Kritéria rozvoje:

- činnost školních hospodářství přizpůsobovat aktuálním potřebám vzdělávání s důrazem na efektivitu této činnosti;
- v návaznosti na potřeby středních zemědělských škol v kraji racionalizovat činnost samostatného školního hospodářství.

3.9 Zajištění efektivity sítě školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

Dětské domovy zajišťují péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Ve vztahu k těmto dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Do dětských domovů mohou být umístěny děti ve věku zpravidla od 3 do 18 let, rovněž se zde umísťují nezletilé matky s jejich dětmi. Dětské domovy se školou (dále DDsŠ) jsou určeny pro děti se závažnými poruchami chování, účelem těchto zařízení je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které mají závažné poruchy chování nebo které pro svou přechodnou nebo trvalou duševní poruchu vyžadují výchovně léčebnou péči. Dále jsou zde umísťovány děti s uloženou ochrannou výchovou, nezletilé matky splňující podmínky pro umístění do DDsŠ a jejich děti, které nemohou být vzdělávány ve škole, jež není součástí DDsŠ. V MSK je ústavní a ochranná výchova zajišťována v 18 dětských domovech zřizovaných krajem a jednom církevním zařízení. Celková kapacita dětských domovů zřizovaných krajem je v současné době 687 lůžek. Kromě toho v MSK působí dva DDsŠ, dva výchovné ústavy, diagnostický ústav pro děti, diagnostický ústav pro mládež a středisko výchovné péče, jejichž zřizovatelem je MŠMT.

Kritéria rozvoje:

- přizpůsobovat síť dětských domovů v MSK aktuálním potřebám, v závislosti na legislativních změnách, přičemž se nepředpokládá rozšiřování stávající sítě;
- případné úpravy stávajících lůžkových kapacit realizovat dle aktuálních a objektivních potřeb.

4

Financování regionálního školství

Současný systém financování škol a školských zařízení regionálního školství z veřejných rozpočtů je založen na podílnictví státního rozpočtu a rozpočtů územních samosprávných celků, přičemž úloha těchto jednotlivých rozpočtů je jasně definována školským zákonem.

4.1 Financování škol a školských zařízení ze státního rozpočtu

Ze státního rozpočtu se poskytují finanční prostředky na činnost škol a školských zařízení zřizovaných obcemi a kraji, a to na platy, náhrady platů nebo mzdy a náhrady mezd, na odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, na výdaje na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, příděly do fondu kulturních a sociálních potřeb a ostatní náklady vyplývající z pracovně právních vztahů, výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených, výdaje na učební pomůcky, výdaje na školní potřeby a na učebnice, pokud jsou poskytovány bezplatně, a rovněž na výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, na činnosti, které přímo souvisí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání (tzv. přímé náklady na vzdělávání). Ze státního rozpočtu se také poskytují finanční prostředky vyčleněné na dotace soukromým školám.

Výše těchto prostředků stanovená pro zabezpečení regionálního školství Moravskoslezského kraje v následujících letech je závislá na rozhodnutí Parlamentu ČR, který schvaluje každoročně státní rozpočet a jeho rozdělení do jednotlivých rozpočtových kapitol; dále pak na stanovených finančních normativech, prostřednictvím kterých MŠMT rozděluje prostředky krajským úřadům, a na počtech dětí, žáků, studentů, stravovaných a ubytovaných (tj. výkonů) v daných letech v Moravskoslezském kraji.

V souvislosti s demografickým vývojem dochází v Moravskoslezském kraji k celkovému poklesu výkonů škol a školských zařízení, přičemž se mění i jejich struktura. V posledních letech dochází k nárůstu počtu dětí v mateřských školách, což se v období 2012 až 2014 promítne i do nárůstu počtu žáků nižších ročníků základních škol a tím dojde ke zmírnění celkového poklesu žáků základních škol. V oblasti středního školství však bude pokles počtu žáků dále pokračovat. Tato situace tedy negativně ovlivní objem dotací, které kraj obdrží na oblast vzdělávání.

Současně však připravuje MŠMT k 1. 1. 2013 reformu financování regionálního školství s důrazem na:

- prooptimalizační působení;
- potlačení role „žáka“ jako dominantní výkonové jednotky.

Vzhledem k teprve počátkům přípravy reformních kroků nelze v současné době přesně odhadnout jejich vliv na úroveň finančního zabezpečení regionálního školství MSK. Níže uvedené objemy finančních prostředků tak představují jen orientační výši, odvozenou sice od poměrně přesných údajů očekávaných výkonů, avšak od vysoké míry nejasnosti v objemu státem přidělených finančních prostředků na přímé náklady na vzdělávání a způsobu jejich rozdělení jednotlivým krajům.

Tab. č. 20 *Orientační výše prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu v letech 2012-2016 v Kč*

Orientační výše prostředků						
Rok		2012	2013	2014	2015	2016
3-5 let	výkony	38 139	39 016	38 743	38 356	38 049
	finanční normativ	38 833	38 833	38 833	38 833	38 833
	NIV	1 481 051 787	1 515 108 328	1 504 506 919	1 489 478 548	1 477 556 817
6-14 let	výkony	99 452	100 248	102 253	104 400	106 592
	finanční normativ	49 825	49 825	49 825	49 825	49 825
	NIV	4 955 195 900	4 994 856 600	5 094 755 725	5 201 730 000	5 310 946 400
15-18 let	výkony	44 920	41 686	39 601	38 611	37 916
	finanční normativ	57 718	57 718	57 718	57 718	57 718
	NIV	2 592 692 560	2 406 032 548	2 285 690 518	2 228 549 698	2 188 435 688
19-21 let	výkony	929	892	834	770	703
	finanční normativ	49 245	49 245	49 245	49 245	49 245
	NIV	45 748 605	43 926 540	41 070 330	37 918 650	34 619 235
3-18 let KZÚV	výkony	689	689	689	689	689
	finanční normativ	236 720	236 720	236 720	236 720	236 720
	NIV	163 100 080	163 100 080	163 100 080	163 100 080	163 100 080
NIV celkem		**9 237 788 932**	**9 123 024 096**	**9 089 123 572**	**9 120 776 976**	**9 174 658 220**

Zdroj: OŠMS

Dále mohou být poskytovány ze státního rozpočtu prostředky na pokusná ověřování a na rozvojové programy, a to školám a školským zařízením bez rozdílu zřizovatelů. Rozvojové programy umožňují řešit některé potřeby, které není možno promítnout do normativů.

I v dalších letech počítá Moravskoslezský kraj se zapojením do rozvojových programů MŠMT a systémových a národních projektů MŠMT spolufinancovaných z ESF. Pro názornost uvádíme objem prostředků, které Moravskoslezský kraj z MŠMT na rozvojové programy obdržel v roce 2011:

Tab. č. 21 *Přehled účelových dotací poskytnutých kraji z MŠMT k 31. 12. 2011 v tis. Kč*

Účel dotace	Částka
RP „Podpora řešení specifických problémů RgŠ v jednotlivých krajích s přihlédnutím k rozdílné hustotě osídlení a s tím spojené rozdílné hustoty sítě škol a školských zařízení na území jednotlivých krajů na rok“ tzv. „Hustota“ a „Specifika“	59 981
RP „Posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním, kteří splňují odbornou kvalifikaci podle zákona č. 563/2004 Sb.“	266 562
RP „Podpora přípravy sportovních talentů na školách s oborem gymnázium a gymnázium se sportovní přípravou“	10 402
„Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol“	668
Dotace pro soukromé školy dle zákona 306/1999 Sb.	555 864
Prevence rizikového chování - Program sociální prevence a prevence kriminality	11
Prevence patologických jevů - Program protidrogové politiky	59
RP „Podpora soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání“	2 105
RP „Školní vybavení pro žáky 1. ročníků základního vzdělávání“	9 968
RP „Částečná kompenzace výdajů vzniklých při realizaci společné části maturitní zkoušky“	1 488
Pokusné ověřování integrativního a inkluzívního modelu škol	516
„Zajištění ubytování španělských lektorů, kteří působí na Gymnáziu Hladnov a Státní jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky, Ostrava, příspěvková organizace“	138
RP „Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením v soukromých školách“	539
DP „Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy“	30
RP „Zajištění podmínek základního vzdělávání nezletilých azylantů, osob požívajících doplňkové ochrany …“, tzv. „Azylanti“	319
RP „Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním“	12 908
RP „Na podporu škol, které realizují inkluzívní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním“	6 578
Dotace „Na bezplatnou výuku českého jazyka přizpůsobenou potřebám žáků-cizinců z tzv. třetích zemí“	69
RP „Vybavení škol pomůckami kompenzačního a rehabilitačního charakteru pro žáky se zdravotním postižením“	280
RP „Podpora organizace a ukončování středního vzdělávání maturitní zkouškou na vybraných školách v podzimním zkušebním období“	2 474
Celkem MŠMT účelové dotace	**930 959**

Zdroj: OŠMS

Další prostředky nad rámec výše uvedených dotací by měly školy prostřednictvím kraje v následujícím období obdržet v souvislosti se zpřístupněním tzv. šablon, které umožňují zjednodušené vykazování nákladů v rámci projektů OP VK (EU Peníze školám), středním školám. V roce 2010 a 2011 byl tento způsob čerpání evropských dotací umožněn jen základním školám, které na uvedené projekty získaly v Moravskoslezském kraji 289 mil. Kč[13]. Tato částka představuje zálohy, které byly školám poskytnuty ve výši 60 % očekávaných nákladů projektů (276 mil. Kč) a zbývající část zálohy (40 %), která je školám zasílána do 14 měsíců od obdržení první platby (13 mil. Kč).

13 Hodnoty k 31. 12. 2011

4.2 Financování škol a školských zařízení z rozpočtu kraje

Rozpočty krajů zajišťují výdaje těch škol a školských zařízení, které zřizují a které nehradí státní rozpočet (tzn. výdaje na provoz a investice).

Výdaje na provoz lze orientačně stanovit s přihlédnutím ke zdrojovým možnostem kraje. Do roku 2014 je počítáno v souladu se schváleným rozpočtovým výhledem jen s 1 % meziročního růstu u NIV, od roku 2015 je uplatněn 2 % nárůst NIV. Dále je počítáno s tím, že objem prostředků vyčleněných na provoz zrušených organizací bude ponechán pro potřeby školství. S ohledem na skutečnost, že Moravskoslezský kraj bude v následujících letech zajišťovat spolufinancování investičních akcí realizovaných v rámci projektů OPŽP (pro školství v objemu cca 135 mil. Kč), nebyl uplatněn výraznější nárůst v oblasti výdajů na reprodukci majetku, kdy od roku 2013 je počítáno s objemem ve výši schváleného rozpočtu roku 2011. S ohledem na stavebně technický stav budov ve správě jednotlivých škol, nutnost řešení bezbariérovosti těchto objektů, realizaci opatření z energetických auditů i nutnou modernizaci strojů a zařízení zejména odborných škol však považujeme uvedený objem za nedostačující.

Tab. č. 22 *Plán výdajů na provoz krajských škol a školských zařízení a reprodukci majetku bez akcí spolufinancovaných z prostředků EU v tis. Kč*

Výdaje	2012	2013	2014	2015	2016
Příspěvek na provoz	722 867	730 096	737 397	752 145	767 188
Reprodukce majetku	89 157	120 000	120 000	120 000	120 000
z toho investice	81 017	100 000	100 000	100 000	100 000
Celkem	**893 041**	**850 096**	**857 397**	**872 145**	**887 188**

Zdroj: OŠMS

Kromě toho kraj vyhlásí pro rok 2012-2016 své **rozvojové programy** anebo se bude podílet formou spoluúčasti na jiných rozvojových programech v těchto předpokládaných ročních objemech:

Tab. č. 23 *Finanční spoluúčast MSK na realizaci aktivit směřujících k naplňování cílů DZ MSK 2012 v tis. Kč*

Akce		Částka
DP - Podpora environmentálního vzdělávání (dotace, vzdělávání, soutěž)[4]		**1 759**
DP - Podpora aktivit v oblasti prevence (dotace)[6]		**1 560**
DP - Podpora aktivit v oblasti sportu (dotace)[7]		**5 000**
DP - Podpora aktivit v oblastech využití volného času dětí a mládeže a celoživotního vzdělávání osob se zdravotním postižením (dotace)[7]		**2 000**
Kvalita vzdělávání na středních školách		
z toho:	RP MSK KVALITA	**914**
	Přijímací řízení ke vzdělávání ve středních školách	**1 586**
	Testování žáků 1. ročníků oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání	**800**
Program aktivního využívání volného času dětí a mládeže (dotace)[8]		**12 400**
Hry „Olympiády dětí a mládeže“		**5 938**
Ocenění práce pedagogických pracovníků a ostatní		**598**
Oceňování nejúspěšnějších žáků středních škol v Moravskoslezském kraji		**130**
Podpora aktivit k rozvoji vzdělanosti		**150**
Prevence rizikových projevů chování - krajská konference		**100**
Podpora soutěží a přehlídek[5]		**1 050**
Podpora talentů[3]		**1 000**
Zajištění přístupu ICT a podpora inovativních metod ve výuce s využitím ICT[1]		**6 000**
RP MSK Podpora projektů programu Leonardo[1]		**500**
Školní psychologové (školních speciální pedagogové)[1]		**4 000**
Podpora málopočetných tříd gymnázií [1]		**500**
Řešení dopadů optimalizačních změn a podpora změn oborů [1]		**8 000**

Poznámky:
1) podpora je určena školám zřízeným krajem,
2) podpora je určena školám zřízeným obcemi, školám soukromým a církevním,
3) podpora je určena školám všech zřizovatelů
4) podpora je určena školám všech zřizovatelů (program bude vyhlášen vždy jednou za dva roky)
5) podpora je určena školám a školským zařízením zřízeným obcemi a krajem
6) všem příjemcům s výjimkou škol zřizovaných krajem (program bude vyhlašován vždy jednou za dva roky)
7) všem příjemcům s výjimkou škol zřizovaných krajem
8) všem příjemcům

Zdroj: OŠMS

4.3 Financování škol a školských zařízení z rozpočtu obcí

Rozpočty obcí zajišťují výdaje těch škol a školských zařízení, které zřizují a které nehradí státní rozpočet (zejména mateřských a základních škol a školních jídelen). Jejich očekávaný objem byl odhadnut podle vývoje výdajů na školství v období 2009-2010 s přihlédnutím k očekávaným dopadům krize s použitím 1% meziročního růstu u příspěvku na provoz i investičních prostředků v těchto proporcích:

Tab. č. 24 *Plán výdajů na provoz obecních škol a školských zařízení v tis. Kč*

Výdaje	2012	2013	2014	2015	2016
Příspěvek na provoz	1 907 591	1 926 667	1 945 933	1 965 393	1 985 047
Investiční výdaje	1 237 976	1 280 656	1 293 462	1 306 397	1 319 461
Celkem	**3 145 567**	**3 207 322**	**3 239 395**	**3 271 789**	**3 304 507**

Zdroj: OŠMS

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 SWOT analýza rozvojového potenciálu MSK a globální cíle rozvoje kraje

SWOT analýza rozvojového potenciálu MSK

Silné stránky	Slabé stránky
■ Průmyslová tradice kraje ■ Nejvyšší produktivita práce v kraji při přepočtu na odpracovanou hodinu v rámci ČR (mimo Prahy) ■ Existence silného hodnotového řetězce v oblasti zpracování surovin a návazných oborů strojírenství (např. automobilový průmysl) s vysokým výzkumným a vývojově inovačním potenciálem ■ Existence příkladů malých a středních firem, které využívají znalosti kumulované v tradičních oborech a úspěšně se rozvíjí ■ Úspěšně se rozvíjející automobilový průmysl, který navazuje na tradiční specializaci, a obor informačních technologií, diverzifikující skladbu regionální ekonomiky ■ Dynamický růst počtu studentů vysokých škol v kraji v posledních letech ■ Existence intermediárních institucí, klastrů a iniciativ, spolupráce mezi veřejnou, akademickou a soukromou sférou ■ Dobré dispozice sídelního uspořádání kraje z hlediska dopravních systémů ■ Turistický a přírodní potenciál kraje	■ Mezera ekonomické výkonnosti oproti průměru ČR ■ Nízká míra ekonomické participace - málo lidí pracuje ■ Nízká podnikatelská aktivita - nejnižší v ČR ■ Slabý (podfinancovaný) inovační systém ■ Ostrava - průmyslové město s poddimenzovaným sektorem služeb, neplnící typické metropolitní funkce ■ Silná průmyslová specializace, zejména v tradičních oborech - uhlí, ocel, stroje, které jsou ohroženy nákladovou konkurencí ■ Nízká vzdělanost obyvatelstva (měřeno indexem vzdělanosti) ■ Vysoká míra migrace zejména lidí v produktivním věku a vzdělaných lidí mimo kraj ■ Nedobudovaná dopravní infrastruktura ■ Vysoká zátěž životního prostředí, zejména překračování limitů kvality ovzduší ■ Limitování ekonomického a sociálního rozvoje kraje současným stavem životního prostředí v nejzatíženějších oblastech kraje
Příležitosti	**Hrozby**
■ Hospodářská krize - změny v chování firem v Evropě a ve světě - příchod investorů s vyšší přidanou hodnotou do kraje ■ Hospodářská krize - nárůst zájmu turistů o tuzemské pobyty - trávení dovolené v ČR (příležitost pro kraj) ■ Hospodářská krize - tlak na produktivitu ve firmách - zavádění inovací, spolupráci na VaV, klastrování ■ Vznik poptávky po inovacích v kraji vlivem nadnárodních firem - rozvoj veřejných i soukromých znalostních aktivit ■ Ekonomický rozvoj zemí, které mohou využít výrobky, služby a znalosti, které vznikají v Moravskoslezském kraji, kolem jeho tradičních specializací ■ Dostupnost prostředků z Evropské unie využitelných pro rozvoj konkurenceschopnosti firem a jejich uskupení (klastry), lidských zdrojů a území (prostředí) ■ Odeznívání krize - obnovení důvěry ve finanční trhy - rozvoj developerských aktivit - nová pracovní místa, obnova území (brownfields) ■ První místo Moravskoslezského kraje v rámci krajů ČR, co se týká podílu investičních (kapitálových) výdajů na celkových plánovaných výdajích rozpočtu kraje ■ Podpora projektů primárně zaměřených na zlepšování stavu životního prostředí v kraji včetně podpory environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, zaměřené zejména na širokou veřejnost (problematika lokálních topenišť, nakládání s odpady, šetrné dopravy) ■ Zájem aktérů rozvoje na zachování (ochraně) přírodních atraktivit území jako podmínky atraktivity celého kraje v očích zájemců o bydlení, podnikání a návštěvu	■ Pokles konkurenceschopnosti v oborech, které táhnou hospodářství kraje (uhlí - ocel - stroje) - zánik pracovních míst ■ Vleklá hospodářská krize - zánik firem, které propad dodávek nevydrží - obsazení pozic na jejich bývalých trzích firmami odjinud ■ Změny v organizaci ekonomických aktivit nadnárodních firem - přesun výrob na východ - zánik pracovních míst ■ Nepříznivý trend financování veřejného VaV - nižší provázanost na aplikační sféru - ohrožení jejich produktivity a konkurenceschopnosti ■ Pokračování nepříznivého sociálně demografického vývoje - stěhování mimo region, stárnutí populace ■ Neefektivní využití peněz ze strukturálních fondů EU - tedy např. nikoli na růst konkurenceschopnosti, ale na opatření, která do budoucna představují provozní zátěž ■ Růst energetické zátěže aktivit v kraji bez adekvátních investic do produkčních kapacit - výpadky, odchody investorů - zánik pracovních míst ■ Přetrvávající nadprůměrné znečištění životního prostředí, ovlivňující negativně zdraví obyvatel a také image kraje ■ Pokračující nízká ekonomická participace obyvatel s rostoucím počtem dlouhodobě nezaměstnaných ■ Další zhoršování znečištění ovzduší a rozšiřování oblasti se zvýšenými koncentracemi znečištění v ovzduší po odeznění ekonomické krize ■ Snížení hodnoty přírodních atraktivit území a tím i celého kraje v případě ohrožení přírodně cenných území necitlivými formami ekonomického rozvoje ■ Posilování negativní image kraje některými plánovanými záměry (např. těžba černého uhlí v Beskydech, atd.)

Zdroj: Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009-2016

Globální cíle rozvoje kraje (Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2016)

Globální cíl 1 Konkurenceschopná, inovačně založená ekonomika:

- zvýšit inovační výkonnost kraje a posílit zapojení místních firem do globálních hodnotových řetězců;
- zlepšit exportní výkonnost místních firem a jejich zapojení do mezinárodního obchodu;
- rozšířit kapacity kraje o špičkové mozky do výzkumu a lídry pro řízení velkých inovačních projektů;
- podstatně zvýšit počet mladých podnikatelů v kraji;
- zvýšit počet nově zakládaných inovačních firem;
- vybudovat špičková centra aplikovaného výzkumu;
- získat do kraje investory k ekonomickým činnostem s vysokou přidanou hodnotou.

Globální cíl 2 Vysoká zaměstnanost a sociální inkluze – příležitost pro všechny:

- zvýšit celkovou úroveň zaměstnanosti - zlepšit koordinaci aktivit zaměřených na růst zaměstnanosti;
- zvýšit pracovní zapojení nezaměstnaných;
- snížit nerovnováhu v nabídce a poptávce po kvalifikovaných pracovních silách;
- zkultivovat zanedbaná veřejná prostranství s využitím nezaměstnaných v projektech veřejně prospěšných prací;
- zlepšit kvalitu života a prostředí v problémových sídlištích;
- využít stávající průmyslové zóny pro vznik nových pracovních míst.

Globální cíl 3 Vzdělaná společnost aktivních a sebevědomých obyvatel:

- zlepšit spolupráci škol a jejich studentů s firmami;
- stát se plně rozvinutým univerzitním krajem - založit chybějící a posílit stávající fakulty a obory VŠ studia;
- zvýšit podíl obyvatel schopných komunikovat v cizích jazycích, zejména v angličtině;
- zvýšit počet a zlepšit připravenost osob zapojených do studia technických profesí dobře uplatnitelných na trhu práce.

Globální cíl 4 Kvalitní a kulturní prostředí, služby a infrastruktura pro život, práci a návštěvu:

- stát se krajem špičkových „služeb pro 5 milionů“ – rozšířit nabídku volnočasové infrastruktury a služeb pro obyvatele kraje a návštěvníky ze sousedících regionů Česka, Polska a Slovenska;
- být evropským lídrem v systémovém rozvoji měkkých kompetencí u všech skupin obyvatel;
- rozvinout kulturu odpovědnosti a ohleduplnosti k životnímu prostředí;
- zajistit obyvatelům kraje kvalitní zdravotní a sociální služby;
- mít kvalitní vnitřní i vnější dopravní propojení kraje;
- zajistit více energie a lepší využití místně dostupných energetických zdrojů;
- podstatně zlepšit kvalitu životního prostředí v centrální průmyslové aglomeraci kraje;
- zlepšit bezpečnost, ochranu zdraví a majetku obyvatel kraje;
- vrátit lidem k užívání brownfieldy a jiná nevyužitá území.

Globální cíl 5 Efektivní správa věcí veřejných

- zajistit rovnoměrnější rozvoj kraje ve všech jeho částech;
- posílit trilaterální přeshraniční spolupráci kraje s přilehlými regiony Polska a Slovenska;
- efektivně využít rozvojové příležitosti spojené s využitím strukturálních fondů v kraji;
- zajistit efektivní výkon státní správy a samosprávy v kraji;
- zvýšit profesionalitu a orientaci na službu občanům u politiků, manažerů a úředníků ve veřejné správě a samosprávě – zajistit jim kvalitní personální rozvoj a vzdělávání;
- zlepšit image kraje navenek i dovnitř.

Příloha č. 2 Přehled o nezaměstnanosti absolventů škol v MSK v letech 2008–2010; přehled o nezaměstnanosti absolventů v MSK – duben 2011

Nezaměstnanost absolventů škol v MSK v letech 2008–2010

Skupina oborů		Střední vzdělání s výučním listem - E, H						Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5						Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M						Vyšší odborné vzdělání - N					
		2008		2009		2010		2008		2009		2010		2008		2009		2010		2008		2009		2010	
		Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %
Celkem		4 653	10,1	4 520	14,7	3 853	22,4	1 987	11,5	1 835	12,8	1 790	21	5 894	8,5	5 990	9,2	5 864	12,2	473	6,6	415	6,5	420	9,5
16	Ekologie a ochrana životního prostředí													79	11,4	86	7	73	12,3						
21	Hornictví, hutnictví a slévárenství	35	8,6	36	19,4	12	16,7	26	0	30	6,7	25	12	26	3,8	29	3,4	41	12,2						
23	Strojírenství a strojírenská výroba	910	6,3	981	14,2	928	17,2	213	7	255	10,2	260	13,8	458	4,1	402	9,2	395	15,9	11	0			10	20
26	Elektrotechnika, telekom. a výpočet. technika	436	3,2	399	11,3	320	16,9	481	8,7	395	9,4	411	15,1	661	6,2	642	7,5	607	9,4	6	0	5	20		
28	Technická chemie a chemie silikátů													110	5,5	82	2,4	74	6,8			13	15,4		
29	Potravinářství a potravinářská chemie	207	8,7	242	14,9	172	26,2	6	0	6	16,7														
31	Textilní výroba a oděvnictví	81	13,6	69	33,3	51	37,3	36	27,8	37	16,2	28	21,4	70	17,1	75	13,3	72	18,1						
32	Kožed. a obuv. výroba a zpracování plastů																								
33	Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	304	6,9	309	12,6	216	20,8	41	4,9	45	13,3	21	14,3			34	26,5	49	12,2						
34	Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie	28	21,4	39	12,8	32	15,6							21	4,8	21	19	12	25						
36	Stavebnictví, geodézie a kartografie	360	9,7	372	16,7	360	21,4	26	7,7	13	15,4	10	30	303	8,3	297	6,7	297	11,8						

Skupina oborů		Střední vzdělání s výučním listem - E, H						Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5						Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M						Vyšší odborné vzdělání - N					
		2008		2009		2010		2008		2009		2010		2008		2009		2010		2008		2009		2010	
		Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %	Abs	mNz %
37	Doprava a spoje					7	42,9		0	19	15,8	21	14,3	95	9,5	129	14	136	14,7						
39	Speciální a interdisciplinární obory											71	18,3	80	5	29	0	14	14,3	0	0				
41	Zemědělství a lesnictví	263	12,5	250	20	227	23,8	49	8,2	36	11,1	32	21,9	225	9,8	239	16,7	187	18,7						
43	Veterinářství a veterinární prevence																								
53	Zdravotnictví	36	8,3	48	0	50	18							524	1	490	3,7	374	4,5	20	10	48	6,3	16	12,5
61	Filozofie, teologie																0								
63	Ekonomika a administrativa	115	12,2					36	25	22	31,8			1 172	9,8	1 105	9,2	957	10,8	101	12,9	78	12,8	109	14,7
64	Podnikání v oborech, v odvětvích							471	13	419	17,2	350	27,1	407	16,7	409	15,6	399	20,6	23	0	21	0	14	7,1
65	Gastronomie, hotelnictví a turismus	1 124	13,4	999	14,7	826	28,1	201	10	178	7,9	232	22	457	12	432	11,3	460	15,2	161	4,3	136	3,7	175	8
66	Obchod	405	14,1	387	17,1	296	28,4	280	13,2	267	11,6	239	25,9							16	6,3	18	0	21	14,3
68	Právo, právní a veřejnosprávní činnost													323	13,6	326	10,7	314	18,5	33	6,1	23	8,7	18	5,6
69	Osobní a provozní služby	349	13,5	389	11,8	356	20,5	106	19,8	113	16,8	90	24,4												
72	Publicistika, knihovnictví a informatika													19	5,3	30	10	32	21,9						
75	Pedagogika, učitelství a sociální péče													267	12,4	301	11	387	13,2	57	3,5	73	4,1	57	1,8
78	Obecně odborná příprava													418	5	672	4,8	835	6,3						
82	Umění a užité umění							15	20					179	6,1	160	10	149	12,8	45	4,4				
	Gymnaziální vzdělání - K															3 007	2,8	3 069	3,4						

Poznámka: Abs – počet absolventů; mNZ (%) - míra nezaměstnanosti absolventů škol, kteří jsou „čerstvě nezaměstnaní“ – dubnové hodnoty v daném roce.

Zdroj: NÚOV

Nezaměstnanost absolventů v MSK – duben 2011

Moravskoslezský kraj / Skupina oborů	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs10	NZ	mNZ %	Abs10	NZ	mNZ %	Abs10	NZ	mNZ %	Abs10	NZ	mNZ %
Celkem	**3 597**	**789**	**21,9**	**1 852**	**370**	**20,0**	**5 611**	**825**	**14,7**	**344**	**55**	**16,0**
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							74	11	14,9			
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	14	1	7,1	35	1	2,9	26	2	7,7			
23 Strojírenství a strojírenská výroba	1 022	150	14,7	258	32	12,4	346	54	15,6	6	2	33,3
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	244	30	12,3	349	61	17,5	571	60	10,5			
28 Technická chemie a chemie silikátů				5	0	0,0	56	2	3,6			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	187	58	31,0									
31 Textilní výroba a oděvnictví	19	4	21,1	32	6	18,8	44	8	18,2			
32 Kožed. a obuv. výroba a zpracování plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudebních nástrojů	184	36	19,6	50	12	24,0	33	6	18,2			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	25	3	12,0				15	2	13,3			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	289	79	27,3	24	5	20,8	309	40	12,9			
37 Doprava a spoje	8	1	12,5	24	6	25,0	105	28	26,7			
39 Speciální a interdisciplinární obory				83	10	12,0	27	4	14,8			
41 Zemědělství a lesnictví	203	45	22,2	15	3	20,0	174	30	17,2	26	8	30,8
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví	35	9	25,7				331	49	14,8	25	4	16,0
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa							977	142	14,5	32	9	28,1
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				355	97	27,3	402	65	16,2	11	2	18,2
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	819	228	27,8	240	44	18,3	526	100	19,0	164	18	11,0
66 Obchod	259	69	26,6	242	61	25,2				18	2	11,1
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							230	47	20,4	16	1	6,3
69 Osobní a provozní služby	289	76	26,3	116	28	24,1						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							33	8	24,2			
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							272	51	18,8	46	9	19,6
78 Obecně odborná příprava							923	93	10,1			
82 Umění a užité umění				24	4	16,7	137	23	16,8			
Gymnaziální vzdělání - K							3 125	113	3,6			

Poznámka: Abs10 - počet absolventů v kraji (2010); NZ - počet nezaměstnaných absolventů v kraji, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní (duben 2011);
mNZ % - míra nezaměstnanosti absolventů škol v kraji (duben 2011)

Zdroj: NÚV

Příloha č. 3 Přehled o počtu a podílu nově přijatých žáků/studentů a absolventů

Počty a podíly nově přijatých žáků/studentů ve školním roce 2010/2011 v členění dle skupin oborů – denní forma

(Červená značí ty případy, kdy je podíl nově přijatých žáků v kraji ve srovnání s ČR výrazně vyšší; modrá značí ty případy, kdy je podíl nově přijatých žáků v kraji výrazně nižší)

Moravskoslezský kraj	SVsVL			SVsMZaOV			SV			SOVsMZ			Celkem - po ZŠ			NV			VOV (vč. konzerv.)		
Skupina oborů	počet	podíl %	ČR %	počet	podíl %	ČR %	počet	podíl %	ČR %	počet	podíl %	ČR %	počet	podíl %	ČR %	počet	podíl %	ČR %	počet	podíl %	ČR %
16 Ekologie a ochrana ŽP										58	1,1	1,2	58	0,5	0,6						0,5
18 Informatické obory										624	11,5	8,2	624	5,6	4,2						
21 Hornictví, hutn. a slévárenství	13	0,3	0,0	41	3,2	0,6				8	0,1	0,1	62	0,6	0,1						
23 Strojírenství a stroj. výroba	950	21,5	18,2	270	21,4	14,9				334	6,2	5,1	1 554	13,8	11,0	181	14,2	8,5	23	2,5	2,8
26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	268	6,1	6,4	212	16,8	18,9				294	5,4	5,7	774	6,9	7,1	84	6,6	6,3	8	0,9	4,5
28 Technická chemie a chemie silikátů			0,3	28	2,2	0,7				57	1,1	0,9	85	0,8	0,6			0,1			0,3
29 Potravinářství a potravinářská chemie	305	6,9	6,3							9	0,2	0,5	314	2,8	2,7			0,3			0,6
31 Textilní výroba a oděvnictví	13	0,3	0,5			0,3				19	0,4	0,4	32	0,3	0,4						
32 Kožed. a obuv. - plast			0,1									0,0			0,0						
33 Zpracování dřeva a hudebních nástrojů	253	5,7	6,1	41	3,2	1,2				38	0,7	0,5	332	3,0	2,7	36	2,8	2,8			0,6
34 Polygrafie a další	10	0,2	0,4	29	2,3	6,1				63	1,2	0,5	102	0,9	0,9			0,2			
36 Stavebnictví, geod. a kartografie	547	12,4	12,4							339	6,2	6,3	886	7,9	8,0	32	2,5	2,5			1,7
37 Doprava a spoje			0,2							132	2,4	2,4	132	1,2	1,3	26	2,0	2,1			1,0
39 Spec. a interdisciplinární obory	9	0,2	0,5	168	13,3	17,1				30	0,6	0,3	207	1,8	1,8						1,9
41 Zemědělství a lesnictví	307	7,0	8,7			0,4				173	3,2	4,3	480	4,3	5,6			1,5	37	4,0	2,2
43 Veterinářství a vet. praxe												0,9			0,5						
53 Zdravotnictví	38	0,9	0,5						1,3	375	6,9	7,8	413	3,7	4,2				136	14,8	20,7
61 Filozofie, teologie																					0,2
63 Ekonomika a administrativa									3,0	888	16,4	19,4	888	7,9	9,9			0,4	71	7,7	14,1
64 Podnikání v oborech																727	56,8	64,1	63	6,9	4,9
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	1 018	23,1	23,1	96	7,6	11,5				551	10,2	8,2	1 665	14,8	14,2	161	12,6	7,9	211	23,0	7,4
66 Obchod	272	6,2	6,0	108	8,6	10,3						0,1	380	3,4	3,3	16	1,3	1,3	26	2,8	0,9
68 Právní a veřejnosprávní činnost										291	5,4	5,7	291	2,6	2,9				102	11,1	7,0
69 Osobní a provozní služby	407	9,2	9,1	238	18,9	14,8			1,2				645	5,7	4,9	16	1,3	1,3			
72 Public., knihov. a informatika										5	0,1	0,4	5	0,0	0,2				13	1,4	2,5
75 Pedag., učitel. a soc. péče			0,4						1,7	298	5,5	5,7	298	2,7	3,1				153	16,7	14,8
78 Obecně odborná příprava							124	100,0	92,6	693	12,8	11,1	817	7,3	6,7						
82 Umění a užité umění			0,7	31	2,5	3,3			0,3	149	2,7	4,6	180	1,6	2,9			0,6	74	8,1	11,2
Celkem	4 410	100	100	1 262	100	100	124	100	100	5 428	100	100	11 224	100	100	1 279	100	100	917	100	100

Poznámka: Jednotlivé rozdíly mezi krajskými podíly a podíly za ČR jsou počítány jako poměrový ukazatel na základě výpočtu: podíl nově přijatých žáků v kraji/podíl nově přijatých žáků v ČR.

Zdroj: NÚV

Počty a podíly absolventů v kraji v roce 2010 – denní forma

(Červená značí ty případy, kdy je podíl nově přijatých žáků v kraji ve srovnání s ČR výrazně vyšší; modrá značí ty případy, kdy je podíl nově přijatých žáků v kraji výrazně nižší)

Moravskoslezský kraj	SVsVL			SVsMZaOV			SV			SOVsMZ			Celkem - po ZŠ			NV			VOV (vč. konzerv.)		
Skupina oborů	počet	podíl %	po NP %	počet	podíl %	po NP %	počet	podíl %	po NP %	počet	podíl %	po NP %	počet	podíl %	po NP %	počet	podíl %	po NP %	počet	podíl %	po NP %
16 Ekologie a ochrana ŽP										74	1,3	1,1	74	0,7	0,5						
18 Informatické obory												11,5			5,6						
21 Hornictví, hutn. a slévárenství	14	0,4	0,3	35	3,2	3,2				26	0,5	0,1	75	0,7	0,6						
23 Strojírenství a stroj. výroba	1 006	28,1	21,5	182	16,7	21,4				346	6,2	6,2	1 534	14,8	13,8	76	9,9	14,2	6	1,6	2,5
26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	244	6,8	6,1	291	26,7	16,8				571	10,2	5,4	1 106	10,7	6,9	58	7,6	6,6			0,9
28 Technická chemie a chemie silikátů				5	0,5	2,2				56	1,0	1,1	61	0,6	0,8						
29 Potravinářství a potravinářská chemie	187	5,2	6,9									0,2	187	1,8	2,8						
31 Textilní výroba a oděvnictví	19	0,5	0,3	32	2,9					44	0,8	0,4	95	0,9	0,3						
32 Kožed. a obuv. - plast																					
33 Zpracování dřeva a hudebních nástrojů	184	5,1	5,7	23	2,1	3,2				33	0,6	0,7	240	2,3	3,0	27	3,5	2,8			
34 Polygrafie a další	25	0,7	0,2			2,3				15	0,3	1,2	40	0,4	0,9						
36 Stavebnictví, geod. a kartografie	289	8,1	12,4							309	5,5	6,2	598	5,8	7,9	24	3,1	2,5			
37 Doprava a spoje	8	0,2								105	1,9	2,4	113	1,1	1,2	24	3,1	2,0			
39 Spec. a interdisciplinární obory			0,2	83	7,6	13,3				27	0,5	0,6	110	1,1	1,8						
41 Zemědělství a lesnictví	203	5,7	7,0	15	1,4					174	3,1	3,2	392	3,8	4,3				26	6,8	4,0
43 Veterinářství a vet. praxe																					
53 Zdravotnictví	35	1,0	0,9							331	5,9	6,9	366	3,5	3,7				25	6,5	14,8
61 Filozofie, teologie																					
63 Ekonomika a administrativa										977	17,4	16,4	977	9,5	7,9				32	8,4	7,7
64 Podnikání v oborech										402	7,2		402	3,9		355	46,5	56,8	11	2,9	6,9
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	819	22,9	23,1	104	9,6	7,6				526	9,4	10,2	1 449	14,0	14,8	136	17,8	12,6	164	42,9	23,0
66 Obchod	259	7,2	6,2	195	17,9	8,6							454	4,4	3,4	47	6,2	1,3	18	4,7	2,8
68 Právní a veřejnosprávní činnost										230	4,1	5,4	230	2,2	2,6				16	4,2	11,1
69 Osobní a provozní služby	289	8,1	9,2	99	9,1	18,9							388	3,8	5,7	17	2,2	1,3			
72 Public., knihov. a informatika										33	0,6	0,1	33	0,3	0,0						1,4
75 Pedag., učitel. a soc. péče										272	4,8	5,5	272	2,6	2,7				46	12,0	16,7
78 Obecně odborná příprava							56	100,0	100,0	923	16,4	12,8	979	9,5	7,3						
82 Umění a užité umění				24	2,2	2,5				137	2,4	2,7	161	1,6	1,6				38	9,9	8,1
Celkem	3 581	100	100	1 088	100	100	56	100	100	5 611	100	100	10 336	100	100	764	100	100	382	100	100

Poznámka: Jednotlivé rozdíly mezi podíly nově přijatých žáků a absolventů jsou počítány jako poměrový ukazatel na základě výpočtu: podíl nově přijatých žáků v kraji/podíl absolventů v kraji. SVsVL – Střední vzdělání s výučním listem – H, E; SVsMZaOV – Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L/0; SV – Střední vzdělání (bez maturity a výučního listu) – J, C, D; SOVsMZ – Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou – M, NV – Nástavbové vzdělávání – L/5; VOV – vyšší odborné vzdělávání – N.

Zdroj: NÚV

Příloha č. 4 Vyhodnocení dosaženého stavu a změn proti předchozímu DZ MSK 2008 z hlediska stanovených cílů

Strategický cíl 1- Podpora kurikulární reformy		
Strategická opatření		**Naplnění cílů (strategických opatření)**
2.1.1 Vytváření podpůrných mechanismů k tvorbě školních vzdělávacích programů	**2.1.1.1 Podpora tvorby ŠVP na základních školách a gymnáziích**	■ plněno průběžně; systémový projekt Pilot G (zapojeno 1 gymnázium z MSK); ■ IPn: Kurikulum G, Metodika II (Metodický portál www.rvp.cz); ■ projekty jednotlivých škol v rámci OP VK, oblast podpory 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání.
	2.1.1.2 Podpora tvorby ŠVP na SOŠ a SOU s důrazem na rozvoj kompetencí absolventů, které vyžaduje trh práce	■ plněno průběžně; IPn: Kurikulum S (zapojeny 2 školy z MSK), Koordinátor S 1 (proškoleno 176 ped. pracovníků), Metodika II (Metodický portál www.rvp.cz); ■ projekty jednotlivých škol v rámci OP VK, oblast podpory 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání.
	2.1.1.3 Podpora tvorby školních vzdělávacích programů v základních uměleckých školách a střediscích volného času	■ plněno průběžně; IPn: Pilot ZUŠ (zapojeny 2 ZUŠ z MSK); ■ GP Artprogram (žadatel MÚZA) s cílem poskytování informací k tvorbě ŠVP řídícím pracovníkům (První Artprogram) a ped. pracovníkům (Druhý Artprogram) ZUŠ MSK; ■ IPn: Klíče pro život rozvoj – Rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání.
	2.1.1.4 Začlenění problematiky zdraví a péče o něj do ŠVP	■ plněno průběžně; program Škola podporující zdraví, v rámci programu vytvořena síť škol (MŠ, ZŠ, SŠ), v níž je zapojeno 40 škol z MSK; ■ učební materiály na portálu www.rvp.cz.
2.1.2 Podpora dalších oblastí souvisejících s kurikulární reformou	**2.1.2.1 Rozvíjení podnikatelského myšlení žáků a studentů**	■ plněno průběžně; zařazení kompetencí k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám do všech RVP a ŠVP; ■ obor nástavbového studia Podnikání v oborové nabídce středních škol, obor Podnikání byl postupně zapsán do nabídky 31 středních škol v MSK; ■ projekty jednotlivých škol v rámci GG OP VK zaměřené na klíčovou aktivitu „Rozvoj podn. znalostí, schopností a dovedností žáků v počát. vzdělávání (ZŠ, SŠ)“, vyhlášené v prvních třech kolech výzev (2009-2010).
	2.1.2.2 Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO)	■ plněno průběžně; dotační program na podporu školních aktivit v oblasti EVVO (podpořeno 116 projektů částkou cca 9 mil. Kč); ■ celokrajská konference EVVO pro školy a školská zařízení; ■ soutěž Ekologická škola v Moravskoslezském kraji.

Strategický cíl 2 - Podpora rozvoje odborného vzdělávání		
Strategická opatření		**Naplnění cílů (strategických opatření)**
2.2.1 Podpora rozvoje technického vzdělávání	**2.2.1.1 Zvýšení zájmu o vzdělávání v technických oborech**	■ plněno průběžně; jsou organizovány odborné soutěže a předmětové olympiády konané jak v rámci středních škol, tak na úrovni regionální, republikové a mezinárodní (mezinárodní soutěž žáků středních škol ve svařování Zlatý pohár Linde, Automechanik Junior, soutěže žáků stavebních oborů v rámci stavebního veletrhu FOR ARCH v Praze, odborné soutěže žáků organizované profesními cechy a svazy oborů vzdělání Truhlář, Klempíř, Pokrývač, Tesař, Zedník, Instalatér, Mechanik elektrotechnik, Elektrikář); ■ podpora kariérového poradenství směřujícího k podpoře technických oborů byla naplňována také prostřednictvím vyhlášených výzev v rámci globálních grantů MSK, kde jednou z aktivit byl rozvoj kariérového poradenství ve školách, včetně vyhledávání žáků ohrožených nesprávnou volbou nebo předčasným odchodem ze systému vzdělávání a osvětové a informační činnosti směřující k žákům a rodičům zaměřené na racionalizaci volby další vzdělávací cesty; ■ jsou organizovány burzy středních škol určené výhradně školám technického zaměření, např. s využitím prostředků SF EU i příspěvků místních zaměstnavatelů; MSK se podílí na realizaci krajské burzy škol v Ostravě s názvem Učeň, středoškolák, vysokoškolák, jejímž cílem je představení vzdělávací nabídky středních škol žákům základních škol, zákonným zástupcům, výchovným poradcům, zaměstnavatelům a dalším zájemcům o oblast středního vzdělávání; ■ zástupci zaměstnavatelů se spolu s vedením jednotlivých středních škol osobně účastní náborových aktivit v základních školách; ■ publicita a propagace technicky zaměřených projektů; ■ organizace volnočasových aktivit pro žáky ZŠ, pořádání školních konferencí středními školami za účasti ZŠ a ve spolupráci se zaměstnavateli; ■ aktivity na podporu rozvoje technického vzdělávání probíhaly v rámci projektu ForTech, který usiloval o propagaci technických a řemeslných oborů, na něj navázal projekt **Region4Tech**.
	2.2.1.2 Zajištění materiálních podmínek k podpoře technického vzdělávání	■ plněno průběžně; byly realizovány přímé investice kraje do rekonstrukcí a vybavení školních dílen pro tři školy zřizované krajem v celkové částce 20,1 mil. Kč; ■ vybudování nových a rekonstrukce stávajících dílen probíhají rovněž v rámci investičních akcí jednotlivých škol; ■ Moravskoslezským krajem byly realizovány, případně připravovány, projekty v rámci Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko (ROP): Vybavení oborových center - dřevoobráběcí CNC stroje, Centra technického vzdělávání na Bruntálsku, Multifunkční posluchárny, Modernizace škol ve stavebnictví, ELEKTROTECHNICKÁ CENTRA, Mechatronika, Multifunkční velkoprostorové odborné učebny – gastrocentra; dosud byly realizovány projekty v celkové částce 198,6 mil. Kč; ■ školy připravují a realizují své vlastní projekty ROP (viz bod 2.2.2.1).
2.2.2 Modernizace odborného vzdělávání	**2.2.2.1 Podpora moderních forem výuky odborných předmětů**	■ plněno průběžně; školy realizovaly své vlastní projekty zaměřené na modernizaci výuky v rámci Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko, příspěvkové organizace kraje podaly do dvou vyhlášených výzev 27 projektů v celkovém objemu 92,6 mil. Kč; ■ v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost školy mohly podávat projekty do globálních grantů MSK a Individuální projekty ostatní (školy získaly dotace pro 7 projektů v celkovém objemu 61,8 mil. Kč), zároveň jsou školy partnery v mnoha projektech ostatních subjektů; ■ kraj realizuje projekt TIME (tréninkové, inovační, metodické a edukační týmy škol poskytujících střední odborné vzdělání), který získal podporu ve výši 15 mil. Kč; ■ příprava a realizace krajských projektů v rámci ROP – viz 2.2.1.2.
	2.2.2.2 Podpora posílení mobilit, odborných stáží a výměn žáků, studentů a pedagogických pracovníků	■ plněno průběžně; od roku 2008 MSK realizuje rozvojový program Podpora projektů programu EU Leonardo a do roku 2011 bylo přerozděleno 1 830,9 tis. Kč; ■ plněno; v rámci programu Projekty partnerství Comenius Regio realizace projektu Vzdělávání v oborech služeb cestovního ruchu; ■ aktivity v této oblasti realizuje průběžně řada škol, zejména středních.

Strategický cíl 2 - Podpora rozvoje odborného vzdělávání		
Strategická opatření		**Naplnění cílů (strategických opatření)**
2.2.3 Rozvoj spolupráce škol se zaměstnavateli	**2.2.3.1 Podpora rozvoje prioritních kompetencí za účelem zvýšení konkurenceschopnosti pracovních sil vedoucí k zlepšení zaměstnatelnosti**	■ plněno průběžně; podpora klíčových kompetencí pedagogických pracovníků je realizována v rámci projektů zaměřených na DVPP (zejm. oblast podpory 1.3 GG MSK v rámci OP VK); ■ je aktuálně realizováno v rámci tzv. **Moravskoslezského paktu zaměstnanosti**, který je dohodou o strategickém partnerství Moravskoslezského kraje, Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje, Krajské hospodářské komory MSK a Regionální rady Regionu soudržnosti Moravskoslezsko při řešení dlouhodobě nepříznivé problematiky trhu práce. Mezi hlavní cíle paktu patří mj. zajištění technické a řemeslné excelence, podnikavosti a kreativity a příprava kompetentních lidí pro ekonomický rozvoj kraje.
	2.2.3.2 Zvýšení kvality a prohloubení dosavadní spolupráce vzdělavatelů a zaměstnavatelů	■ plněno průběžně; spolupráce MSK se zaměstnavateli v oblasti zajištění výuky oborů vzdělání požadovaných trhem práce, např. rozšíření oborové nabídky středních škol zřizovaných krajem o obory Hutník, Řezník - uzenář, Chemik operátor - průmyslová chemie a Kominík; ■ spolupráce škol a zaměstnavatelů byla realizována např. v rámci projektu Evropský projekt koordinovaného vzdělávání pedagogických pracovníků II, který navazuje na předchozí projekt realizovaný v období 2005–2008, v roce 2009 byla zástupci krajů a partnerských škol podepsána 3letá smlouva k projektu, partnery projektu podpořeného MŠMT jsou společnosti ŠKODA AUTO a. s., SCANIA CZECH REPUBLIC s. r. o. a Robert Bosch odbytová s. r. o., pilotní školou v rámci Moravskoslezského kraje zůstala i nadále Střední škola technická a dopravní, Ostrava-Vítkovice, příspěvková organizace; ■ příkladem partnerství zaměstnavatelů a škol v rámci projektů je také projekt IQ Auto (Inovace – Kvalifikace profesní přípravy); ■ dalším významným příkladem spolupráce zaměstnavatelů se školami je grantový projekt Střední škola - brána k technické kariéře, realizovaný Krajskou hospodářskou komorou MSK (zapojeno 12 středních škol a 14 průmyslových podniků); ■ příkladem krajského projektu v této oblasti je projekt TIME.

Strategický cíl 3 - Podpora využívání ICT a zlepšování komunikace v cizích jazycích		
Strategická opatření		**Naplnění cílů (strategických opatření)**
2.3.1 Zajištění přístupu k ICT a podpora inovativních metod ve výuce s využitím ICT	**2.3.1.1 Vzdělávání pracovníků ve školství v oblasti ICT**	■ plněno průběžně; projekt PERSPEKTIVA - předkladatel KVIC, zaměřil se především na vzdělávání učitelů v oblasti využívání ICT u nepočítačových předmětů, využívání elearningu ve výuce a přípravě na výuku; ■ projekt ELEKTRONICKÁ ŠKOLIČKA, předkladatel KVIC, projekt určen zejména pedagogickým pracovníkům mateřských škol se sídlem v Moravskoslezském kraji, projekt inovativně řeší v oblasti zvyšování digitální gramotnosti zapojení pedagogických pracovníků mateřských škol a přenos získaných zkušeností a ICT dovedností pedagogických pracovníků mezi MŠ a 1. ročníkem ZŠ; ■ projekty škol - neinvestiční projekty předložené do výzev v rámci globálního grantu OP VK vyhlašovaného MSK; projekty byly zaměřeny např. na využívání ICT ve všeobecně vzdělávacích a odborných předmětech, zlepšování podmínek pro využívání ICT žáky i učiteli, dále na podporu spolupráce škol v oblasti ICT, předávání informací, zkušeností a příkladů dobré praxe.
	2.3.1.2 Metodická podpora škol, tréninky, evaluace v oblasti ICT	■ plněno průběžně; informační centra Moravskoslezského kraje (ICeMSK), síť se postupně rozšiřuje, v roce 2011 tvořena 21 školami, metodická odpoledne, workshopy realizované školami a KVICem.
	2.3.1.3 Podpora vybavení škol a školských zařízení infrastrukturou, podpora zajištění připojení k internetu, přístupu k informačním zdrojům	■ plněno průběžně; finanční podpora z rozpočtu MSK školám zřizovaným MSK na pokrytí nákladů vynaložených školou v oblasti ICT - v tom např. platby za připojení k internetu, vybavení a obnova informačními a komunikačními technologiemi, správa ICT infrastruktury; ■ projekt Multifunkční posluchárny - předkladatel MSK, vytvoření materiálně-technické základny v podobě 2 multifunkčních posluchárен na dvou vybraných středních školách v Ostravě a Havířově, včetně vybavení prezentační a informační technikou; ■ projekty škol - investiční projekty předložené do výzev v rámci ROP NUTS II Moravskoslezsko.
	2.3.1.4 Podpora využívání ICT ve vzdělávání a začlenění e-learningu do vzdělávacího procesu	■ plněno průběžně; projekty škol - neinvestiční projekty předložené do výzev v rámci globálního grantu OP VK vyhlašovaného MSK; zaměřené mj. na zavádění e-learningu do výuky, předávání informací, zkušeností a příkladů dobré praxe v této oblasti; ■ soutěže s tématem ICT ve vzdělávání - TOPík - o nejzajímavější projekt s ICT tématikou (soutěž pro školy - učitelé i žáci), dále soutěž v MS Office (soutěž pro žáky), soutěž ORIGIN - soutěž o nejlepší elektronický výukový materiál z autorské dílny učitele (soutěž pro učitele).
2.3.2 Zlepšování jazykových dovedností pedagogů a žáků	**2.3.2.1 Podpora jazykového vzdělávání žáků**	■ plněno průběžně; projekty škol zřízených Moravskoslezským krajem podpořené v jednotlivých letech realizace DZ MSK v rámci rozvojového programu MSK „Podpora projektů EU Leonardo“ - dosud podpořeno celkem 30 škol; ■ projekty škol - neinvestiční projekty předložené do výzev v rámci globálního grantu OP VK vyhlašovaného MSK, v tom např.: Projekt Angličtina pro chemiky ve výrobě plastů a léčivých přípravků, žadatel Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola, Opava, příspěvková organizace.
	2.3.2.2 Rozvoj jazykových a metodických kompetencí pedagogických a odborných pracovníků ve školství	■ plněno průběžně; projekt CLIL - individuální projekt ostatní realizovaný z OP VK Národním institutem pro další vzdělávání, projekt byl zaměřen na podporu výuky formou Content and Language Integrated Learning (CLIL), cílovou skupinou projektu byli pedagogové z 2. stupně ZŠ a nižšího stupně víceletých gymnázií; ■ projekty škol a dalších subjektů - neinvestiční projekty předložené do výzev v rámci globálního grantu OP VK vyhlašovaného MSK, v tom např.: ■ projekt Angličtina pro strojaře, žadatel Střední škola průmyslová a umělecká, Opava, příspěvková organizace; ■ projekt Rozvoj kompetencí učitelů související s reformou, žadatel Slezská univerzita v Opavě; ■ rozvojový program MSK Podpora jazykového vzdělávání pedagogických pracovníků v MSK.
	2.3.2.3 Podpora mezinárodní spolupráce škol	■ plněno průběžně; projekty škol v rámci programu Leonardo - program zaměřený na podporu kvality, inovací a podporu odborného vzdělávání, od roku 2008 se v rámci programu Leonardo realizovalo 43 projektů mezinárodní spolupráce, ve kterých byly zapojeny školy zřizované MSK; ■ mezinárodní spolupráce škol v rámci aktivity e-Twinning (evropská aktivita iniciovaná Evropskou komisí a ministerstvy školství evropských zemí pro podporu spolupráce evropských škol na dálku prostřednictvím informačních a komunikačních technologií); ■ průběžně probíhala komunikace a spolupráce s NAEP v oblasti nabídky jednotlivých programů a možnosti realizace zahraničních výjezdů a výměnných pobytů.

Strategický cíl 4 - Vytváření krajského systému kvality vzdělávání		
Strategická opatření		**Naplnění cílů (strategických opatření)**
2.4.1 Podpora měření výsledků vzdělávání v základních a středních školách, reforma maturitní a závěrečné zkoušky	**2.4.1.1 Testování žáků 9. ročníků ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií**	■ splněno; realizace projektu Hodnocení výsledků vzdělávání žáků 9. tříd ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií 2008 se uskutečnila v rámci systémového projektu MŠMT KVALITA I, zapojeno bylo 231 škol z MSK; v následujících letech již obdobný projekt nebyl nerealizován.
	2.4.1.2 Projekt Testování žáků 1. a 3. ročníků oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou	■ plněno; projekt pokračoval, v letech 2007-2009 se uskutečnilo testování žáků 1. ročníku, na které navázalo v roce 2010 testování týchž žáků ve 3. ročníku, které proběhlo rovněž v roce 2011; tento cyklus bude ukončen v roce 2012, každoročně se do projektu zapojila většina středních škol; v roce 2011 byl zahájen druhý cyklus testování žáků 1. a 3. ročníku.
	2.4.1.3 Projekt Test moderních českých (československých) dějin	■ splněno; v r. 2008 se projektu Test moderních českých (československých) dějin zúčastnilo 48 středních škol; projekt byl jedním z východisek projektu v rámci OP VK Systémová podpora edukace moderní historie a výchovy k občanství ve školách Moravskoslezského kraje (EduČaS), jehož realizátorem je KVIC a partnerem MSK.
	2.4.1.4 Realizace kurzů Evaluace výsledků vzdělávání, Evaluace a autoevaluace školy, Kvalita ve vzdělávání, Vyškolení hodnotitelů základních a středních škol	■ splněno; kurzy byly realizovány v rámci projektu Ostravské univerzity Podpora efektivity vzdělávání v Moravskoslezském kraji: Evaluace a autoevaluace (proškoleno 159 ped. pracovníků), Evaluace výsledků vzdělávání (63 ped. pracovníků), Kvalita ve vzdělávání (41 ped. pracovníků), Vyškolení hodnotitelů základních a středních škol (20 ped. pracovníků), jednalo se o pedagogické pracovníky základních a středních škol, kurzy realizoval KVIC.
	2.4.1.5 Vytváření souboru úloh a testů k průběžnému hodnocení žáků	■ splněno; MEC vytvořil soubory testů pro zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků 5. a 9. roč. ZŠ (z JA, JN, JČ, M, Člověk a jeho svět, F, Př, Ch) a 1. a 3. roč. SŠ (z JČ, JA, JN, M a obecných studijních předpokladů); ■ KVIC pořádal kurz Efektivní využívání výstupů testování vědomostí (proškoleno 30 pedagogických pracovníků).
	2.4.1.6 Účast pedagogických pracovníků na vzdělávání k reformě maturitní zkoušky	■ splněno; vzdělávání pedagogických pracovníků probíhalo v rámci IPn OP VK Příprava podmínek reformované maturitní zkoušky, bylo proškoleno cca 900 ped. pracovníků, vzdělávání zajišťoval KVIC.
	2.4.1.7 Zapojení škol do cyklu programů Krok za krokem k nové maturitě	■ splněno; v říjnu 2010 se všechny střední školy zřizované MSK zapojily do tzv. Maturitní generálky, která měla ověřit funkčnost, spolehlivost a bezpečnost nové maturity.
	2.4.1.8 Podpora zavedení nové závěrečné zkoušky pro učební obory s výučním listem	■ plněno průběžně; příprava nové závěrečné zkoušky probíhá v rámci systémových projektů KVALITA I (2005-2008) a Nová závěrečná zkouška (2009-2012); jednotná zadání ZZ jsou školám zpřístupněna prostřednictvím webového portálu nové závěrečné zkoušky a při závěrečné zkoušce je mohou využívat všechny školy, které mají ve své vzdělávací nabídce zařazeny příslušné obory středního vzdělání s výučním listem.

Strategický cíl 4 - Vytváření krajského systému kvality vzdělávání		
Strategická opatření		**Naplnění cílů (strategických opatření)**
2.4.2 Provádění hodnocení škol zřizovatelem, systematická podpora škol a jejich zřizovatelů při zajišťování kvality vzdělávání	**2.4.2.1 Podpora a inovace Metodického a evaluačního centra (MEC) při Ostravské univerzitě**	■ splněno; ve spolupráci se sociálními partnery, např. MSK, MEC zajišťuje od roku 2007 plošné testování většiny SŠ s obory ukončenými maturitní zkouškou – testováni jsou žáci 1. a 3. ročníku, výstupem je zjištění relativního přírůstku znalostí; v roce 2011 realizoval testování žáků 5. a 9. roč. ZŠ (v celé ČR 620 ZŠ); poskytuje poradenské služby školám v oblasti autoevaluace, vydává metodické materiály k autoevaluaci, nabízí pomoc při zpracování projektů zaměřených na autoevaluaci, pořádá vzdělávací akce.
	2.4.2.2 Využívání závěrů z hodnocení škol při utváření krajských záměrů v oblasti školství	■ nesplněno; hodnocení škol zřizovatelem se neuskutečnilo, neboť projekt, který MSK předložil v roce 2008 do OP VK - Hodnocení škol zřizovatelem – komplexní program hodnocení škol - nebyl schválen k realizaci; v dalším období již nebyla vyhlášena adekvátní výzva.
	2.4.2.3 Vytvoření a udržování informačního systému škol a datového skladu	■ plněno průběžně; datový sklad údajů z hodnocení škol zřizovatelem nebyl vytvořen vzhledem k tomu, že hodnocení škol zřizovatelem se neuskutečnilo, školy využívají k uložení dat z vlastního hodnocení školy informační systém IS AUTOEVAL (inovován jako IS Diagnostic).
	2.4.2.4 Testování klimatu základních a středních škol	■ plněno; školy využívaly metodiku firmy DAP Services – 22 škol využilo produkt Třída v krizi, 82 škol produkt Vnitřní evaluace školy, 57 škol produkt Profil učitelského sboru a 41 škol produkt Profil učitele; ■ vzdělávání pedagogických pracovníků k tomuto tématu nabízel rovněž KVIC (proškoleno 26 pedagogických pracovníků).
	2.4.2.5 Hodnocení učebních textů a dalších vzdělávacích materiálů	■ plněno částečně; v rámci projektu Podpora efektivity vzdělávání v Moravskoslezském kraji se uskutečnil kurz Metodika evaluace učebnic a dalších edukačních materiálů (proškoleno bylo 25 pedagogických pracovníků); ■ informační systém pro podporu hodnocení a výběr učebnic určený pedagogickým pracovníkům.
	2.4.2.6 Vytvoření souboru kritérií a metodiky hodnocení základních a středních škol zřizovatelem	■ splněno; v rámci pilotního projektu Hodnocení škol zřizovatelem byla vytvořena metodika pro externí evaluaci zřizovatelem, jejíž součástí je i praktická příručka pro hodnocení; metodika je průběžně doplňována.
	2.4.2.7 Provádění hodnocení středních a základních škol zřizovatelem	■ plněno částečně; v roce 2008 předložil MSK do OP VK projekt Hodnocení škol zřizovatelem – komplexní program hodnocení škol, jehož cílem bylo zabezpečit kvalitu vzdělávání prováděním systematického, plošného a komplexního hodnocení středních škol zřizovaných MSK ve třech oblastech: vzdělávací proces, řízení školy a klima školy. Projekt nebyl schválen k realizaci a dosud nebyla vyhlášena adekvátní výzva.
2.4.3 Systematická podpora provádění vlastního hodnocení (autoevaluace) základních a středních škol	**2.4.3.1 Vytvoření souboru kritérií a metodiky vlastního hodnocení základních a středních škol, tj. modelu pro provádění vlastního hodnocení škol**	■ plněno průběžně; MEC vydal v roce 2008 metodické příručky pro provedení vlastního hodnocení mateřských, základních a středních škol obsahující soubor ukazatelů hodnocení, tyto příručky byly již dvakrát inovovány; kritéria a metodika vlastního hodnocení školy byly rovněž obsáhle zpracovány v rámci IPn Cesta ke kvalitě a jsou k dispozici všem školám.
	2.4.3.2 Vytvoření systému spolupráce škol v oblasti autoevaluace a rozvoje škol	■ systém spolupráce škol v oblasti autoevaluace nebyl vytvořen vzhledem k tomu, že se v průběhu realizace autoevaluačních aktivit neukázala potřeba spolupracovat v této oblasti.
	2.4.3.3. Realizace kurzu Poradce a Poradce pro základní a střední školy v oblastech - metodika výuky matematiky, českého a anglického jazyka	■ splněno; kurz Poradce pro základní a střední školy v oblastech – metodika výuky matematiky a českého jazyka pořádal KVIC, bylo proškoleno 152 pedagogických pracovníků; kurzy Poradce a Poradce pro základní a střední školy v oblasti metodiky výuky anglického jazyka se neuskutečnily.
	2.4.3.4 Činnost poradců pro základní a střední školy v oblastech vlastního hodnocení a rozvoje školy	■ splněno částečně; v kurzu Praktická autoevaluace, který pořádal KVIC, bylo proškoleno 70 pedagogických pracovníků, kteří mohou poskytovat poradenství v oblasti autoevaluace; ■ informační systém na podporu poradců nebyl vytvořen vzhledem k tomu, že v MSK nebyl realizován žádný další projekt zaměřený na oblast autoevaluace.
	2.4.3.5 Realizace kurzu „Rozvoj školy“ pro týmy pedagogických pracovníků škol	■ splněno; kurz Rozvoj školy se uskutečnil v rámci projektu Podpora efektivity vzdělávání v Moravskoslezském kraji (proškoleno 30 pedagogických pracovníků)

Strategický cíl 5 - Rovné příležitosti v přístupu ke vzdělávání		
Strategická opatření		**Naplnění cílů (strategických opatření)**
2.5.1 Podpora dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami	**2.5.1.1 Zajištění systému podpory vzdělávání nadaných žáků**	■ plněno průběžně; podpora nadaných žáků realizována prostřednictvím týmů školních poradenských pracovišť.
	2.5.1.2 Podpora vzdělávání žáků se zdravotním postižením	■ plněno průběžně; dotační program MŠMT, každoroční žádosti škol o dotaci na pomůcky rehabilitačního a kompenzačního charakteru; ■ zahájení realizace projektu Centra integrované podpory v MSK a podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami; ■ spolupráce s Krajskou radou pro zdravotně postižené v návaznosti na Krajský plán vyrovnávání příležitostí MSK.
	2.5.1.3 Vzdělávání dětí a žáků se sociálním znevýhodněním	■ plněno průběžně, např. dotační program MŠMT Podpora integrace romské komunity zaměřený na vzdělávání, doučování a volnočasové aktivity; ■ dotační program MŠMT Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol (v roce 2011 zapojeno 17 škol); ■ podpora v rámci projektů KVIC a zapojených škol (projekt Škola pro život); ■ RP MŠMT Na podporu škol, které realizují inkluzívní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním; ■ RP MŠMT Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním; ■ v oblasti předškolního vzdělávání je realizována Koncepce včasné péče o děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí (MŠMT), podpora vzniku přípravných tříd, rozšiřování počtu AP na školách (ve šk. roce 2010/2011 bylo v MSK 27 přípravných tříd).
	2.5.1.4 Podpora integrace romských žáků do majoritních školních kolektivů	■ plněno průběžně; RP MŠMT Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním (v roce 2009 to bylo 75 AP na 41 školách, v roce 2011 je to 82 AP na 45 školách); ■ dotační program MŠMT Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol; ■ program podpory aktivit příslušníků národnostních menšin - každoročně vyhlašuje kraj (roční fin. podpora MSK 850 tis. Kč); ■ podpora integrace romské komunity - program MŠMT na vzdělávání, doučování a volnočasové aktivity; ■ projektová činnost škol, OP VK, GG 1.2.
	2.5.1.5 Podpora integrace cizinců do škol a třídních kolektivů	■ plněno průběžně; aktivita naplňována prostřednictvím rozvojových programů MŠMT – školy vzdělávající cizince se do těchto RP průběžně zapojují; ■ kurzy Čeština pro cizince organizované dle aktuální potřeby v jednotlivých městech prostřednictvím např. Centra na podporu integrace cizinců, jazykových škol, vysokých škol; ■ krajským úřadem jsou určeny školy poskytující vzdělávání dětem cizinců – kontakt na tyto školy uveden na portálu MSK.

Strategický cíl 5 - Rovné příležitosti v přístupu ke vzdělávání		
Strategická opatření		**Naplnění cílů (strategických opatření)**
2.5.2 Vzdělávání pedagogických pracovníků k problematice dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami	**2.5.2.1 Vzdělávání pedagogických pracovníků k problematice specifického přístupu ke vzdělávání nadaných žáků**	■ plněno průběžně; metodická podpora pedagogických pracovníkům ze strany PPP; ■ realizace vzdělávacích akcí KVIC; ■ realizace vzdělávání IPPP ČR; ■ vzdělávání pro školní psychology a speciální pedagogy v rámci metodických setkání organizovaných Koordinační pracovní skupinou OŠMS.
	2.5.2.2 Zvyšování odborné kvalifikace asistentů pedagoga	■ plněno průběžně; vzdělávání asistentů pedagoga vedoucí k získání odborné kvalifikace je zajišťováno akreditovanými vzdělávacími programy pro asistenty pedagoga uskutečňovanými KVIC; ■ nabídka oboru vzdělání Pedagogika pro asistenty ve školství vyučovaného ve Střední škole prof. Zdeňka Matějčka, Ostrava-Poruba, 17. listopadu 1123, příspěvková organizace.
	2.5.2.3 Podpora rozvoje klíčových kompetencí pedagogických pracovníků dětských domovů směřující k vnitřní proměně zařízení pro ústavní výchovu	■ plněno; projekt v rámci OP VK, oblast podpory 3.2 Koordinace dalšího vzdělávání zaměstnanců dětských domovů, žadatel Dětský domov Srdce a Školní jídelna, Karviná-Fryštát, Vydmuchov 10, příspěvková organizace; partnery projektu jsou všechny dětské domovy zřizované krajem.
	2.5.2.4 Podpora meziresortní spolupráce složek podílejících se na péči o ohrožené děti, výměna zkušeností	■ plněno průběžně; průběžně probíhá spolupráce s odborem sociálních věcí (účast na jednáních a akcích souvisejících s péčí o ohrožené děti).
2.5.3 Podpora národnostního školství	**2.5.3.1 Podpora prezentace škol s polským jazykem vyučovacím na veřejnosti**	■ plněno průběžně; informace o školách s polským jazykem vyučovacím na webu MSK; ■ vzdělávací a projektové aktivity Pedagogického centra pro polské národnostní školství v Českém Těšíně (projekt Transgraniczna akademia sportowa - EF pro regionální rozvoj, projekt je zaměřen na implementaci inovačních metod tělesné výchovy); ■ podpora vzdělávání v polském jazyce je realizována prostřednictvím rozvojového programu MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy - školy mají možnost žádat o finanční podporu, školy MSK se do RP průběžně zapojují.
	2.5.3.2 Další vzdělávání pedagogických pracovníků v pohraničních oblastech	■ plněno; v rámci programu SOCRATES – Comenius 2.1 byl realizován projekt Život a učení v pohraničních regionech (KVIC), jeho cílem byl vývoj materiálů pro další vzdělávání pedagogů 2. stupně ZŠ a víceletých gymnázií v učební oblasti Člověk a společnost; ■ DVPP zajišťovala rovněž organizace KVIC a Pedagogické centrum pro polské národnostní školství v Českém Těšíně.

Strategický cíl 6 - Vytváření krajského systému poradenství		
Strategická opatření		**Naplnění cílů (strategických opatření)**
2.6.1 Rozvoj diagnostických a pedagogicko-psychologických služeb včetně výchovného poradenství	**2.6.1.1 Rozvoj školních poradenských pracovišť ve školách**	■ plněno průběžně; MSK podporuje vznik školních poradenských pracovišť, jejich počet každoročně stoupá (v roce 2008 bylo podpořeno 65 ŠPP, v roce 2011 pak již 90 ŠPP); ■ projekt MSK Integrace na druhou, zajištění podpory týmů ŠPP, vzdělávání, realizace aktivit na podporu žáků se SVP.
	2.6.1.2 Zajištění materiálně technických podmínek za účelem zkvalitnění diagnostických služeb školských poradenských zařízení	■ plněno průběžně; realizace projektu OP VK, GG 1.2 Rozvoj podpory rovných vzdělávacích příležitostí žáků v MSK rozšířením a zdokonalením poradenských služeb v pedagogicko-psychologických poradnách MSK žadatele PPP Nový Jičín a partnerů (všech PPP), cílem je zkvalitnění poradenských služeb a podpora žáků se SVP; ■ příprava krajských projektů v rámci ROP: Diagnostické nástroje, ICT a pomůcky pro PPP a Diagnostické nástroje, ICT a pomůcky pro SPC - cíl zkvalitnění vybavenosti diagnostickými nástroji, ICT a speciálními pomůckami; ■ zkvalitnění poradenských služeb, zkrácení čekacích lhůt na vyšetření vlivem částečného dovybavení poraden diagnostickými nástroji a ICT financovaného z rozpočtu MSK.
2.6.2 Systematická podpora kariérového poradenství	**2.6.2.1 Průběžná aktualizace údajů o nabídce počátečního a dalšího profesního vzdělávání škol a dalších vzdělávacích institucí na regionální úrovni**	■ plněno průběžně; aktualizace údajů o nabídce vzdělávání je zajišťována Informačními a poradenskými středisky pro volbu a změnu povolání (IPS); ■ informace o nabídce počátečního a dalšího profesního vzdělávání škol je uvedena na webu MSK a pravidelně aktualizována.
	2.6.2.2 Sběr informací a interpretace dat o potřebách aktérů trhu práce a vzdělavatelů, analýzy o vývoji a výhledu potřeb profesní struktury v kraji	■ plněno průběžně; na národní úrovni funguje portál Ministerstva práce a sociálních věcí, který poskytuje informace např. o počtu nezaměstnaných absolventů dle jednotlivých škol a je dostupný na www.portal.mpsv.cz; ■ dalším informačním zdrojem je systém Průvodce světem povolání, který je zdarma dostupný na www.gwo.cz, tento systém je profesní databází určenou pro žáky, studenty, rodiče a výchovné poradce, v současnosti rovněž funguje Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce s názvem ISA, který je dostupný na www.infoabsolvent.cz; ■ na regionální úrovni v rámci projektu Střední škola - brána k technické kariéře byl vytvořen webový portál www.studentprofil.cz, který funguje jako komunikační platforma mezi žáky/studenty a zaměstnavateli; ■ analýzy týkající se uplatnitelnosti absolventů na trhu práce v daném oboru pravidelně využívané při posuzování žádostí o provedení změn ve školském rejstříku a při dalších koncepčních záležitostech.
	2.6.2.3 Podpora kariérového poradenství na školách	■ plněno průběžně; podpora kariérového poradenství byla zejména naplňována prostřednictvím vyhlášených výzev v rámci globálních grantů MSK oblast podpory 1. 1, kde jednou z aktivit byl rozvoj kariérového poradenství ve školách, včetně vyhledávání žáků ohrožených nesprávnou volbou nebo předčasným odchodem ze systému vzdělávání a osvětové a informační činnosti směřující k žákům a rodičům zaměřené na racionalizaci volby další vzdělávací cesty; ■ MSK se podílí na realizaci akce Učeň, středoškolák, vysokoškolák, jejímž cílem je představení vzdělávací nabídky středních škol žákům základních škol, zákonným zástupcům, výchovným poradcům, zaměstnavatelům a dalším zájemcům o oblast středního vzdělávání; ■ spolupráce s úřadem práce v oblasti vzájemného poskytování informací o počtu nezaměstnaných absolventů škol v MSK a o vývoji vzdělávací nabídky škol; ■ konání odborných soutěží a předmětových olympiád jak v rámci středních škol, tak na úrovni regionální, republikové a mezinárodní (mezinárodní soutěž žáků středních škol ve svařování Zlatý pohár Linde, soutěže žáků stavebních oborů v rámci stavebního veletrhu FOR ARCH v Praze, Automechanik Junior, republikové soutěže žáků oborů vzdělání Truhlář, Klempíř, Pokrývač, Tesař, Zedník, Instalatér, Mechanik elektrotechnik, Elektrikář); ■ pořádaní burz škol, kde se představují obory vzdělání SŠ žákům druhého stupně ZŠ; ■ specializační studium pro výchovné poradce ZŠ a SŠ, které nabízí např. Ostravská univerzita v Ostravě.

Strategický cíl 6 - Vytváření krajského systému poradenství		
Strategická opatření		**Naplnění cílů (strategických opatření)**
2.6.3 Systematická podpora prevence sociálně patologických jevů dětí a mládeže	**2.6.3.1 Podpora Školních preventivních strategií**	■ plněno průběžně; v rámci MSK pracuje preventivní tým, který tvoří oblastní metodici preventivních aktivit a krajský koordinátor prevence, preventivní tým poskytuje jednotné informace z oblasti legislativní, dotační, efektivních forem prevence, metodiky postupu řešení výskytu rizikového chování u dětí apod., preventivní tým vyhodnocuje situaci v jednotlivých okresech z hlediska výskytu rizikových forem chování a podílí se na tvorbě strategických dokumentů kraje; ■ finanční podpora prevence rizikových forem chování formou dotačních programů (v letech 2006-2010 to bylo celkem 4 485 785 Kč z finančních prostředků MŠMT a 3 600 000 Kč z prostředků MSK), cílem těchto dotačních programů je finančně podporovat aktivity specifické primární prevence.
	2.6.3.2 Podpora programů aktivního využívání volného času dětí a mládeže (včetně sportovních aktivit)	■ plněno průběžně; aktivity byly podporovány v rámci dotačních titulů Podpora aktivit v oblasti sportu, Významné akce kraje - využití volného času a Významné akce kraje - tělovýchovná činnost (v r. 2008 bylo na výše uvedené dotační tituly vynaloženo celkem 8,6 mil. Kč, v r. 2010 to bylo 9,8 mil. Kč).
	2.6.3.3 Poskytování informací a poradenství, metodická podpora v oblasti prevence sociálně patologických jevů	■ plněno průběžně; aktivita je plněna formou metodických setkání preventivního týmu MSK v průměru čtyřikrát ročně; ■ Prevence rizikových projevů chování - krajská konference pod záštitou hejtmana kraje (koná se již od roku 2008), každoroční podpora MSK 80 tis. Kč (konference je určena především pro školní metodiky prevence a další pedagogické pracovníky zabývající se prevencí rizikových forem chování u dětí a mládeže).
	2.6.3.4 Podpora rozvoje školských zařízení pro zájmové vzdělávání, zejména středisek volného času	■ plněno průběžně; projekt Klíče pro život - rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání (projekt NIDM a MŠMT, OP VK), projekt je určen osobám pracujícím s dětmi a mládeží v oblasti volného času, zapojení některých SVČ, školních klubů a školních družin v MSK.
	2.6.3.5 Zvyšování kompetencí učitelů v pedagogicko--psychologické a sociální práci	■ plněno průběžně; realizace projektu MSK Vytváření pozitivního sociálního prostředí ve školách (v partnerství s Centrem nové naděje Frýdek-Místek, OP VK, Ipo), cílem projektu je zvyšování kompetencí pedagogů v problematice prevence a řešení rizikových forem chování; ■ Ostravská univerzita v Ostravě realizovala kvalifikační studium pro školní metodiky prevence.

Strategický cíl 7 - Zvyšování profesionality pedagogických pracovníků		
Strategická opatření		**Naplnění cílů (strategických opatření)**
2.7.1 Podpora vytváření nabídky vzdělávání pedagogických pracovníků základních škol	**2.7.1.1 Rozvoj informačního portálu a koordinace nabídky KVIC k DVPP v MSK**	■ plněno průběžně; průběžná aktualizace a rozšiřování informačního portálu na internetových stránkách KVIC na základě aktuálních potřeb škol; ■ rozšíření informačního portálu o osobní karty absolventů a škol MSK umožňující přehled o absolvovaných vzdělávacích programech.
	2.7.1.2 Podpora spolupráce s vysokými školami v oblasti počátečního vzdělávání pedagogických pracovníků základních škol	■ plněno průběžně; projekt SYNERGIE - spolupráce VŠ se ZŠ a SŠ, předkladatel Ostravská univerzita v Ostravě, cílem projektu je posílení spolupráce VŠ se ZŠ a SŠ a vytvoření stabilní a funkční platformy pro posílení vzájemných vztahů, a to v úrovni přípravy budoucích učitelů a pedagogických pracovníků, poradenských služeb a aktivit, podpory talentovaných žáků, popularizace jednotlivých vědních oborů, propagace vysokoškolského studia; ■ spolupráce kraje - účast na konferencích, diskusních fórech, pracovních jednáních týkajících se dalšího směřování přípravy budoucích pedagogů.
	2.7.1.3 Koordinace a zajišťování nabídky akcí pro naplnění krajských priorit v oblasti DVPP	■ plněno průběžně; koordinační aktivity v oblasti DVPP zastřešované KVIC - nabídka kurzů DVPP, metodická odpoledne, semináře, konference, realizace projektů zacílených na podporu vzdělávání pracovníků ve školách a školských zařízeních MSK, sdílení příkladů dobré praxe; ■ projekty, ve kterých jsou cílovou skupinou pedagogičtí pracovníci ZŠ i SŠ, viz dále 2.7.2.2.

Strategický cíl 7 - Zvyšování profesionality pedagogických pracovníků		
Strategická opatření		**Naplnění cílů (strategických opatření)**
2.7.2 Podpora vytváření nabídky vzdělávání pedagogických pracovníků středních a vyšších odborných škol	**2.7.2.1 Pokračování spolupráce kraje s vysokými školami v oblasti počátečního vzdělávání pedagogických pracovníků**	■ plněno průběžně; projekt SYNERGIE - Spolupráce VŠ se ZŠ a SŠ, předkladatel Ostravská univerzita v Ostravě, viz informace 2.7.1.2; ■ spolupráce kraje – účast na konferencích, diskusních fórech, pracovních jednáních týkajících se dalšího směřování přípravy budoucích pedagogů.
	2.7.2.2 Zajišťování nabídky DVPP v souladu s prioritami kraje	■ plněno průběžně; neinvestiční projekty předložené do výzev v rámci globálního grantu OP VK vyhlašovaného MSK zaměřené na podporu profesního rozvoje pedagogických pracovníků škol a školských zařízení např. v oblastech kurikulární reformy, výuky cizích jazyků, výuky technických a přírodovědných předmětů a řemesel, ICT ve výuce; ■ neinvestiční projekty individuální národní a individuální ostatní, např.: - projekt Modulový systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v Moravskoslezském kraji, předkladatel Ostravská univerzita v Ostravě, partner Slezská univerzita v Opavě, cílem projektu je zvýšit odbornou a pedagogickou úroveň pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v MSK vytvořením a realizací akreditovaných kurzů zaměřených jak na rozšíření všeobecné kvalifikace učitelů v oblasti využití ICT, tak na zvýšení znalostí a kompetencí učitelů ve vlastních specializacích, dále je projekt zaměřen na rozšíření jazykových schopností a na zvýšení kompetencí řídících pracovníků ve školství; - projekt TIME (tréninkové, inovační, metodické a edukační týmy škol poskytujících střední odborné vzdělání), předkladatel MSK - viz informace 2.7.2.3; - projekt Systémová podpora edukace moderní historie a výchovy k občanství ve školách Moravskoslezského kraje, předkladatel KVIC, partner MSK, individuální projekt ostatní, projekt je zacílený na zlepšení kompetencí pedagogických pracovníků ZŠ a SŠ v MSK v edukaci moderní historie; - projekt Efektivní management škol, předkladatel KVIC, účelem projektu je vytvořit a vyzkoušet nové a inovované vzdělávací programy pro rozvoj manažerských dovedností a pro tréninky kompetencí manažerů; - projekt Perspektiva 2010, předkladatel MSK - viz informace 2.3.1.1; - realizace rozvojového programu ve vzdělávání Další vzdělávání pedagogických pracovníků v souvislosti se zavedením nové maturitní zkoušky, rozvojový program MŠMT, přibližně 900 pedagogických pracovníků proškoleno KVIC Nový Jičín.
	2.7.2.3 Podpora získávání kompetencí pedagogických pracovníků pro potřeby trhu práce	■ plněno průběžně; projekt IQ AUTO, cílem projektu bylo vytvoření systému DVPP pro pedagogy odborných předmětů a odborného výcviku v oborech podporujících automobilový průmysl; projekt byl založen na vytvoření systému regionálního partnerství zástupců členských firem Sdružení automobilového průmyslu, středních odborných škol a místních úřadů práce; ■ na projekt IQ AUTO navazuje projekt IQ Industry (Inovace - kvalifikace profesní přípravy), projekt je určen pro učitele odborných předmětů a praktického vyučování SOŠ a VOŠ v technických oborech a učitele environmentální výchovy, jsou vytvářeny, akreditovány a realizovány programy DVPP pro technické obory a program DVPP v oblasti uplatňování OZE (obnovitelné zdroje energie) a energetických úspor ve stavebnictví, pořádány semináře k OZE a k EVVO; ■ projekt Evropský projekt koordinovaného vzdělávání pedagogických pracovníků, cílem projektu bylo poskytnout informační a technickou podporu odborným školám vyučujícím obory zaměřené na automobilový průmysl, návazně v další etapě také přispět k prohlubování odborné kvalifikace pedagogických pracovníků středních škol s technickým zaměřením; ■ projekt TIME (tréninkové, inovační, metodické a edukační týmy škol poskytujících střední odborné vzdělání), předkladatel MSK, cílem projektu je podpořit spolupráci škol a zaměstnavatelů při tvorbě a realizaci modulů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a metodik na podporu odborného vzdělávání, projekt je určen učitelům odborných předmětů, odborného výcviku a praktického vyučování a vedoucím školních týmů.

Strategický cíl 8 - Rozvoj dalšího vzdělávání ve školách		
Strategická opatření		**Naplnění cílů (strategických opatření)**
2.8.1 Rozšíření vzdělávací nabídky dalšího vzdělávání ve školách	**2.8.1.1 Vytváření modulárně uspořádaných vzdělávacích programů škol s cílem získávání dílčích kvalifikací**	■ plněno průběžně; realizace opatření probíhá ve školách, které nabízejí veřejnosti možnost dalšího vzdělávání, jak v rámci běžné činnosti, tak zejména pomocí projektů; ■ kraj na svých webových stránkách http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_119.html poskytuje přehled škol, ve kterých lze vykonat zkoušky z některé z dílčích kvalifikací a získat celostátně platné osvědčení potvrzující požadované znalosti a dovednosti; ■ opatření je jednou z aktivit individuálního projektu národního UNIV 2 – KRAJE (Proměna škol v centra celoživotního učení), do projektu je zapojeno 35 středních škol MSK; ■ opatření bylo jednou z aktivit předcházejícího systémového projektu MŠMT Uznávání výsledků neformálního a informálního vzdělávání (UNIV).
	2.8.1.2 Tvorba vzdělávacích programů dalšího profesního vzdělávání na základě analýz potřeb trhu práce	■ plněno průběžně; školy realizující další vzdělávání (jejich přehled je na http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_119.html) standardně vytvářejí nebo aktualizují vzdělávací programy pro potřeby dalšího vzdělávání, a to ve spolupráci se zaměstnavateli, ÚP, cechy a asociacemi a dalšími sociálními partnery; je tak zajištěna provázanost na trh práce; ■ tvorba vzdělávacích programů často patří mezi aktivity projektů, ve kterých je škola příjemcem podpory nebo partnerem projektu (IPo OP VK, GG MSK).
	2.8.1.3 Rozšíření vzdělávací nabídky škol o nové nebo inovované kurzy dalšího vzdělávání, zejména o modulárně uspořádané vzdělávací programy	■ plněno v rámci běžné činnosti škol; nabídka kurzů je průběžně školami aktualizována, přizpůsobována a rozšiřována v závislosti na požadavcích veřejnosti, zaměstnavatelů, ÚP a příp. dalších subjektů (přehled škol, viz http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_119.html); ■ informace o kurzech jsou zveřejňovány na webových stránkách jednotlivých škol a kraje.
	2.8.1.4 Zapojení škol do systémových projektů a globálních grantů MSK zaměřených na další vzdělávání	■ plněno průběžně; školy z MSK aktivně spolupracovaly např. na systémových a národních projektech UNIV, NSK, Kompetence; ■ do roku 2007 bylo v kraji realizováno grantové schéma vyhlášené MŠMT Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních, podprogram C Rozvoj vzdělávání a dalšího vzdělávání na středních a vyšších odborných školách (OP RLZ 3.1); ■ od roku 2009 v rámci OP VK, oblasti podpory 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání v Moravskoslezském kraji realizován globální grant MSK; v roce 2009 a 2010 byly vyhlášeny dvě výzvy (do 1. výzvy předloženo 91 projektů, z toho 10 předložily střední školy a 4 z nich byly úspěšné; do 2. výzvy předloženo 97 projektů, z toho 9 předložily střední školy a 5 z nich bylo úspěšných).
	2.8.1.5 Rozšíření sítě škol nabízejících další vzdělávání	■ plněno průběžně; mj. prostřednictvím zapojení škol do národních a systémových projektů UNIV (http://www.univ.nuov.cz/), UNIV 2 - KRAJE (http://www.nuov.cz/univ2k) a globálního grantu MSK, oblasti podpory 3.2 - Podpora nabídky dalšího vzdělávání v Moravskoslezském kraji (http://www.nuts2moravskoslezsko.cz/op_vk_20.html); ■ od roku 2008 se zvýšil počet členů zájmového sdružení právnických osob „Svět vzdělávání - síť místních center celoživotního vzdělávání“ cca o 10 škol; jeho cílem je provozování organizované sítě jednotlivých místních center celoživotního vzdělávání, především středních škol zřizovaných MSK.

Strategický cíl 8 - Rozvoj dalšího vzdělávání ve školách		
Strategická opatření		**Naplnění cílů (strategických opatření)**
2.8.2 Zvýšení účasti v dalším vzdělávání	**2.8.2.1 Posílení spolupráce a komunikace škol, zaměstnavatelů a profesních komor, úřadů práce, vzdělavatelů, veřejného sektoru, vzdělávaných**	■ plněno; rozvoj komunikace a spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, úřady práce, vzdělavateli, veřejným sektorem a vzdělávanými probíhá standardně v rámci běžné činnosti škol, např. v oblasti spolupráce s ÚP se školy podílí mimo jiné na realizaci rekvalifikačních kurzů v kraji (podrobněji viz Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Moravskoslezském kraji (http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_dokumenty.html); ■ spolupráce sociálních partnerů byla projednávána v Radě pro rozvoj lidských zdrojů v Moravskoslezském kraji (tvoří ji zástupci škol, zaměstnavatelů, ÚP, KHK, MSK), výstupem jednání je např. materiál „Analýza současného stavu a návrh opatření k rozvoji středního odborného vzdělávání v Moravskoslezském kraji“, který definuje úkoly týkající se jak spolupráce sociálních partnerů, tak rozvoje dalšího vzdělávání ve školách.
	2.8.2.2 Otevírání a zpřístupnění škol široké veřejnosti (komunitní školy)	■ plněno průběžně; školy využívají svůj prostorový, materiální a personální potenciál pro další vzdělávání, které organizují samy, nebo alespoň pro tento účel pronajímají své prostory a vybavení, případně vzdělávání zajišťují i lektorsky; ■ v MSK působí osm tzv. komunitních škol, které v rámci udržitelnosti krajského investičního projektu „Podpora rozvoje komunitních škol“ nabízejí zájemcům z řad veřejnosti např. vzdělávací kurzy, kroužky, vernisáže, výstavy či semináře (podrobněji viz http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/eu/projekt-podpora-rozvoje-komunitnich-skol-12140/).
	2.8.2.3 Zvýšení poptávky po dalším vzdělávání	■ plněno průběžně; ke zvýšení poptávky po dalším vzdělávání přispěly globální schéma a grant realizované MSK v rámci OP RLZ (Rozvoj vzdělávání a dalšího vzdělávání na středních a vyšších odborných školách) a OP VK (Podpora nabídky dalšího vzdělávání v Moravskoslezském kraji) nebo také informační podpora dalšího vzdělávání ve středních školách na webových stránkách Moravskoslezského kraje http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_119.html.
2.8.3 Podpora kvality a efektivity dalšího vzdělávání	**2.8.3.1 Využívání možnosti zhodnotit výsledky formálního, neformálního a informálního vzdělávání, tzn. ustanovení zákona o ověřování a uznávání výsledků DV v praxi**	■ plněno; možnosti dané zákonem využívají hlavně školy (přehled viz http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_119.html), které se staly autorizovanými osobami, a nabízejí další vzdělávání či možnost získat dílčí kvalifikace; v těchto školách mohou zájemci získat úplnou nebo dílčí kvalifikaci (osvědčení), bez ohledu na to, zda se ověřované dovednosti naučili ve škole (formálně), v kurzu, v praxi nebo samostudiem (neformálně a informálně); ■ hodnocení výsledků formálního, neformálního a informálního vzdělávání probíhá v rámci běžné činnosti škol nebo projektových aktivit, např. aktivity projektů UNIV a UNIV 2 – KRAJE a projektů realizovaných v rámci globálních schémat a grantů.
	2.8.3.2 Zvyšování profesionality vzdělavatelů v DV	■ plněno; opatření realizováno prostřednictvím globálního grantu MSK v rámci OP VK, oblasti podpory 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání v Moravskoslezském kraji (aktivita: vzdělávání pedagogů, lektorů, řídících a organizačních pracovníků škol a dalších vzdělávacích a poradenských středisek působících v oblasti specializačního vzdělávání a vzdělávání pro udržitelný rozvoj); ■ aktivity týkající se vzdělávání lektorů jsou i obsahem projektu UNIV 2 – KRAJE.

Příloha č. 5 Přehled projektů a programů v programovém období 2007-2013

a) Systémové a individuální projekty národní, jejichž realizace se vztahuje k období 2008-2011

Název	Druh, operační program	Stručný obsah
METODIKA II (Metodická podpora růstu kvality učitelské profese)	OP VK, IPn, MŠMT, partneři NÚOV, VÚP	■ systematická podpora učitelů v oblasti metodiky a didaktiky ■ virtuální komunity ■ efektivní způsoby vzdělávání ■ sdílení zkušeností ■ metodický portál www.rvp.cz
Pilot G (Tvorba a ověřování pilotních ŠVP ve vybraných gymnáziích)	OP RLZ, systémový projekt MŠMT, partner VÚP	■ pomoc gymnáziím při tvorbě a realizaci ŠVP ■ ověření ŠVP na pilotních gymnáziích ■ metodická podpora a vstupní vzdělávání pro všechna gymnázia v ČR
Kurikulum G (Podpora učitelů gymnázií jako pilířů kvality gymnaziálního vzdělávání)	OP VK, IPn, MŠMT, partner VÚP	■ podpora zavádění výuky podle nového kurikula ■ metodická podpora koordinátorům ŠVP a učitelům na gymnáziích ■ sdílení zkušeností ■ virtuální hospitace ■ oborové semináře ■ internetový komunitní prostor ■ výzkum Kvalitní škola - monitoring a vyhodnocování výsledků kurikulární reformy
Pilot S (Tvorba a ověřování pilotních školních vzdělávacích programů ve vybraných SOŠ a SOU)	OP RLZ, systémový projekt MŠMT, partner NÚOV	■ pomoc při tvorbě ŠVP ■ podpora tvorby pilotních ŠVP ■ 30 SOŠ a SOU z celé ČR ■ podklady pro přípravu pedagogů na tvorbu kurikula
Koordinátor S1 (Příprava vedoucích pracovníků a koordinátorů středních odborných škol na tvorbu a realizaci ŠVP)	OP VK, IPn, MŠMT, partneři NÚOV a NIDV	■ realizace systémové aktivity na národní úrovni ■ příprava vedoucích pracovníků a koordinátorů na tvorbu a zavádění ŠVP ■ posílení kompetencí pedagogů SOŠ
Kurikulum S - Podpora plošného zavádění školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání	OP VK, IPn, MŠMT, partner NÚOV	■ využití zkušeností pilotních škol z projektu Pilot S ■ pomoc středním školám při kurikulární reformě ■ zřízení regionálních konzultačních center
Pilot ZUŠ (Podpora činnosti základního uměleckého školství při zavádění nového kurikula do praxe)	OP VK, IPn, MŠMT, partner VÚP	■ podpora vybraných ZUŠ při zavádění nového kurikula ■ využití získaných zkušeností v celé síti základního uměleckého školství v ČR ■ dopracování RVP ZUV a Manuálu pro tvorbu ŠVP
Klíče pro život - Rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání	OP VK, IPn, MŠMT, partner NIDM	■ posílení celoživotního vzdělávání lidí pracujících s dětmi a mládeží ■ zkvalitnění systému podporujícího trvalý a udržitelný rozvoj zájmového a neformálního vzdělávání
Kvalita I Vytvoření systému externího monitorování a hodnocení včetně zřízení Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání (včetně informační a poradenské činnosti)	OP RLZ, systémový projekt MŠMT, partner NÚOV	■ vzdělávání pedagogických a organizačních pracovníků v oblasti hodnocení základního vzdělání, reformy maturitní zkoušky a reformy závěrečné zkoušky v učebních oborech ■ vzdělávání pracovníků zajišťujících mezinárodní šetření ■ semináře o evaluaci pro pedagogy, řídící pracovníky a pracovníky odborů školství krajských úřadů ■ informační kampaň pro širší veřejnost
Příprava podmínek reformované maturitní zkoušky	OP VK, IPn, MŠMT, partner CERMAT a NIDV	■ komplexní příprava metodik, podmínek a postupů reformované státní maturitní zkoušky ■ přímá podpora hlavních cílů referenčního rámce ■ výsledky vzdělávání jako zpětná vazba pro řízení kvality, monitorování výsledků změn a naplňování záměrů škol, zřizovatelů i resortu
Nová závěrečná zkouška	OP VK, IPn, MŠMT, řešitel NÚOV	■ vývoj, realizace a podpora centrálně řízených evaluačních procesů při ukončování vzdělávání v oborech vzdělání s výučním listem

Název	Druh, operační program	Stručný obsah
AUTOEVALUACE – vytváření systému a podpory škol v oblasti vlastního hodnocení aneb Cesta ke kvalitě	OP VK, IPn, MŠMT, partneři NÚOV a NIDV	■ podpora autoevaluačních procesů na školách ■ provázání autoevaluace a externí evaluace k trvalému zvyšování kvality práce škol ■ strukturovaná nabídka ověřených evaluačních nástrojů a postupů ■ podpůrný poradenský systém ■ sdílení zkušeností mezi školami ■ DVPP v problematice autoevaluace ■ metodika posuzování kvality autoevaluace
Centra podpory inkluzívního vzdělávání	OP VK, IPn, MŠMT, partner Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR	■ vznik Center podpory inkluzívního vzdělávání ■ podpora zavádění inkluzívních hodnot do vzdělávání na základních školách
Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy (VIP Kariéra II)	OP VK, IPn, MŠMT, partner NÚOV	■ rozšířit a zkvalitnit kariérové poradenství ve školách ■ provázanost mezi poradenskými subjekty ■ systém poradenských služeb pomáhající ve všech uzlových bodech vzdělávání a kariérového rozhodování
UNIV 2 – KRAJE (Proměna škol v centra celoživotního učení)	OP VK, IPn, MŠMT, partner NÚOV	■ proměna středních škol v centra celoživotního učení ■ návaznost na projekt UNIV

b) Projekty MSK, jejichž realizace se vztahuje k období 2008-2011

Název	Operační program/financování	Stručný obsah
Spaces for Learning (Místa k učení)	Comenius Regio	■ mezinárodní odborné stáže a praxe za účelem výměny zkušeností a zvyšování kompetencí pedagogů v oblasti EVVO ■ zmapování vhodných míst pro učení EVVO ■ partnerství s East Lothian Region ve Skotsku
Vzdělávání v oborech služeb cestovního ruchu	Comenius Regio	■ výměna informací a poznatků partnerských regionů v odborném vzdělávání oborů služeb cestovního ruchu ■ řešení problémových otázek profesní výchovy a odborného vzdělávání
Intercultural learning on the field of music education (Mezinárodní výměna zkušeností v oblasti uměleckého školství)	Comenius Regio	■ rozvoj společenského a kulturního partnerství mezi Estonskem a ČR ■ poznávání hudebních tradic obou zemí ■ navázání spolupráce mezi regiony, výměna zkušeností v oblasti uměleckého vzdělávání
Zkvalitnění systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v MSK	OP VK, IPo Prioritní osa 1 Počáteční vzdělávání Oblast podpory 1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	■ odborné vzdělávání pedagogických pracovníků, školních psychologů a školních speciálních pedagogů ve školách, které zřizují školní poradenská pracoviště
Centra integrované podpory v MSK a podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	OP VK, IPo Prioritní osa 1 Počáteční vzdělávání Oblast podpory 1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	■ transformace SPC na centra integrované podpory zajišťující poradenské, intervenční a metodické služby pro individuálně integrované žáky se zdravotním postižením, jejich rodiče a pedagogy ■ vzdělávání pedagogických pracovníků partnerských organizací, kteří se budou na činnosti center integrované podpory přímo podílet
Vytváření pozitivního sociálního prostředí ve školách	OP VK, IPo Prioritní osa 1 Počáteční vzdělávání Oblast podpory 1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	■ podpora systematických preventivních programů pro žáky ■ zvyšování klíčových soc. kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikových projevů chování ve školách v Moravskoslezském a Olomouckém kraji ■ primární soběstačnost škol v oblasti prevence, s dopadem na podporu pozitivního sociálního klimatu na školách

Název	Operační program/financování	Stručný obsah
TIME (tréninkové, inovační metodické a edukační týmy škol poskytujících střední odborné vzdělání)	OP VK, IPo Prioritní osa 1 Počáteční vzdělávání Oblast podpory 1.3 Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení	■ nastavení podmínek systematického odborně a profesně orientovaného vzdělávání středoškolských odborných učitelů v rámci DVPP ■ vzdělávání cílových skupin ve spolupráci se zástupci zaměstnavatelské sféry
Centra technického vzdělávání na Bruntálsku	ROP NUTS II Moravskoslezsko Prioritní osa 2 Podpora prosperity regionu Oblast podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb Dílčí oblast podpory 2.1.1 Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání	■ vybavení zapojených škol autoopravárenskou, strojírenskou technikou, klasickými obráběcími stroji, obráběcími stoji CNC, svařovací technikou a didaktickými pomůckami
Vybavení oborových center - dřevoobráběcí CNC stroje	ROP NUTS II Moravskoslezsko Prioritní osa 2 Podpora prosperity regionu Oblast podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb Dílčí oblast podpory 2.1.1 Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání	■ modernizace strojního a didaktického vybavení zapojených škol
Multifunkční posluchárny	ROP NUTS II Moravskoslezsko Prioritní osa 2 Podpora prosperity regionu Oblast podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb Dílčí oblast podpory 2.1.1 Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání	■ vybavení dvou škol zřizovaných MSK audiovizuální technikou
Modernizace škol ve stavebnictví	ROP NUTS II Moravskoslezsko Prioritní osa 2 Podpora prosperity regionu Oblast podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb Dílčí oblast podpory 2.1.1 Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání	■ budování odborných a speciálních učeben, laboratoří a dílen pro počáteční vzdělávání žáků stavebních oborů
ELEKTROTECHNICKÁ CENTRA	ROP NUTS II Moravskoslezsko Prioritní osa 2 Podpora prosperity regionu Oblast podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb Dílčí oblast podpory 2.1.1 Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání	■ budování center praktické přípravy pro výkon prací v elektrotechnických oborech na šesti středních školách MSK
Mechatronika	ROP NUTS II Moravskoslezsko Prioritní osa 2 Podpora prosperity regionu Oblast podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb Dílčí oblast podpory 2.1.1 Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání	■ budování laboratoří se speciálním přístrojovým vybavením pro 6 středních škol zřizovaných krajem
Multifunkční velkoprostorové odborné učebny - gastrocentra	ROP NUTS II Moravskoslezsko Prioritní osa 2 Podpora prosperity regionu Oblast podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb Dílčí oblast podpory 2.1.1 Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání	■ budování multifunkčních odborných učeben v šesti partnerských školách ■ tvorba materiálně technické základny pro činnost šesti regionálně odvětvových center odborné přípravy ■ vytváření podmínek pro další vzdělávání především pedagogických pracovníků

c) Rozvojové programy MSK, jejichž realizace se vztahuje k období 2008-2011

Název	Stručný obsah
KVALITA	■ testování žáků 1. a 3. ročníků oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a srovnávání dosažených výsledků
Podpora projektů programu EU Leonardo	■ finanční podpora odborných stáží žáků, studentů a učitelů v zahraničí

Příloha č. 6 Analýza čerpání prostředků z OP v programovém období 2007–2013

Operační program		Celková alokace k 3. 8. 2011	Dosud čerpáno k 30. 6. 2011		Zbývá k čerpání k 3. 8. 2011
			Počet schválených projektů	Výše schválených prostředků v mil. Kč	
sl. 1		sl. 2	sl. 3	sl. 4	sl. 5
OP VK					
prioritní osa 1 vč. oblasti podpory 1.4 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách		19 325,30 mil. Kč (v rámci ČR)			7 492 mil. Kč (v rámci ČR)
oblast podpory 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání		4 832,9 mil. Kč (v rámci ČR)			3 371,8 mil. Kč (v rámci ČR)
z toho	**OP VK - GG MSK**				
	celkem	**1 846,3 mil. Kč**	**301**	**1 145,2 mil. Kč**	**701,1 mil. Kč**
	oblasti podpory 1.1, 1.2 a 1.3	1 453,2 mil. Kč	240	907 mil. Kč	546,2 mil. Kč
	oblast podpory 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání	393,1 mil. Kč	61	238,2 mil. Kč	154,9 mil. Kč
	OP VK (v rámci MSK)				
	IPo všechny prioritní osy		366 (v rámci MSK)	1 725,5 mil. Kč (v rámci MSK)	
ROP NUTS II Moravskoslezsko					
oblast podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb		2 469,70 mil. Kč	106	1 266,76 mil. Kč	1 269,00 mil. Kč
OPŽP					
prioritní osa 3 - Udržitelné využívání zdrojů energie		19 491,80 mil. Kč	175 (v rámci MSK) 1 777 (v rámci ČR)	2 025 mil. Kč (v rámci MSK) 12 652 mil. Kč (v rámci ČR)	11 479,90 mil. Kč
Přeshraniční polupráce ČR - PR					
oblast podpory 2.3 Podpora spolupráce v oblasti vzdělávání		4,78 mil. EUR	7 (v rámci MSK) 10 (v rámci ČR)	1,7 mil. EUR (v rámci MSK) 2,1 mil. EUR (v rámci ČR)	2,64 mil. EUR
Přeshraniční polupráce ČR - SR					
oblast podpory 1.3 Vzdělávání, trh práce a zaměstnanost		6,73 mil. EUR	7 (v rámci MSK) 24 (v rámci ČR)	1,2 mil. EUR (v rámci MSK) 5,5 mil. EUR (v rámci ČR)	1,83 mil. EUR

Poznámky:
Sloupec 2 a 5 částky v Kč přepočítány kurzem 1 EUR = 24,220 CZK
Sloupec 3 a 4 částky v Kč přepočítány kurzem 1 EUR = 24,509 CZK

Zdroj: Míra čerpání prostředků ze Strukturálních fondů v Moravskoslezském kraji – publikace ARR a webová stránka www.jestejesance.cz

Seznam zkratek

AIVD	Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, o. s.
AP	asistent pedagoga
ARR	Agentura pro regionální rozvoj
CERMAT	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
CISKOM	Certifikace, instruktáže a školení k maturitě
CLIL	Content and Language Integrated Learning
CNC	Computer Numeric Control
ČJ	český jazyk
ČŠI	Česká školní inspekce
ČSÚ	Český statistický úřad
DDsŠ	dětský domov se školou
DFV	denní forma vzdělávání
DV	další vzdělávání
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ ČR	dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR
DZ MSK	dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy MSK
EPC	energy performance contracting
ESF	Evropský sociální fond
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
EU	Evropská unie
GG	globální grant
GP	grantový projekt
HW	hardware
ICT	informační a komunikační technologie
IPn	individuální projekt národní
IPo	individuální projekt ostatní
IPPP ČR	Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR (od 1. 7. 2011 NÚV)
IPS	Informační a poradenské středisko pro volbu a změnu povolání
ISA	Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce
JZZ	jednotná závěrečná zkouška
KHK	krajská hospodářská komora
KÚ MSK	Krajský úřad Moravskoslezského kraje
KVIC	Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, příspěvková organizace
KZÚV	krajské zařízení ústavní výchovy
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSK	Moravskoslezský kraj
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MÚZA	sdružení ZUŠ Moravskoslezského kraje
MZ	maturitní zkouška
MEC, o. p. s.	Metodické a evaluační centrum, o. p. s.
NAEP	Národní agentura pro evropské vzdělávací programy
NH	národní hospodářství
NIDM	Národní institut dětí a mládeže
NIDV	Národní institut dalšího vzdělávání
NIV	neinvestiční výdaje
NSK	národní soustava kvalifikací

NÚOV	Národní ústav odborného vzdělávání (od 1. 7. 2011 NÚV)
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OFV	ostatní formy vzdělávání
OŠMS	Odbor školství, mládeže a sportu
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP RLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OU	odborné učiliště
OZE	obnovitelné zdroje energie
PISA	The Program for International Student Assessment – Program pro mezinárodní hodnocení žáků
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
RgŠ	regionální školství
RP	rozvojový program
RVP	rámcový vzdělávací program
RVP ZUV	rámcový vzdělávací program základního uměleckého vzdělávání
RVP ZV	rámcový vzdělávací program základního vzdělávání
ROP NUTS II Moravskoslezsko	Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko
ŘŠ	ředitel školy
SF	strukturální fondy
SLDB	sčítání lidu, domů a bytů
SOŠ	střední odborná škola
SPC	speciálně pedagogické centrum
SŠ	střední škola
ŠPP	školní poradenské pracoviště
SV	Svět vzdělávání
SVČ	středisko volného času
SVP	speciální vzdělávací potřeby
SW	software
ŠD	školní družiny
ŠK	školní kluby
ŠVP	školní vzdělávací program
ŠZ	školské zařízení
TIME	Tréninkové, inovační, metodické a edukační týmy škol poskytujících střední odborné vzdělání (projekt MSK)
TIMSS	The Trends in International Mathematics and Science Study
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání (k 31. 12. 2011 zrušen, od 1. 1. 2012 agenda převedena přímo na MŠMT)
UNIV	Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení v sítích škol poskytujících vzdělávací služby pro dospělé (systémový projekt MŠMT)
ÚP	úřad práce
VaV	věda a výzkum
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
VŠPS	výběrové šetření pracovních sil
VÚP	Výzkumný ústav pedagogický (od 1. 7. 2011 NÚV)
VUR	vzdělávání pro udržitelný rozvoj
VZ MSK	Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Moravskoslezském kraji
ZŠ	základní škola
ZZ	závěrečná zkouška

Vydavatel:	Moravskoslezský kraj, Krajský úřad 28. října 117, 702 18 Ostrava www.kr-moravskoslezsky.cz
Redakční zpracování:	Odbor školství, mládeže a sportu
Fotografie:	archiv MSK
Realizace a design:	Studio Renner
Rok vydání:	2012
ISBN:	978-80-87503-13-3

Moravskoslezský kraj